U. G. KRISHNAMURTI

Mintea e un mit

Traducere din limba engleză:
BADEA CORNEL CLAUDIU

Alte cărți de U.G. Krishnamurti:

GOD-MEN CON-MEN

MIND IS MYTH

MYSTIQUE OF ENLIGHTMENT

NATURAL STATE

NO WAY OUT

STOPPED IN TRACKS

COURAGE TO STAND ALONE

THOUGHT IS YOUR ENEMY

În loc de cuvânt înainte

Învățătura mea, dacă acesta este cuvântul pe care vreți să-l folosiți, nu e îngrădită de nici un drept de proprietate. Sunteți liberi să reproduceți, să distribuiți, să interpretați, să interpretați greşit, să distorsionați, să trunchiați, să faceți ce vreți, chiar să pretindeți că sunteți autorul, fără consimțământul meu sau permisiunea nimănui.

*

Oamenii mă numesc „un om iluminat" – eu detest acest termen – ei nu găsesc un alt cuvânt pentru a descrie felul în care funcționez eu. Totodată, eu subliniez că nu există deloc iluminare: Spun asta pentru că toată viața mea am căutat şi am vrut să fiu un om iluminat, şi am descoperit că nu există iluminare...

*

Mahesh Bhatt: — Eşti pe moarte!!!

U. G. Krishnamurti: — Pricepe-o pe asta şi pricepe-o bine!!!: corpul nu ştie că este viu! Toată această porcărie pe care ți-au băgat-o în cap!!!... foloseşti cunoaşterea şi îți spui singur că eşti viu! Când vei fi mort nu vei fi prezent ca să-ți spui că eşti mort! Pentru organismul viu nu există nici naştere, nici moarte! Tu *eşti cel care le separă!"*

Uppaluri Gopala Krishnamurti a murit la 22 martie 2007 în Italia, în Vallecrosia, departe de oraşul său natal din India. În ceasul morții a cerut să fie lăsat singur. Câțiva prieteni vechi erau în preajmă pentru a se ocupa de cele necesare după moarte. Conform propriei dorințe, cadavrul său a fost incinerat a doua zi fără nici un ritual.

„Din partea mea puteți să-l puneți într-un sac de plastic și să-l aruncați în tomberon" – aceasta era vorba favorită a lui U. G. Krishnamurti în zilele de dinaintea morții sale.

U. G. Krishnamurti este în prezent cel mai discutat și dezbătut filozof din India.

Viața lui U. G. Krishnamurti

Uppaluri Gopala Krishnamurti s-a născut în ziua de 9 iulie 1918 în Machilipatnam din India și a crescut în orașul Gudivada. Numele său de familie este Gopala, iar Krishnamurti este un prenume comun în India; U. G. Krishnamurti nu este rudă în nici un fel cu faimosul gânditor Jiddu Krishnamurti, dar cei doi au fost legați prin prietenie și destin.

Mama sa a murit la șapte zile după ce i-a dat naștere, iar tatăl său s-a recăsătorit în scurt timp, prin urmare sarcina de a crește copilul a revenit bunicilor materni. Bunicul, Tummalapalli Gopala Krishnamurti, a fost un avocat bogat care s-a ocupat în mod deosebit ca băiatul U. G. Krishnamurti să aibă toată educația necesară și în general tot ce era nevoie pentru a merge pe calea iluminării. Se credea, în conformitate cu profeția mamei sale făcută înainte de a muri, că acest copil s-a născut pentru un destin neobișnuit. Bunicii erau convinși că micul U.G. era un *yogabhrashta* – o persoană care a fost foarte aproape de iluminare în viața precedentă.

Copilăria și-a petrecut-o învățând despre întreaga cultură indiană a iluminării, bunicul său angajase profesori specialiști care să-l învețe, iar până la vârsta de șapte ani băiatul putea reproduce din memorie toate *Upanișadele* și multe alte texte sfinte ale Indiei. Așa cum ne spune U.G., ușa casei lor era deschisă pentru oricare sfânt aflat

în trecere, pentru orice practicant al oricărei căi spirituale. Bunicul a fost totodată un membru important al Societății Teozofice, bun prieten cu fondatoarea acestei societăți, Helena Petrovna Blavatsky, iar Societatea Teozofică a adus, dacă mai era nevoie, un plus de spiritualitate în casa familiei Gopala. Pe pereții casei atârnau tablouri cu sfinți morți sau vii, iar cel mai mare tablou dintre toate era cel al lui Jiddu Krishnamurti, omul predestinat să fie învățătorul lumii, așa cum credeau liderii Societății Teozofice. Toate acestea au fost bineînțeles întrepătrunse cu momente de copilărie normală.

Ce este iluminarea şi cum pot să o dobândesc? Această întrebare, prin prisma creşterii pe care a avut-o, a devenit întrebarea lui U.G.. Afirmația că U. G. Krishnamurti ar fi căutat răspunsul la această întrebare, chiar dacă nu ar fi fost îndrumat de către familie, este lipsită de primejdia de a greşi. Cu toate că a văzut duplicitatea oamenilor care se pretindeau sfinți şi a remarcat superficialitatea practicanților căilor spirituale, copilul a continuat să-şi dorească să afle ce este iluminarea. Ca exemplu al firii sale neastâmpărate, există următoarea întâmplare: un mare sfânt al Indiei a fost primit cu mare fast în casa bunicului său; sfântul putea să creeze monezi de aur, iar când lui U. G. (care pe atunci avea şapte ani) i s-a cerut să se plece şi să sărute picioarele sfântului, băiatul a spus că va face asta doar dacă acela va crea o monedă de aur din anul curent; şocați cu toții, au scuzat copilul şi l-au trimis în camera lui.

Şcoala a fost neglijată destul de mult pentru că practicile spirituale nu au lăsat timp băiatului pentru a învăța. De la vârsta de paisprezece ani U. G. a mers în fiecare vară în Himalaya ca să practice yoga cu Swami Sivananda. Practica yoga foarte serioasă l-a condus către toate

experienţele spirituale descrise în cărţi, inclusiv *samadhi*, dar a realizat imediat că acestea erau produsul propriei minţi, deci fără nici o valoare. Dezamăgit de întreaga cultură orientală, care nu era cu nimic mai bună decât cea occidentală, U. G. a fost cuprins de un scepticism acerb şi brutal. Maestrul său de yoga l-a dezamăgit de-asemenea: în mijlocul postului, U. G. a intrat în coliba maestrului să-i spună ceva, fără să bată la uşă, şi l-a văzut pe Swami Sivananda mâncând, sau mai bine zis devorând murături de mango pe ascuns. Reacţia maestrului a fost aceea a unui copil prins cu ocaua mică. U. G. a închis uşa fără să spună nimic, a dormit în noaptea aceea la *ashram*, iar a doua zi dimineaţa a plecat fără să spună nimănui nimic. *„Cum se poate ca acest om să se mintă pe sine însuşi şi pe alţii, pretinzând una şi făcând alta? Şi-a negat sieşi totul în speranţa de a obţine ceva dar nu se poate înfrâna. Este un ipocrit. Nu genul acesta de viaţă vreau să am eu."*

La vârsta de 21 de ani a renunţat la practica yoga, care, după cum văzuse pe propria piele, nu-l ducea nicăieri. S-a înscris la universitatea din Madras şi a studiat psihologia, mergând în acelaşi timp la cursuri de ştiinţe şi de filozofie. În această perioadă U. G. gândea că toţi învăţătorii lumii, Buddha, Iisus, Sri Ramakrishna, etc. s-au amăgit pe ei înşişi şi au amăgit pe toată lumea; simţea o repulsie faţă de toate lucrurile considerate sacre sau sfinte. Totuşi s-a lăsat convins la insistenţele unui prieten să meargă la Tiruvannnamalai şi să vorbească cu un înţelept despre care nu auzise nimic până atunci, Ramana Maharsi. Iată dialogul dintre U. G. Krishnamurti şi Ramana Maharshi:

U. G. : *„Există aşa ceva precum iluminarea?"*

Maharshi: *„Da, există."*

U. G.: „Există grade ale iluminării?"

Maharshi: *„Nu, nici un grad nu este posibil. Este un singur lucru – fie eşti acolo, fie nu eşti acolo deloc."*

U. G.: *„Lucrul acesta numit iluminare, mi-l poţi da şi mie? (Maharshi a rămas tăcut)*

U. G. *„Întrebarea mea este: poţi să-mi dai ceea ce ai?"*

Maharshi: *„Eu ţi-l pot da, dar tu îl poţi lua?"*

Această întâlnire cu Ramana Maharshi i-a readus lui U. G. setea de a căuta. *„Adevărata mea căutare abia acum începe!"* şi-a spus sieşi. Pentru prima dată nu era amânat, nu era trimis să practice mai mult şi tot mai mult, nu i se dădeau tehnici noi, ci i se spunea că acum putea avea *moksha* numai că el nu era în stare să o ia. Ceea ce el nu putea lua, a devenit întrebarea lui U.G.: ce este acea stare? Avea să caute un răspuns la această întrebare până la vârsta de 49 de ani. A respins rolul de guru spre care l-au îndrumat bunicii şi a dus o viaţă aparent obişnuită.

La 25 de ani s-a căsătorit şi a fost tatăl a patru copii, două fete şi doi băieţi. Timp de mai mulţi ani a ocupat funcţia de Secretar General al Societăţii Teozofice (filiala din India), pentru care a fost şi lector internaţional. Deşi a vorbit ca lector prin toată lumea - în India ziarele au titrat chiar că U. G. Krishnamurti este unul dintre cei mai sclipitori vorbitori pe care i-a dat vreodată India - inima lui nu era la ceea ce făcea în cadrul societăţii. Moştenise de la bunicul său o sumă mare de bani şi ar fi putut să nu muncească şi se întreba atunci de ce vorbeşte oamenilor *din cărţi*?, dacă lecturile nu sunt pentru el un mijloc de a-şi câştiga pâinea, asta ar putea face oricine are o oarecare inteligenţă.

Timp de şapte ani, între 1947 şi 1953, U. G. l-a ascultat pe Jiddu Krishnamurti ori de câte ori acesta venea în India la Adyar, dar în tot acest timp U. G. nu l-a cunos-

cut personal pe J. Krishnamurti. Într-una din cuvântările din decembrie 1953, ca să depăşească un impas de moment, J. Krishnamurti i s-a adresat direct lui U. G. cerându-i părerea în subiectul morţii; atât a lipsit ca să se işte o discuţie dintre cele mai aprinse între cei doi, J. K. oprind pe oricare a treia persoană care a încercat să intervină în discuţie *„Nu domnule, asta trebuie rezolvată între noi doi."* La câteva zile după aceea, un prieten comun, L.V. Bhave, le-a făcut cunoştinţă celor doi Krishnamurti, care în scurt timp au devenit foarte buni prieteni. În fiecare duminică U. G. Krishnamurti venea în vizită cu întreaga familie la J. Krishnamurti. Timp de şapte ani relaţia de prietenie dintre cei doi a fost cât se poate de strânsă, existând şi perioade în care se vedeau zilnic. U. G. ne spune că de câte ori discutau, avea loc o confruntare între cerbi, se ciocneau cap în cap. Următorul schimb de cuvinte dintre el şi J. Krishnamurti, arată într-un fel cum se deosebesc cei doi maeştri: U. G.: *„Pe mine nu m-a pus nimeni să salvez omenirea!"* J. K.: *„Casa arde - tu ce faci?"* U.G.: *„Torn mai multă benzină pe ea şi poate ceva va renaşte din cenuşă."* În vreme ce J. K. ar aduce cât mai multă apă şi ar vărsa-o pe foc, U. G. ar turna benzină şi ar aştepta să vadă cum va fi cenuşa - iar mai târziu aşa a şi făcut.

În urma unei hotărâri interioare şi a unui schimb aprins de cuvinte, U. G. a pus capăt relaţiei apropiate cu J. Krishnamurti, lăsând apoi să se stingă prietenia lor. După cinci ani petrecuţi în America, încercând un tratament pentru afecţiunea unuia dintre fiii săi, U. G. şi familia sa au rămas fără bani. Distanţarea de familie începuse mai demult, astfel încât nu a fost o surpriză pentru ei atunci când U. G. a luat decizia de a-şi trimite soţia şi copiii înapoi în India, lăsându-le ce mai rămăsese

din bani, iar el şi-a luat un bilet către Londra, unde a ajuns aproape fără nici un ban în anul 1961.

Timp de şase ani a trăit în Londra, nu se ştie cum şi unde, dar se ştie că în mare parte a trăit pe străzi, în biblioteca oraşului, pe băncile din parc şi chiar în canalizare pentru a scăpa de frigul de afară, mâncând din mila oamenilor. Se pare că în această perioadă de şase ani nimic nu a contat pentru el şi că tot ceea ce a făcut i s-a părut perfect normal. Până într-o zi când şi-a zis: *„Genul acesta de viaţă nu este bun. Practic am ajuns un vagabond care trăieşte din mila oamenilor. Aceasta este o viaţă de proastă calitate. Am înnebunit."* În altă zi, un gardian l-a avertizat că-l închide dacă mai stă în parcul Hyde, iar acesta a fost momentul în care şi-a zis *„Du-te la Misiunea Ramakrishna"*. Norocul a făcut ca Swami Ghanananda, preşedintele organizaţiei, să iasă în acea seară, iar U. G. a putut să-i ceară ajutorul. *Swami* l-a ajutat şi i-a dat de lucru în cadrul organizaţiei sale, unde U. G. a locuit câteva luni, iar când a strâns ceva bani a plecat către Paris. Înainte de plecare i-a scris o scrisoare maestrului, care era bolnav în spital, din care un fragment este relevant: *„Agonia ascunsă a vieţii mele, pe care nici o fiinţă umană nu ar putea-o înţelege, s-a dizolvat de la sine, pur şi simplu, iar asta m-a trezit din ceea ar putea fi numit un somnambulism spiritual. M-am întors de pe marginea a ceea ce părea a fi un abis . . . am fost binecuvântat peste măsură cu claritatea percepţiei."*

În Paris a stat câteva luni, dar simţind că va intra iarăşi în modul de viaţă pe care l-a dus în Londra, U. G. a schimbat oraşul mergând în Geneva. Dar în câteva luni inevitabilul se produce, rămâne fără bani şi un lucru neplăcut părea şi el de neevitat – să se întoarcă în India şi să-şi revadă familia (acestea se petreceau în 1966). Soţia sa murise în urma unui accident în anul 1963, iar el a

aflat cu şase luni întârziere de la un prieten care l-a întâlnit în Londra. Rămânând fără bani în Geneva, U. G. a mers la Consulatul Indian unde a cerut sa fie trimis acasă, însă Consulatul l-a amânat. La consulat a cunoscut-o pe doamna Valentine de Kerven, iar cei doi au devenit buni prieteni. Valentine i-a propus să rămână la ea dacă nu vrea să se ducă în India. Prietenia lor a durat până la sfârşitul vieţii lor.

Valentine şi U. G. s-au mutat apoi în Saanen, Elveţia. Perioada de când s-a mutat în Saanen şi până în ziua în care a împlinit 49 de ani, în 1947, U. G. o numeşte perioada de incubaţie. De când plecase în Londra problemele spirituale nu-i mai ocupau mintea, iar acum, aşezat într-o casă, lucruri ciudate au început să i se întâmple: dureri de cap insuportabile şi fără nici o cauză şi o crescândă electrizare statică a corpului. U. G. ne spune că până la acea dată aruncase din mintea sa întreaga chestiune spirituală, iar aceste fenomene inexplicabile pentru el nu au însemnat nimic şi nici nu le-a dat vreo atenţie; U. G. ne spune că pe atunci era un eretic sceptic, nu credea în nimic chiar dacă se întâmpla sub nasul lui. Totuşi o întrebare a rămas arzând sub cenuşă: „Ce este acea stare?". Intensitatea acestei întrebări a crescut şi a continuat să crească.

În iulie 1967 J. Krishnamurti a venit în Saanen ca aproape în fiecare an şi a ţinut obişnuitele sale cuvântări publice. Câţiva prieteni l-au tras după ei pe U. G. la una dintre aceste cuvântări. În timp ce J. Krishnamurti a vorbit atunci despre starea în care se află un om liber, U. G. a ieşit din cort simţind cu toată fiinţa că J. K. a început să descrie nu starea proprie ci starea lui, că el se afla în acea stare în prezent. Fără să ştie, U. G. Krishnamurti era în acea stare. A doua zi U. G. a mers pe o bancă de unde

putea privi unul dintre cele mai frumoase peisaje din lume. Acolo, o a avut o altă întrebare: *„Cum de ştiu că sunt în acea stare?"*. Iată dialogul său interior pe care l-a avut pe acea bancă:

„Stăteam acolo. Nu că întrebarea era prezentă, ci întreaga mea fiinţă era acea întrebare: „Cum de ştiu că sunt în acea stare?" m-am întrebat. „Există o diviziune ciudată în mine: există cineva care ştie că se află în acea stare. Cunoaşterea acelei stări – ceea ce am citit, ceea ce am experimentat, ceea ce au vorbit alţii – cunoaşterea este cea care se uită la acea stare, deci această cunoaştere a proiectat această stare."

Mi-am zis mie însumi: „Uite ce, bătrâne, după patruzeci de ani nu ai progresat nici un pas; eşti încă în pătrăţelul numărul unu. Cunoaşterea este cea care a proiectat această stare atunci când ţi-ai pus întrebarea. Eşti în aceeaşi situaţie, pui aceeaşi întrebare: „Cum de ştiu?" - asta pentru că cunoaşterea pe care o ai, descrierile acestei stări pe care le-au făcut acei oameni, toate au creat această stare pentru tine. Te prosteşti singur. Eşti un prost blestemat." Dar totuşi exista un sentiment special cum că aceasta era acea stare."

Apoi stând pe bancă s-a întâmplat ceva: *„Dintr-o dată a avut loc o „explozie" în interior, dinamitând fiecare celulă, fiecare nerv şi fiecare glandă din corpul meu"*.

Atunci continuitatea gândului a fost distrusă, au avut loc schimbări chimice şi mai ales schimbări neurologice, simţurile sale au început să funcţioneze la capacitate maximă, iar glandele care controlează organismul au început să aibă un rol mult mai important. La câteva zile după declanşarea acestor schimbări U. G. a murit şi s-a întors la viaţă - cel puţin aşa povesteşte, că a murit printr-un fel de accident însă corpul a găsit puterea de a reveni la viaţă. Gândul a căzut într-un făgaş natural şi

odată cu acesta U. G. spune că a căzut în starea naturală a omului. Din ziua când a stat pe acea bancă, un lung şir de schimbări au început să se petreacă cu organismul său, cea mai ciudată fiind un fel de schimbare în metabolism care se exprimă printr-o aparentă moarte clinică în care U. G. intră fără voia sa aproape zilnic. Toate aceste fenomene noi s-au stabilizat după o perioadă de aproximativ un an. De atunci U. G. a dus o viaţă de nomad, mergând împreună cu Valentine prin toată lumea şi întâlnind tot felul de oameni care veneau la el ca să discute. Se pare că după moartea iniţială prin care a trecut a fost nevoit să reînveţe să vorbească, în orice caz o perioadă nu a vorbit aproape deloc, mai târziu zicând: *„Ce poţi spune după un asemenea lucru?"* Când s-a întâmplat anti-iluminarea, aşa cum o numesc prietenii săi, U. G. avea 49 de ani, iar când a murit, în anul 2007 avea 89 de ani, înseamnă că timp de patruzeci de ani a trăit antipredicând în Europa, America şi India.

„Asta-i tot. Biografia mea s-a terminat... Nu mai există nimic de scris şi nu va mai fi nimic de scris. Dacă oamenii vin şi-mi pun întrebări, eu răspund. Dacă nu vin, nu-i nici o diferenţă pentru mine... Eu nu am nici un mesaj anume pentru omenire, decât să spun că toate sistemele sfinte de a obţine iluminarea sunt nonsensuri şi că toată vorbăria despre a ajunge la o mutaţie psihologică prin conştienţă este un gunoi. Mutaţia psihologică este imposibilă. Starea naturală poate avea loc doar prin mutaţie biologică."

„Nu ştiu ce mi s-a întâmplat. Nu am cum să-mi dau seama. Cumva am murit şi m-am întors la viaţă, liber de trecutul meu. Acest lucru s-a întâmplat fără voia mea şi în ciuda fundalului meu religios. Iar acesta este un miracol. Nu poate fi folosit ca model şi repetat de către alţii."

„Învățătura" lui U. G. Krishnamurti

Oamenii mă numesc „un om iluminat" – eu detest acest termen – ei nu găsesc un alt cuvânt pentru a descrie felul în care funcționez eu. Totodată, eu subliniez că nu există deloc iluminare. Eu spun asta pentru că toată viața mea am căutat și am vrut să fiu un om iluminat, și am descoperit că nu există iluminare...

*

Toți acești împuțiți oameni religioși se prostesc pe ei înșiși și prostesc pe toată lumea, trăind pe seama naivității și a credulității oamenilor, ducând o viață ușoară vânzând bunuri falsificate și promițând bunătăți pe care nu le aduc niciodată. Dar tu vrei să crezi toate aceste nonsensuri. Faptul că tu cazi în plasa acestor porcării este o reflexie a inteligenței tale.

*

Ceea ce am descoperit eu pentru mine însumi și prin mine însumi este contrar a tot ceea ce au spus ei toți. S-au înșelat pe ei înșiși și au îndrumat greșit pe toată lumea. Voi mușcați încă din toate acestea din cauză că, dacă spre exemplu ați fi nevoiți să vă schimbați dieta, ați muri de foame.

*

Eu am șters pe jos cu toate cele născute din gândirea omului. Tot ceea ce mi-au spus ei m-au falsificat. Iar ceea ce încerci tu să obții nu vei obține niciodată, pentru că nu există nimic care să fie obținut.

*

Nu există o „învățătură" a mea și niciodată nu va exista una. „Învățătură" nu este cuvântul potrivit. O „învățătură" implică o metodă sau un sistem, o tehnică sau un nou mod de a gândi care să fie aplicat cu scopul de a produce o transformare a modului tău de viață. Ceea ce spun eu este în afara ariei de „învățabilitate", este pur și simplu o descriere a felului în care funcționez eu. Este doar o descriere a stării naturale a omului

– acesta este felul în care funcționezi și tu, dincolo de mașinațiile gândului.

*

„Guru" joacă un rol social, la fel și prostituatele. Din păcate ceea ce oferă „guru" nu este doar acceptat de către societate, ci ei sunt văzuți a fi esențiali. Prostituatele nu au acest privilegiu. Tu alege ce-ți place...

*

Este drăguț din partea voastră că ați venit aici, dar nu ați venit unde trebuie – pentru că voi vreți un răspuns și credeți că răspunsul meu va fi și răspunsul vostru. Dar asta nu-i așa. Eu poate că mi-am găsit răspunsul, dar el nu este și răspunsul vostru. Voi va trebui să descoperiți pentru voi înșivă și prin voi înșivă modul în care funcționați în această lume, iar acela va fi răspunsul vostru.

*

Eu îți spun să stai pe propriile picioare, tu poți să înoți, nu te vei scufunda. Asta este tot ce pot spune. Atâta vreme cât va exista teama, pericolul ca tu să te îneci va fi mare. Altminteri există o vâltoare acolo în apă care te va ține plutind deasupra. Teama de a te scufunda este însuși lucrul care face să-ți fie imposibil să lași acea mișcare să aibă loc în felul ei

*

Tu vrei mereu să fii altcineva; vrei să imiți viața altcuiva – vrei să imiți viața lui Isus, vrei să imiți viața lui Buddha, vrei să imiți viața lui Shankara. Nu o poți face, pentru că nu știi ce este în spatele acelei vieți. Vei ajunge să-ți schimbi mantiile, din roz în șofran, din șofran în galben, sau din galben în roz, depinde de gustul tău particular. Cum poți cere un lucru pe care nu-l cunoști? Aceasta este întrebarea mea. Deci, căutarea nu are nici un sens. Numai când căutarea se sfârșește, ceea ce este acolo înăuntru se va exprima pe sine în felul său.

*

U.G.: De ce vrei să imiți pe vreun alt ticălos?
M.: Asta este tot ce putem face.

U.G.: Este tot ceea ce sunteți făcuți să credeți că puteți face! *Este tot ceea ce vi se cere să faceți. Tot acel rahat pe care vi l-au băgat în cap. Voi sunteți acela. Tot acel rahat care a fost pus acolo de acei ticăloşi nemernici! Şi nu poate fi dat afară din sistemul tău prin nici un efort, prin nici o sforțare.*

M.: Deci tot ce ți se spune este să fii o imitație perfectă?

U.G.: Da. Şi au reuşit?

M.: Se tinde către asta.

U.G.: Au reuşit? Fii sincer!

M.: Nu.

U.G.: Nu-mi spune mie gunoaie din astea! Tu poți să crezi tot acel rahat!

*

Să fii tu însuți este cel mai uşor. Dar voi nu vreți să fiți în starea voastră. Mai degrabă ați fi altcineva, ați imita pe altcineva. Asta-i problema voastră. Să fii tu însuți nu necesită timp deloc. Dar voi vorbiți despre atemporal, care este o bătaie de joc. Ca să fii tu însuți, ai nevoie de timp? Să fii un om bun, să fii un minunat om religios, să fii într-o stare de pace, să fii într-o stare de beatitudine, bineînțeles că ai nevoie de timp. Asta se va întâmpla mereu în ziua de mâine. Când mâine vine, spui „Bine, poimâine." Asta este timp, eu nu vorbesc despre chestia metafizică sau filozofică. Eu nu vorbesc despre timpul metafizic sau atemporalitate. Nu există atemporalitate.

*

Tu niciodată nu îți pui la îndoială soluțiile pe care le ai. Dacă pui cu adevărat la îndoială soluțiile, va trebui să te îndoieşti de cei care ți-au oferit soluțiile. Dar sentimentalismul te împiedică să respingi nu numai soluțiile, dar şi pe cei care le-au oferit. A te îndoi necesită un curaj imens din partea ta. Tu poate că ai curajul să te cațeri pe munte, să treci înot lacuri sau să treci Atlanticul sau Pacificul pe o plută. Asta o poate face orice prost, *dar curajul de a fi de unul singur, de a sta pe propriile tale picioare, este ceva ce nu-ți poate fi dat de altcine-*

va. Nu te poți elibera pe tine însuți încercând să dezvolți acest curaj. Dacă ai fi liber de povara întregului trecut al omenirii, atunci ceea ce ar rămâne ar fi curajul.

*

Naşterea ta nu este în mâinile tale. Eşti aici din cauză că părinții tăi au făcut sex. Dar acum eu pot spune că moartea ta este în mâinile tale.

*

Nu trebuie să mă crezi pe cuvânt! Suferă şi mori în suferința ta!

Suferința nu are nici un înțeles şi nici un scop.

Oamenii l-au numit anti-guru-ul, profetul anti-înțelepciunii, înțeleptul înfuriat, anti-Krishnamurti-ul (referitor la Jiddu Krishnamurti), anti-iluminat-ul, ne-guru-ul, cel mai mare învățător anti-învățător. Nimeni până în prezent nu s-a făcut atât de ascultat în lume spunând totodată că el nu are nimic spus, nimic de transmis, nici un mesaj de dat omenirii, negând că vorbele sale au vreo valoare, negând că el însuşi poate ajuta pe cineva. El nu ținea cuvântări, conferințe, discursuri, dar oamenii insistau şi veneau să discute cu acest om extraordinar; nu avea o locuință permanentă, dar totuşi oamenii îl găseau. De ce?

Cei care îl urmăresc cu atenție pe acest om neobişnuit îşi pot da seama că el aşa a fost dintotdeauna, îşi pot da seama că ceea ce se numeşte caracterul unui om nu s-a schimbat după ce U. G. a intrat în ceea ce el numeşte „starea naturală", că U. G. a fost dintotdeauna un om cu o minte foarte ascuțită, un om cu un curaj imens, un curaj nebun, un om perfect sincer cu el însuşi şi cu ceilalți, un om brutal de sincer, nemilos cu sine sau cu ceilalți. Două trăsături sunt aşadar definitorii pentru U. G., mintea extrem de ascuțită şi curajul imens.

A lua contact cu U. G. Krishnamurti înseamnă a lua contact cu un terorist al spiritului, un terorist hotărât să lovească iar şi iar, un terorist nemilos. Chiar dacă îţi vorbeşte calm, dintr-o dată poate arunca o grenadă. Tehnica lui de bază este să sfâşie totul şi să te lase gol, apoi eşti pe cont propriu, ai rămas cu tine însuţi. O mitralieră abia ieşită din fabrică nu este interesată de a ucide, dar este proiectată să ucidă - la fel U. G. nu este interesat să tragă, dar este lucrul pentru care pare să fie făcut. Cu atât mai greu le este acelor căutători care au locuit sub acelaşi acoperiş cu U. G., aceia o ştiu foarte bine, U. G. se lipeşte de subiectul cel mai puţin plăcut şi insistă pe chestiunea cea mai incomodă celor din cameră; chiar şi în cazul oamenilor noi pe care-i cunoaşte, este rapid în a descoperi rana lor cea mai mare şi în a apăsa pe ea până când victima este gata să renunţe la acea rană a sa, sau până când fuge cât o ţin picioarele. De aceea i s-a zis că se comportă ca un maestru zen. Dar comparaţia este încă nedreaptă cu el, practic are propriul stil de zen. Este amuzantă o întâmplare cu un psiholog cunoscut în Europa. Aceasta a vrut să locuiască cu U. G. câteva săptămâni pentru a discuta cu el mai pe larg şi pentru a-l cunoaşte. După o lună psihologul „a cerut voie" să plece, spunând că dacă mai stă cu U. G. va înnebuni sigur, că toată munca lui în psihologie a fost o pierdere de vreme şi că se va apuca să practice cealaltă specializare a sa, pediatria.

I. : *„Există pantofi cu care să poţi merge pe spini?"*

U.G.: *„Nu mai umbla după trandafiri şi nu vor mai fi spini."*

U. G. nu are cizme de vânzare, nu este un alt vânzător de cizme, nu este un vânzător de cochilii, nu este un vânzător de practici spirituale protective, nici nu vinde

cârje pentru şchiopi. El ne repetă că organismul uman funcţionează independent de iluziile noastre, că putem foarte bine să aruncăm toate iluziile. Iar celor care vin să discute, le repetă cu cea mai mare emfază să nu mai cumpere cârje, să nu-i mai creadă pe vânzătorii de cârje spirituale, pentru că ei ne fac să credem că suntem handicapaţi, când noi de fapt putem merge; iar cu şi mai multă disperare în ton ne îndeamnă să ne ridicăm şi să stăm pe propriile noastre picioare, indiferent cât de tremurânde ar fi ele - dacă vom cădea, iarăşi ne vom ridica.

El însuşi este o enigmă. Este aproape imposibil de vorbit despre el, pentru că U. G. a făcut din sine însuşi o ghicitoare. Ce va găsi cel care va afla răspunsul la această ghicitoare? Asta numai el însuşi ştie. Deci fără să dezlegi ghicitoarea cum poţi să vorbeşti despre ghicitoare?

Această introducere conţine gândurile unui om, gânduri care au apărut după ce l-a ascultat şi citit pe U.G.. Ele nu au pretenţia de a fi corecte sau aproape de adevăr. Ele se schimbă mereu, pe măsură ce constaţi la sfârşitul rândurilor scrise că nu l-ai prins, că a scăpat prezentării şi descrierii. Sunt oameni care de zeci de ani încearcă să-l prindă, să-l descrie şi să-l explice. Când cel care ar vrea să-l explice ajunge la capătul puterilor, U. G. pare să fie încă neobosit în a aluneca şi scăpa. În cuvintele unui filozof care s-a străduit zile în şir să-l cunoască şi să-l explice, dar nu a reuşit şi s-a dat bătut: „Această pasăre este cu adevărat una rară. Să lăsăm această pasăre rară să zboare."

Însă doar ceea ce spune U. G. este paradoxal, faptele sale nu sunt. Vorbele sale sunt paradoxale creând o tensiune care în cele din urmă lărgeşte înţelegerea celui care le ascultă, sau mai bine ar fi să spunem că vorbele sale

extind ceea ce înțelegem prin a înțelege. Faptele sale în schimb sunt simple, neparadoxale, chiar dacă nu se potrivesc cu ceea ce spun scripturile despre un om iluminat.

Tradițional, un om iluminat este întruparea tuturor învățăturilor sfinte, U. G. este „dezîntruparea" tuturor învățăturilor.

Badea Cornel Claudiu

U. G. KRISHNAMURTI

Mintea e un mit

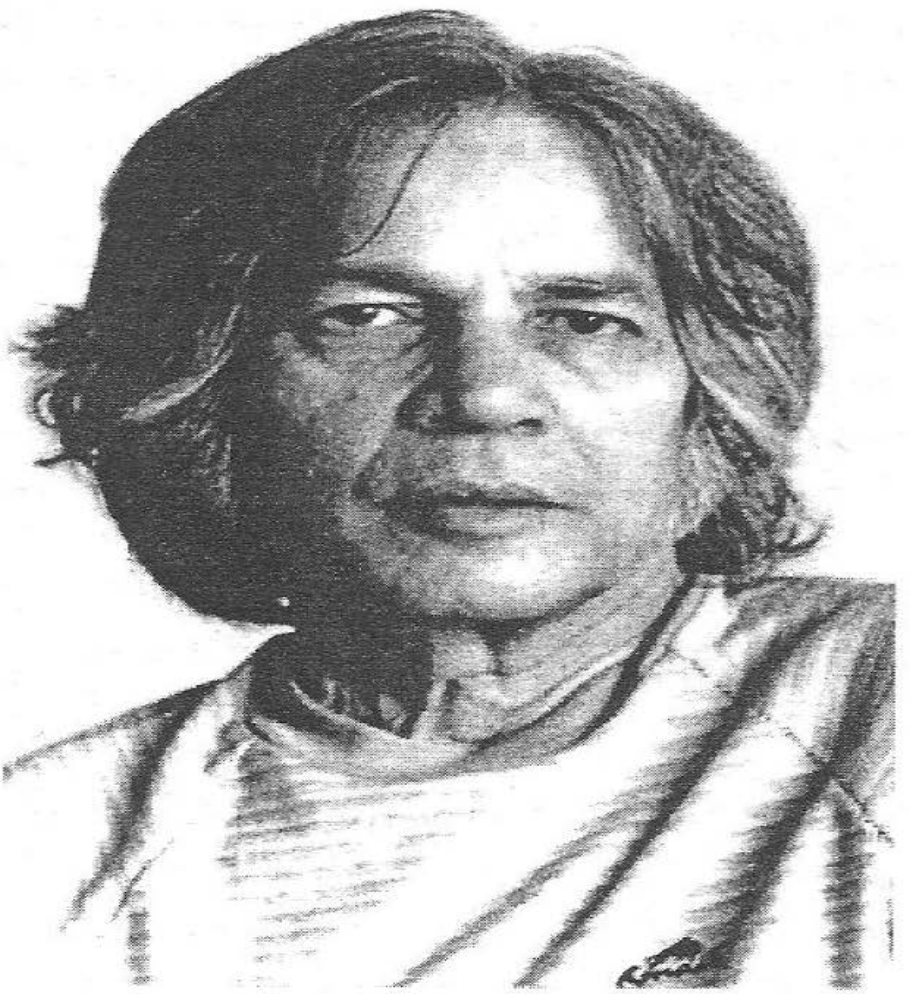

CAPITOLUL I

Certitudinea care spulberă totul

U.G. Krishnamurti: Eu nu pot niciodată să stau pe o platformă şi să vorbesc. Este prea artificial. E o pierdere de timp să stai şi să discuţi în termeni ipotetici sau abstracţi. Un om mânios nu stă să vorbească şi să converseze plăcut despre mânie; este prea mânios. Aşa că nu-mi spune că eşti în criză, că eşti mânios. De ce să vorbeşti despre mânie? Tu trăieşti şi mori cu speranţa că într-o bună zi, în vreun fel, nu vei mai fi mânios. Eşti împovărat cu speranţă şi dacă viaţa asta pare fără speranţă, inventezi viaţa viitoare. Nu există vieţi viitoare.

Interlocutor: *Ei bine, cu siguranţă nu se poate spune că vorbele tale dau speranţă cuiva. De ce vorbeşti, dacă nu să consolezi sau să îndrumi?*

U.G.: Eu ce să fac? Tu vii, eu vorbesc. Vrei să te critic, să arunc cu pietre? E fără folos, căci tu nu eşti atins de nimic; ai ridicat o armură impenetrabilă în jurul tău. Nu simţi nimic. Nefiind în stare să-ţi înţelegi situaţia, tu reacţionezi prin gând, adică prin idei şi moduri de a

gândi. Reacția este gând. Durerea prin care treci este clar reflectată în mine fără a o experimenta. Aici nu există nici o experiență. Atâta tot. În această stare naturală simți durerea altora, fie că-i cunoşti personal, fie că nu. Nu de mult, fiul meu mai vârstnic era pe moarte, din cauza cancerului, într-un spital din apropiere. Mă aflam în zonă şi îl vizitam des. Prietenii spun că am suferit intens întreaga perioadă, până când el a murit. Eu nu pot să fac nimic. Durerea e o expresie a vieții. Ei voiau să încerc în vreun fel să-i vindec cancerul. Dacă aş fi atins acea tumoare, ea ar fi crescut, pentru că i-aş fi adăugat viață. Cancerul este o multiplicare a celulelor, o altă expresie a vieții, şi orice aş fi făcut l-ar fi întărit.

I.: *Deci poți simți suferința altora şi totuşi eşti liber de ea, aşa este?*

U.G.: A suferi este o experiență, iar aici nu există nici o experiență. Tu nu eşti ceva şi viața altceva. Viața este o mişcare unitară şi orice aş spune despre ea nu face decât să producă eroare şi confuzie. Tu nu eşti o „persoană", nu eşti un „lucru", nu eşti o entitate discontinuă înconjurată de alte „lucruri". Mişcarea unitară nu este ceva ce poți experimenta.

I.: *Dar a vorbi despre a trăi fără a experimenta sună lipsit de sens minților noastre.*

U.G.: Ceea ce spun e în conflict cu cadrul tău logic. Tu foloseşti logica pentru a continua acea structură separativă, atâta tot. Întrebările tale sunt iarăşi gânduri şi

de aceea reactive. Tot gândul este reactiv. Îți protejezi cu disperare armura, acest scut de gând, şi eşti înspăimântat că mişcarea vieții ți-ar putea sparge granițele. Viața e ca un râu în revărsare, lovind în maluri, amenințând limitele care i-au fost puse în jur. Structura gândirii şi cadrul tău psihologic sunt limitate, dar viața însăşi nu e. De aceea viața în libertate este dureroasă pentru corp; imensa explozie de energie care are loc în mine este ceva dureros pentru corp, dinamitând fiecare celulă în calea sa. Nu-ți poți imagina cum este nici în cele mai nebune vise. De aceea oricum aş vorbi despre ea induce în eroare.

I.: *Maeştrii şi preoții ne învață şi ei că nu există structură separativă şi că aceasta este sursa problemelor noastre. Cu ce te deosebeşti tu de ei?*

U.G.: Pentru tine şi pentru ei sunt doar cuvinte. Credința ta într-o mişcare unitară a vieții este doar o credință fără temei, lipsită de orice certitudine. Ai raționalizat în mod iscusit ceea ce maeştrii şi cărțile sfinte te-au învățat. Credințele tale sunt rezultatul acceptării oarbe a autorității, sunt în întregime de mâna a doua. Tu nu eşti separat de credințele tale. Când prețioasele tale credințe şi iluzii se sfârşesc, tu te sfârşeşti. Vorbele mele nu sunt altceva decât răspunsul la durerea ta, pe care o exprimi prin întrebări, argumente logice şi alte moduri de gândire.

I.: *Dar cu siguranță, dacă stai aici şi vorbeşti ceas de ceas, arată că ai o filozofie, un mesaj de dat, chiar dacă e puțin înțeles de către ascultătorii tăi.*

U.G.: Deloc. Aici nu există nimeni care vorbeşte, dă sfaturi, simte durere sau experimentează. Ca o minge aruncată spre perete, sare îndărăt, atâta tot. Vorbele mele sunt rezultatul direct al întrebărilor tale, eu nu am nimic al meu aici, nici o agendă evidentă sau ascunsă, nici un produs de vânzare, nici un topor de ascuțit, nimic de dovedit.

I.: *Dar corpul este efemer şi noi toți aspirăm la vreun fel de nemurire. Normal, ne îndreptăm către cea mai înaltă filozofie, religie, spiritualitate. Cu siguranță, dacă noi...*

U.G.: Ceea ce e nemuritor e corpul. El îşi schimbă doar forma după moartea clinică, rămânând în curgerea vieții în noi forme. Corpul nu este preocupat de „viața după moarte" sau de orice fel de permanență. El se luptă să supraviețuiască şi să se multiplice *acum*. Fictivul „după", creat din cauza fricii de către gând, este de fapt cerința pentru mai mult din acelaşi lucru, în formă modificată. Această cerință pentru repetarea neîncetată a aceluiaşi lucru este cerința pentru permanență. O astfel de permanență este străină corpului. Cerința gândului pentru permanență sugrumă corpul şi distorsionează percepția. Gândul se vede pe sine nu doar ca protector al propriei continuități, dar şi al continuității corpului. Ambele sunt complet false.

I.: *Se pare că o schimbare radicală trebuie să aibă loc, dar fără intervenția voinței...*

U.G.: Dacă are loc fără voia ta, atunci acela este sfârşitul. Nu vei avea cum să o opreşti, să schimbi situația.

Nu poți decât să treci prin ea. Nu folosește să te îndoiești de realitate. Îndoiește-te mai degrabă de scopurile tale, de credințele și asumpțiile tale. De ele, nu de realitate, trebuie să fii eliberat. Aceste întrebări fără sens pe care le pui vor dispărea odată cu abandonul automat al scopurilor tale. Ele sunt interdependente, nu pot exista unele fără altele.

I.: *O asemenea perspectivă e chiar prea mult. Noi ne temem de pieire, de distrugere totală.*

U.G.: Dacă te îneci, te îneci. Nu te vei scufunda. Dar la ce bun asigurările mele? Inutile, mă tem. Vei continua să faci ceea ce faci; neînsemnătatea [a ceea ce faci] nici măcar nu-ți va trece prin cap. Îți spun, când încetezi să faci lucruri din a spera și din dorința de continuitate, tot ceea ce faci în paralel cu ele se oprește. Vei sta plutind. Dar speranța rămâne totuși acolo: „Trebuie să existe o cale, poate că nu o fac eu în modul corect." Cu alte cuvinte, trebuie să acceptăm absurditatea depinderii de orice ar fi. Trebuie să ne înfruntăm neputința.

I.: *Nu ne putem abține să nu simțim că trebuie să existe o soluție pentru problemele noastre.*

U.G.: Problemele tale continuă din cauza soluțiilor false inventate de tine. Dacă răspunsurile nu sunt acolo, întrebările nu pot fi acolo. Ele sunt interdependente; problemele tale și soluțiile tale merg împreună. Deoarece vrei să folosești anumite răspunsuri ca să pui capăt problemelor tale, acele probleme continuă. Numeroasele

soluții oferite de toți aceşti oameni sfinți, de psihologi, de politicieni, nu sunt deloc soluții. Asta este evident. Dacă ar fi răspunsuri legitime, nu ar mai exista probleme. Ei te pot îndemna să te străduieşti mai tare, să practici mai mult meditația, să cultivi umilința, să stai în cap, mai mult şi tot mai mult din acelaşi lucru. Asta e tot ce pot face ei. Învățătorul, maestrul sau liderul care oferă soluții este şi el fals, împreună cu aşa-zisele sale răspunsuri. El nu face ceva cinstit, doar vinde la tarabă o marfă ieftină şi proastă. Dacă ai înlătura toate speranțele tale, fricile, naivitățile, şi i-ai trata pe aceşti indivizi ca pe nişte afacerişti, ai vedea că ei nu livrează marfa, şi niciodată nu o vor livra. Dar tu continui să cumperi aceste mărfuri fictive oferite de către experți.

I.: *Dar întregul domeniu este aşa de complicat încât pare necesar pentru noi să ne bizuim pe cei care au studiat atent şi şi-au dedicat viața realizării-de-sine şi înțelepciunii.*

U.G.: Toate filozofiile lor nu se pot compara cu înțelepciunea nativă a corpului însuşi. Ceea ce numesc ei activitate mentală, activitate spirituală, activitate emoțională şi sentimente sunt de fapt toate un singur proces unitar. Acest corp este extrem de inteligent şi nu are nevoie de acele învățături ştiințifice sau teologice pentru a supraviețui şi a procrea. Dă la o parte toate închipuirile despre viață, moarte şi libertate, şi corpul rămâne nevătămat, funcționând armonios. Nu are nevoie de ajutorul tău sau de al meu. Nu trebuie să faci nimic. Nu vei mai pune niciodată întrebări stupide, idioate, despre

nemurire, vieți de după moarte, sau moarte. Corpul este nemuritor.

I.: *Ai tăiat fără milă orice posibilitate de reabilitare, anulând chiar şi speranța vagă de a scăpa de această nefericire. Pare să nu mai rămână nimic decât autodistrugerea. De ce să nu te sinucizi?*

U.G.: Dacă comiți suicid, nu ajută situația în nici un fel. În clipa de după sinucidere corpul începe să se descompună, întorcându-se la alte forme de viață, diferit organizate, nesfârşind nimic. *Viața nu are început şi nici sfârşit.* Un corp mort şi în descompunere hrăneşte furnicile flămânde acolo în mormânt, iar cadavrele putrezite dau solului îngrăşământ chimic, care la rândul lui hrăneşte alte forme de viață. Nu poți pune capăt vieții, este imposibil. Corpul este nemuritor şi niciodată nu pune întrebări naive precum: „Există nemurire?". E ştie că ajunge la un sfârşit în acea formă particulară doar ca să continue în altele. Întrebările despre viața de după moarte sunt întotdeauna puse din frică.

Acei lideri care sunt dispuşi să-ți îndrume „viața spirituală" nu pot fi oneşti în legătură cu aceste lucruri pentru că ei îşi câştigă pâinea de pe urma fricii, a speculațiilor despre viața viitoare şi din „misterul" morții.

Cât despre voi, discipolii, nu sunteți în realitate interesați de viitorul omenirii, ci doar de propriile voastre destine mărunte. E doar un ritual prin care treceți, vorbind ore întregi despre omenire, compasiune, şi tot restul. De *tine* eşti interesat, altfel nu ar exista acest interes copilăresc în viețile tale viitoare şi iminentul tău deces.

I.: *Dar pentru mulți dintre noi viața este ceva sacru. Ne luptăm să ne protejăm copiii, mediul, să prevenim un alt război . . .*

U.G.: Sunteți cu toții oameni nevrotici. Vorbiți împotriva controlului naşterii, flecăriți la nesfârşit despre prețuirea vieții, apoi bombardați şi masacrați. Este prea absurd. Sunteți îngrijorați de o viață nenăscută, în vreme ce ucideți mii şi mii de oameni prin bombardare, înfometare, sărăcie şi terorism. „Grija" voastră legată de viață este doar ca să faceți din ea o controversă politică. Este doar o discuție academică. Eu nu sunt interesat de aşa ceva.

I.: *Da, dar mulți dintre noi văd toate astea şi totodată suntem interesați să schimbăm lucrurile. Nu-i doar egoism din partea noastră.*

U.G.: Chiar eşti interesat? Te interesează viitorul omenirii? Modul în care tu îți exprimi furia, justețea şi grija nu are sens pentru mine. E doar un ritual. Tu stai şi vorbeşti, atâta tot. Nu eşti deloc furios. Dacă ai fi fost furios în momentul ăsta, nu ai mai pune această întrebare, nici măcar ție însuți. Veşnic stai şi vorbeşti despre furie. Furiosul nu ar fi vorbit despre asta. Corpul deja a acționat cu privire la frică, absorbind-o. Furia este arsă, terminată, atunci şi acolo. Tu nu faci nimic; corpul o absoarbe. Atât. Dacă toate acestea sunt prea mult pentru tine, dacă te deprimă, nu te duce niciodată la oameni sfinți. Ia pastile, fă orice, dar nu te aştepta ca afacerea sfântă să te ajute. E o pierdere de timp.

I.: *Mă faci să vreau să abandonez cu totul, să renunț...*

U.G.: Câtă vreme crezi că ai ceva la care să renunți, eşti pierdut. A nu te gândi la bani şi la necesitățile vieții este o boală. Este o perversiune să-ți negi necesitățile de bază ale vieții. Tu crezi că printr-un ascetism auto-impus îți vei lărgi conştiința şi apoi vei putea să foloseşti acea conştiință ca să fii fericit. Nici o şansă. Vei fi în pace când toate ideile tale despre conştiință vor cădea şi tu vei începe să funcționezi ca un computer. Trebuie să fii o maşină, să funcționezi automat în lumea aceasta, nechestionându-ți nicicând acțiunile înainte, în timpul, sau după ce au loc.

I.: *Negi importanța practicilor yoghine, a renunțării religioase, sau valoarea educației morale? Omul este mai mult decât o maşină, cu siguranță.*

U.G.: Toate valorile morale, spirituale, etice sunt false. Psihologii, căutând o cale de ieşire pragmatică, se află acum la capătul resurselor lor intelectuale, ba chiar se îndreaptă spre oamenii spirituali în căutare de răspunsuri. Ei sunt pierduți şi totuşi răspunsurile trebuie să vină de la ei, nu de la rigidele şi nefolositoarele tradiții ale sfintei afaceri.

I.: *Asta ne lasă aşa de neajutorați. Nu-i de mirare că lumea s-a bizuit pe „mesia" , „mahatma" şi profeți.*

U.G.: Aşa-zişii mesia nu au lăsat în urmă, în această lume, nimic altceva decât suferință. Dacă un mesia mo-

dern ar veni înaintea ta, el n-ar putea să te ajute. Şi dacă el nu poate, nimeni altcineva nu poate.

I.: *Dacă un mesia, un salvator sau un înţelept spre exemplu, nu poate fi de ajutor, atunci poate că, aşa cum zic scripturile, trebuie să „cunoaştem adevărul şi adevărul ne va elibera".*

U.G.: *Adevărul* este o mişcare. Nu-l poţi captura, conţine, nu-i poţi da expresie sau folosi pentru interesele tale. În clipa în care îl capturezi, el încetează să mai fie adevăr. Pentru mine, adevărul este ceva ce, în nici o circumstanţă, nu poate fi comunicat ţie. Certitudinea de aici nu poate fi transmisă altuia. Din acest motiv întreaga chestiune a *guru*-lui este un nonsens absolut. Aşa a fost întotdeauna, nu doar acum. A ta negare-de-sine este ca să îmbogăţeşti preoţii. Îţi negi nevoile de bază în timp ce omul acela călătoreşte într-o maşină Rolls Royce, mâncând ca un rege, fiind tratat ca un autocrat. El şi alţii din sfânta afacere prosperă pe seama stupidităţii şi credulităţii altora. Similar, politicienii prosperă pe seama naivităţii omului. Este la fel peste tot.

I.: *Accentul tău este mereu pe latura negativă, clasica abordare « neti neti ». Nu cumva arăţi necesitatea abandonării oricărui exces de bagaj, incluzând scripturile, „maeştrii" şi autorităţile, pentru ca cineva să poată găsi acea stare despre care spui că ne este prin naştere naturală?*

U.G.: Nu. A termina cu „maeştrii", templele şi cărţile sfinte ca prescripţie pentru libertate este ridicol. Tu

cauți răspunsuri numai ca remedii pentru problemele tale, ca să eviți durerea. Tot ce se naşte este dureros. Nu-i de folos să întrebi de ce-i aşa. Aşa e. Tu crezi că renunțând la maeştri (*guru*) şi la autorități vei căpăta o rezistență divină; rezistența la durere nu te va ajuta spiritual. Nu există cale.

I.: *Dar te cunoaştem a fi mai mult decât un fatalist, un cinic. Tu indici un destin diferit pentru om, nu doar critici prezenta sa situație penibilă, nu-i aşa?*

U.G.: Există o soluție pentru problemele tale – moartea. Acea libertate de care eşti interesat poate veni doar în clipa morții. Orice om atinge *moksa* până la urmă, căci *moksa* întotdeauna precede moartea, şi orice om moare.

I.: *Dar presupun că nu vrei să spui moarte de vreun fel poetic sau imaginar. Nu o moarte psihologică, romantică sau abstractă este ceea ce descrii tu, ci o reală moarte fizică, nu-i aşa?*

U.G.: Da, aşa e. Când mori, corpul este istovit, încetează să funcționeze şi ăsta e finalul. Dar în cazul meu, corpul cumva s-a înnoit pe sine. Acum se întâmplă zilnic; întregului proces i-a luat ani ca să se stabilizeze. Pentru mine viața şi moartea constituie un singur lucru, nu două separate. Te avertizez că dacă ceea ce ținteşti – *moksha* – chiar se întâmplă, vei muri. Va fi o moarte fizică, pentru că trebuie să fie o moarte fizică pentru a intra în starea aceea. E ca atunci când te joci controlându-ți respirația pentru că găseşti asta amuzant. Dar dacă îți ții respirația prea mult, te sufoci şi mori.

I.: *Deci trebuie să devenim conştienţi de moarte, făcând-o obiect al meditaţiilor noastre, tratând-o într-un mod romantic, mistic. Asta e?*

U.G.: A descrie acea stare ca o stare meditativă plină de conştienţă este o lătură romantică. Conştienţă! Ce truc fantastic folosit de unii pentru a se păcăli pe ei înşişi şi pe alţii. Nu poţi fi conştient de fiecare pas; dacă faci asta, devii doar de-sine-conştient şi dizgraţios. Am cunoscut cândva un om care era pilot de nave în port. A tot citit despre „conştiinţa pasivă" şi a încercat să pună în practică. Atunci, pentru prima oară, aproape că a distrus nava pè care o pilota. Mersul este automat şi dacă încerci să fii conştient de fiecare pas, vei înnebuni. Aşa că nu inventa paşi meditativi. Lucrurile stau şi aşa destul de prost. Starea meditativă este ceva şi mai rău.

I.: *Dar nu poţi azvârli departe... tot ce ţi-a fost sfânt?*

U.G.: Ba sigur că pot; toate sunt doar chestii romantice. Orice remediu aş oferi eu, ar deveni parte din căutarea ta; asta însemnând şi mai multe chestii romantice. De aceea nu obosesc nicicând să spun că eu nu am mărfuri la vânzare, cu atât mai puţin ofer metode noi şi mai bune ca tu să-ţi poţi continua căutarea. Resping complet validitatea acelei căutări. Nu vei obţine nimic aici. Încearcă-ţi norocul în altă parte.

I.: *Dar cu siguranţă eşti om şi vrei să fii de folos omenirii, chiar dacă doar din milă?*

U.G.: Cine m-a pus pe mine mântuitor? Aveţi numeroşi sfinţi, profeţi şi salvatori care doresc să vă slu-

jească. De ce să adăugați încă unul? Iisus a spus: „Bate şi ți se va deschide. Veniți toți întru Mine." Din nu ştiu ce motiv eu nu o pot face.

Am vorbit despre multe azi. Poate că-i mai bine să continuăm conversația mâine.

I.: *Pe mâine atunci.*

U.G.: Îți mulțumesc.

I.: *Din ceea ce ai spus ieri, pare evident că cineva trebuie să aibă o judecată perfect sănătoasă ca să facă ceea ce ai făcut tu – adică, să moară. Când ne-am oprit ieri, spuneai că cineva trebuie de fapt să moară dacă vrea să descopere libertatea sau moksha. Un pas radical ca acesta nu poate fi făcut de un romantic, de o persoană nevrotică. Este pasul unei persoane libere de auto-absorbție, de episoade nevrotice, de autocompătimire. Există vreun mod de a învăța asta? Pot fi oamenii educați să fie cu mintea sănătoasă?*

U.G.: Eu nu cred în educație. Poți învăța o tehnică – matematică, mecanică auto, dar nu integritate. Cum îi poți învăța despre non-lăcomie şi non-ambiție într-o societate extrem de lacomă şi de ambițioasă? Vei reuşi doar să-i faci şi mai nevrotici.

Uite ce, eşti un trişor. Ambițiile tale religioase sunt exact la fel ca ale afaceristului. Dacă nu poți trişa, ceva nu e în regulă. Cum crezi că bogatul de acolo şi-a făcut averea? Prin lecturi despre non-lăcomie şi altruism? Nicidecum. A făcut-o înşelând pe cineva. Societatea, care este imorală, spune clar că a înşela este imoral şi că a nu înşela este moral. Eu nu văd diferența. Dacă eşti prins, eşti băgat la închisoare. Deci hrana şi adăpostul îți sunt date. De ce să-ți faci griji? Vina ce o ai este cea care te face să vorbeşti despre non-lăcomie în timp ce îți continui viața lacomă. Non-lăcomia este inventată de gând ca să te împiedice să vezi că lăcomia este tot ce există acolo. Dar tu nu eşti mulțumit cu ceea ce este. Dacă nu ar exista nimic mai mult decât ceea ce este, ce ai face? Asta-i tot ce este acolo. Trebuie doar să trăieşti cu asta. Nu poți scăpa. Tot ce poate face gândul este să se repete pe sine,

iar şi iar. Asta-i tot ce poate face. Şi orice este repetitiv este senil.

I.: *Meditaţia pare mai puţin repetitivă, mai adâncă decât gândul obişnuit. Totuşi este nesatisfăcătoare.*

U.G.: Dacă meditaţia, *sadhana*, metodele şi tehnicile tale ar valora ceva, nu ai mai fi aici punând aceste întrebări. Pentru tine, toate acestea sunt mijloace pe care le ai la dispoziţie pentru a aduce o schimbare. Eu menţin afirmaţia că nu există nimic care să fie schimbat sau transformat. Tu accepţi că există ceva pe care să-l schimbi ca act de credinţă. Nu pui niciodată la îndoială existenţa celui care va fi schimbat. Întreaga mistică a iluminării este bazată pe ideea transformării de sine. Eu nu pot să-mi exprim sau să-ţi transmit certitudinea mea că tu şi toate autorităţile în domeniu de-a lungul secolelor sunteţi în eroare. Ei sunt complet falşi ca şi bunurile spirituale pe care le vând la bucată. Pentru că eu nu-ţi pot transmite această certitudine, ar fi inutil şi artificial să urc pe o platformă şi să ţin un discurs. Prefer să vorbesc informal, eu doar vorbesc, „Mă bucur să te cunosc".

I.: *Atunci de ce mai vorbeşti?*

U.G.: Nu există un farmec anume în a fi antisocial. Eu nu dau oamenilor ceea ce vor. Când îşi dau seama că nu vor obţine ceea ce vor aici, invariabil ei pleacă. Atunci când pleacă pentru ultima oară, îmi place să adaug anexa: „Nu o veţi obţine de nicăieri".

Când oamenii vin să vorbească, se găsesc în situaţia de a se confrunta cu tăcerea însăşi. De aceea toată lumea

care vine este automat tăcută. Dacă cineva nu poate suporta tăcerea şi insistă să discute lucruri, va fi forţat să nu fie de acord şi să plece. Dar dacă stai mult, vei fi făcut tăcut, nu pentru că [tăcerea] este prea persuasivă, mai raţională decât tine, ci pentru că este tăcerea însăşi făcând tăcută acea mişcare acolo în tine.

Acea tăcere arde orice aici. Toate experienţele sunt arse. De aceea vorbitul cu oamenii nu mă epuizează. Pentru mine există energie. De aceea pot vorbi toată ziua fără să dau semne de oboseală. Vorbitul cu aşa mulţi oameni de-a lungul anilor nu a avut nici un impact asupra mea. Tot ceea ce eu sau ei au spus este ars aici, nelăsând nici o urmă. Nu este la fel în cazul tău, din nefericire.

I.: *Care-i locul inteligenţei în toate acestea? Pare că indici existenţa unei inteligenţe native, care nu are nimic de-a face cu acumularea cunoştinţelor şi tehnicilor.*

U.G.: Acceptarea limitaţiilor este inteligenţă. Tu încerci să te eliberezi de aceste limitaţii naturale şi asta este cauza durerii şi suferinţei tale. Acţiunile tale sunt în aşa fel încât o acţiune o limitează pe următoarea. Acţiunea ta din acest moment îţi limitează următoarea acţiune. Această acţiune este o reacţie, chestiunea libertăţii de acţiune nici măcar nu se ridică. De aceea nu-i nevoie de nici o filozofie fatalistă. Cuvântul „karma" înseamnă o acţiune lipsită de reacţie. Orice acţiune a ta limitează acţiunea următoare care va avea loc.

Orice acţiune care are loc la nivelul conştient al existenţei gânditului tău este o reacţie. Acţiunea pură, spontană, liberă de toate acţiunile precedente este lipsită de

sens. Singura şi unica acţiune este răspunsul acestui organism viu la stimulii din jur. Acel proces stimul-răspuns este un fenomen unitar. Nu există diviziune între acţiune şi reacţie decât în cazul în care gândul intervine şi le separă în mod artificial. Altfel, este un proces automat, unitar, şi nu poţi face nimic ca să-l opreşti. Nu-i nevoie să-l opreşti.

Aşa cum în realitate nu există nici o separaţie între acţiune şi reacţie, tot astfel nu există loc în schema naturală a lucrurilor pentru omul religios. Proaspăta mişcare a vieţii ameninţă sursa puterii şi prestigiului său. Şi totuşi, el încă nu vrea să se pensioneze. El trebuie dat afară. Religia nu este un aranjament contractual, fie public, fie privat. Nu are nimic de-a face cu structura socială sau cu administrarea ei. Autoritatea religioasă vrea să continue să ţină sub stăpânire oamenii, dar religia este în întregime o chestiune individuală. Sfinţii şi salvatorii au reuşit doar să vă facă să plutiţi în derivă cu durere şi mizerie sufletească şi să simţiţi fără odihnă că trebuie să existe ceva mai semnificativ sau mai interesant de făcut cu viaţa voastră.

Existenţa în sine este cu adevărat importantă, nu cum să trăieşti. Noi am creat „cum" să trăieşti, care a creat apoi o dilemă pentru noi. Gândirea ta a creat probleme – ce să mănânci, cu ce să te îmbraci, cum să te porţi – corpului nu-i pasă. Eu pur şi simplu arăt absurditatea acestei conversaţii. Odată ce te prinzi, pleci pur şi simplu. Eu nu am un mesaj de dat omenirii.

Noi am pus în mişcare forţe ireversibile. Am poluat aerul, apele, totul. Legile naturii nu cunosc recompensa,

doar pedeapsa. Recompensa e simplul fapt că eşti în armonie cu natura. Toată problema a început când omul a hotărât că întregul univers a fost creat exclusiv pentru plăcerea sa. Am suprapus noţiunea de evoluţie şi progres peste natură. Mintea noastră – şi nu există minţi individuale, doar *minte* – care este acumularea totalităţii cunoştinţelor şi experienţelor omului, a creat noţiunea de psihic şi evoluţie. Doar tehnologia progresează, în vreme ce noi ca rasă suntem tot mai aproape de completa şi totala distrugere a noastră şi a lumii. Totul în conştiinţa omului împinge întreaga lume, pe care natura a creat-o atât de laborios, către distrugere. Nici o schimbare calitativă nu a avut loc în gândirea omului, noi gândim despre vecinul nostru la fel cum înspăimântatul om al peşterii gândea despre vecinul său. Singurul lucru care s-a schimbat este abilitatea noastră de a distruge pe vecin şi proprietatea sa.

Violenţa este parte integrantă a procesului evoluţionist. Această violenţă este esenţială pentru supravieţuirea organismului viu. Nu poţi să condamni bomba cu hidrogen, pentru că ea este o extensie a poliţistului şi a dorinţei tale de a fi protejat. Unde tragi linia? Nu poţi. Nu avem cum să inversăm întreaga chestiune.

I.: *Umanitariştii insistă că omul are capacitatea de a iubi şi că iubirea ar putea fi singura soluţie la distrugerea reciprocă. Există ceva adevărat în toate astea?*

U.G.: Iubirea şi ura sunt exact la fel. Ambele au avut ca rezultat masacre, crime, asasinări şi războaie. Asta ţine de istorie, nu de opinia mea. Buddhismul a avut

ca rezultat orori în Japonia. Este acelaşi lucru peste tot. Toate sistemele noastre politice au izvorât din gândirea religioasă, fie a Estului fie a Vestului. În lumina acestor fapte, cum poţi avea vreo încredere în religie? Care-i folosul în a reînvia tot trecutul, trecutul inutil? Fiindcă traiul tău nu are nici un sens pentru tine, tu trăieşti în trecut. Nici măcar nu pluteşti în derivă. Nu ai nici o direcţie; doar pluteşti. Evident, nu există nici un scop în viaţa ta, altfel nu ai trăi în trecut.

Ceea ce nu te-a ajutat pe tine, nu poate ajuta pe nimeni. Indiferent ce spun eu, tu eşti mediul de exprimare. Deja ai prins ceea ce spun eu şi faci din asta o nouă doctrină, o ideologie, o cale de a obţine ceva. Ceea ce încerc eu să zic este că tu trebuie să descoperi ceva *pentru tine însuţi*. Dar nu te gândi că ceea ce vei găsi va fi de folos societăţii, că poate fi folosit spre a schimba lumea. Ai terminat cu societatea, atâta tot.

I.: *Acel lucru care trebuie descoperit de fiecare pentru el însuşi este Dumnezeu sau iluminarea, nu-i aşa?*

U.G.: Nu. Dumnezeu este plăcerea ultimă, fericirea neîntreruptă. Nu există aşa ceva. Faptul că tu vrei ceva ce nu există este rădăcina problemelor tale. Transformarea, *moksha*, eliberarea, şi toate de genul ăsta sunt doar variaţii ale aceleiaşi teme: fericire permanentă. Corpul nu poate suporta asta. Plăcerea sexului, spre exemplu, este prin natura sa temporară. Corpul nu poate primi plăcere neîntreruptă prea mult timp, ar fi distrus. A vrea să impui o fictivă şi permanentă stare de fericire asupra corpului este o serioasă problemă neurologică.

I.: *Dar religiile ne avertizează împotriva căutării plăcerii. Prin rugăciune, meditație și alte practici omul este încurajat să depășească plăcerea...*

U.G.: Ei îți vând medicamente spirituale, morfină spirituală. Tu iei acel drog și adormi. Acum savanții au perfectat drogurile plăcerii, sunt mult mai ușor de luat. Nu te lovește niciodată faptul că iluminarea și Dumnezeu pe care le cauți sunt doar plăcerea ultimă, o plăcere pe care, de altfel, tu ai inventat-o pentru a fi liber de starea dureroasă în care ești mereu. Starea ta nevrotică, dureroasă este cauzată de faptul că vrei două lucruri contradictorii în același timp.

I.: *Tu însă ești oarecum liber de toate aceste contradicții și deși nu pretinzi că ești în vreo stare de perpetuă beatitudine, pare că ești fundamental fericit. Cum de viața ta a luat acest curs și nu altul?*

U.G.: Dacă narez povestea vieții mele, e ca și cum aș descrie viața altcuiva. Nu există nici un atașament, sentiment sau conținut emoțional pentru mine când am în vedere viața mea. Îți faci o impresie greșită de crezi cumva că eu năzuiesc gânduri sau sentimente private, prețioase privitor la trecutul meu.

Pentru prima oară, un om s-a rupt de fundalul religios [referindu-se la Jiddu Krishnamurti], și deja învățătura lui este demodată, depășită și induce în eroare. J.K. a ales forma psihologică de a explica, care este deja depășită. Nu-l poți distruge pe J.K., dar cadrul gândirii pe care l-a creat el este deja depășit și inutil. Problema nu

e psihologică, ci fiziologică. Acest corp nu s-a schimbat în mod fundamental de sute de mii de ani. Tendința sa de a urma lideri, de a evita singurătatea, de a purta războaie, de a adera la grupuri – toate aceste trăsături sunt în construcția genetică a omului, sunt parte din moștenirea sa biologică.

I.: *Lăsând la o parte întrebarea dacă răul sau binele e posibil pentru un organism care este deja programat să fie brutal și războinic, nu sunt practicile religioase – meditația, yoga, smerenia etc. – o încercare de a ajuta omul să treacă dincolo de aceste limitații biologice?*

U.G.: Meditația este ea însăși un rău. De aceea toate gândurile rele se umflă și dau pe dinafară când încerci să meditezi. Altminteri nu ai nici un punct de referință, nici un mod de a ști dacă gândurile sunt bune sau rele. Meditația este o bătălie, încât experimentezi doar mai multă suferință. Te pot asigura nu numai că țelul de a medita și *moksha* sunt puse în tine de cultura noastră, dar și că în cele din urmă nu vei obține decât suferință. S-ar putea să ai câteva experiențe mistice meschine, care nu au nici o valoare pentru tine sau pentru altcineva.

I.: *Dar noi nu suntem interesați de o astfel de experiență meschină, noi vrem libertate...*

U.G.: Care este diferența dacă vei găsi sau nu această libertate, această iluminare? Tu nu vei fi acolo ca să profiți de ea. Ce bine posibil îți poate face această stare? Această stare îți ia *tot* ce ai. De aceea i se spune *jivanmukti* – a trăi în libertate. În timpul vieții, corpul a murit.

Cumva corpul, trecând prin moarte, este ținut în viață. Nu e nici fericire, nici nefericire. Nu există ceva precum fericirea. Tu nu vrei asta şi nu poți să vrei asta. Ceea ce vrei tu este totul, aici pierzi totul. Tu vrei totul şi asta nu este posibil. Religiile au promis atât de mult – trandafiri, grădini – şi te alegi doar cu spini.

I.: *Dar alți învățători, precum J. Krishnamurti, descriu o călătorie a descoperirii, [spunând] că prin conştiență şi pătrunderea nemărginită a minții cineva poate afla...*

U.G.: Nu există transformare, radicală sau de alt gen. Acel bufon [referindu-se la J.K.] vorbeşte acolo, în cortul de circ, oferind o călătorie a descoperirii. Este o călătorie închipuită. Nu există o asemenea călătorie. Chestiile din *Vede* nu mai sunt de ajutor. Au fost inventate de nişte capete-tulburi după ce au băut sirop de *soma.* J.K. este mai nevrotic decât cei care se duc să-l asculte.

I.: *Dacă nu dai crezare învățăturilor religioase antice, atunci iei psihologia modernă mai în serios?*

U.G.: Întregul domeniu al psihologiei a indus în eroare toată gândirea omului de o sută de ani încoace sau de mai mult. Freud este uimitoarea fraudă a secolului douăzeci. J. Krishnamurti vorbeşte de o revoluție a psihicului. Nu există psihic. Unde este mintea care se presupune a fi magic transformată? Discipolii lui J.K. au ajuns în punctul în care tot ce pot face ei este să repete fraze goale. Sunt oameni superficiali, goi. Faptul că J.K. poate atrage mulțimi mari nu înseamnă nimic, fermecă-

torii şerpi atrag de asemenea mulţimi mari. Oricine poate atrage mulţimea.

I.: *Dar tu foloseşti o abordare similară cu...*

U.G.: Da, folosesc 80% din cuvintele şi frazele lui, aceleaşi fraze pe care le-a folosit de-a lungul anilor ca să-i condamne pe guru, pe sfinţi şi pe salvatori. O merită. Un lucru nu am zis niciodată: că nu-i un om de caracter. Are mare caracter, dar nu sunt câtuşi de puţin interesat de oamenii de caracter. Dacă vede mizeria pe care a creat-o în acest rol fals de mesia şi pune capăt la tot, eu voi fi primul care să-l salute. Dar este prea bătrân şi prea senil ca să o facă. Adepţii lui sunt atraşi aici pentru că îi administrez [lui J.K.] o doză din propriul lui medicament. Nu compara ce spun eu cu ceea ce el, sau alte autorităţi religioase, au spus. Dacă dai celor spuse de mine încărcătură spirituală sau vreo aromă religioasă, îţi scapă esenţialul. De aceea trebuie să le laşi deoparte.

I.: *Dar nouă ni se pare că J. Krishnamurti, şi probabil alţi câţiva în istorie, au ceva de spus. J. Krishnamurti pare să fie ceea ce pretinde că este, un om liber.*

U.G.: Are ceva. Mie îmi place să zic că el a *văzut* cubul de zahăr, dar nu a *gustat* cubul de zahăr. Dacă acel om, eu însumi, sau oricare altă persoană este sau nu liberă, nu e problema ta; este obiceiul caracteristic minţilor evazive, un amuzament inventat spre a evita problema reală, care este nelibertatea ta. Poţi fi sigur de un singur lucru: cel care spune că este un om liber este un fals. De asta poţi fi sigur. Lucrul de care trebuie să fii liber este

„libertatea" discutată de acel om şi de alţi învăţători. Tu trebuie să fii liber de „prima şi ultima libertate", şi de toate libertăţile care apar.

I.: *Dacă noţiuni precum aceea de viaţă în har, pace şi libertate sunt doar ficţiuni chemate să ne scape de universala noastră superficialitate, atunci de ce să continuăm? Dacă nu există o realitate persistentă şi transcendentă spre care omul să se poată îndrepta, atunci de ce să mai trăim? Există doar a mânca, a dormi şi a respira?*

U.G.: Asta-i tot ce există. Du-te. Uite, eu zic că trebuie să afli doar pentru tine însuţi dacă există ceva în spatele acestor abstracţii goale care îţi sunt aruncate în faţă. Ei vorbesc despre inimi sacre, minţi universale, suflete desăvârşite – ştii tu, toţi termenii abstracţi, mistici, folosiţi la seducerea credulilor. Viaţa trebuie să fie descrisă în termeni pur fizici şi fiziologici. Trebuie demistificată şi depsihologizată. Nu vorbi despre „centri înalţi" şi *chakra*. Nu acestea ci glandele controlează corpul uman. Glandele sunt cele care dau instrucţiuni pentru funcţionarea organismului. În cazul tău, tu ai introdus un intermediar – gândul. În starea ta naturală gândul încetează să mai controleze ceva, el intră în funcţiune temporară atunci când o provocare îi este adusă, căzând imediat în fundal dacă nu mai este necesar.

I.: *Deci indiferent ce am face, noi funcţionăm într-un mod nenatural, aşa este?*

U.G.: De aceea evidenţiez aceste lucruri. Uită de societatea ideală şi de fiinţa umană ideală. Doar priveşte la

modul în care funcționezi tu. Asta este importat. Ceea ce a împiedicat organismul să înflorească în propria sa unicitate este cultura. A pus obiectivul greşit - persoana ideală - înaintea omului. Întreaga chestiune este născută din conştiința divizată a omului. Nu ne-a adus decât violență. De aceea oricare doi guru sau salvatori nu se pun de acord niciodată. Fiecare intenționează să-şi predice propriile nonsensuri.

I.: *Ce ne aduce aici ca să te auzim? De ce suntem interesați de ceea ce ai de spus?*

U.G.: Veniți pentru acelaşi motiv pentru care mergeți la oricine - pentru răspunsuri: voi vreți să ştiți, voi credeți că ştiind povestea mea veți putea să reproduceți ceea ce mi s-a întâmplat mie. Având creierul spălat pe parcursul întregii voastre vieți, voi puteți gândi doar în termeni de imitare. Voi credeți că în vreun fel veți putea să repetați ceea ce mi s-a întâmplat mie, asta-i tot. Acesta este motivul venirii voastre. Nu există o nouă abordare a chestiilor religioase. Este ceva complet diferit. Nu are absolut nimic în comun cu toate chestiile romantice, spirituale, religioase, absolut nimic. Dacă traduci ceea ce zic în termeni religioşi, îți scapă complet esențialul. „Religie", „Dumnezeu", „Suflet", „Beatitudine", „*moksha*" sunt toate doar cuvinte, idei folosite pentru a-ți ține continuitatea psihologică intactă. Când aceste gânduri nu sunt acolo, ceea ce rămâne este simpla, armonioasa funcționare fizică a organismului. Eu pot descrie modul în care funcționez din cauză că întrebarea ta a creat o provocare aici. Întrebările tale creează condițiile necesare ca

acest răspuns să aibă loc. Deci, se descrie pe sine, dar nu acesta este modul în care funcționează. Funcționează într-o stare *de-a-nu-şti*. Eu nu mă întreb *niciodată* cum funcționez. Eu nu-mi pun *niciodată* la îndoială acțiunile, înainte, în timpul, sau după ce au avut loc. Se întreabă un computer cum funcționează?

I.: *Dar computerele nu au simțire, psihic, nu au dimensiune spirituală. Cum poți să compari...?*

U.G.: Nu mă poți băga în acel cadru religios. Orice încercare din partea ta de a traduce ceea ce zic în vocabularul tău religios înseamnă a pierde esențialul. Eu nu sunt unul dintre sfinții voştri care spun: „Eu îmi plec capul, veniți şi plecați capul odată cu mine". Toate acestea sunt o formă de nebunie.

I.: *De ce este nebunie a vrea să afli despre viață şi moarte...?*

U.G.: Pentru că exact aşa cum o femeie nebună spune că nu este nebună, tu insişti spunând că există moarte, că vei muri. Ambele sunt false. Pe cât sunt stări ale minții bazate pe realitate, pe atât ambele sunt la fel de invalide.

I.: *Cred că încep să te înțeleg intelectual...*

U.G.: Nu este o glumă să-mi spui că înțelegi ceea ce îți spun? Spui că cel puțin mă înțelegi intelectual, de parcă ar exista o altă cale de a înțelege. Înțelegerea ta intelectuală, în care ai investit imens, nu a făcut pentru tine până acum nici o para chioară. Tu continui să cultivi

această înțelegere intelectuală, știind mereu că ea nu te-a ajutat niciodată cu nimic. *Asta este uimitor*. Când speranța și încercarea de a înțelege nu mai sunt, atunci viața devine plină de sens. Viața, existența ta, are o uriașă calitate vie în ea. Toate noțiunile tale despre iubire, beatitudine, infinită fericire și pace fac doar să blocheze această energie naturală a existenței. Cum pot să te fac să înțelegi că ceea ce descriu eu nu are absolut nici o legătură cu toate acele treburi religioase? Vezi sute de cadavre cărate în dric după moarte, și totuși nu-ți poți imagina propria moarte. Este imposibil, căci propria ta moarte nu poate fi experimentată de tine. Asta chiar e ceva. Nu folosește la nimic să arunci toate aceste gunoaie către mine. Orice ar lovi în mine este imediat ars – asta este natura energiei din mine.

Oamenii spirituali sunt cei mai neoneşti oameni. Eu scot în evidență fundația pe care întreaga spiritualitate este construită. Asta scot în evidență. Dacă *nu există spirit*, atunci toată vorbăria despre spiritualitate este o prostie și un nonsens. Nu poți fi tu însuți până când nu ești liber de toată chestiunea ce înconjoară conceptul de „sine". Ca să fii cu adevărat pe propriile picioare, întreaga bază a vieții spirituale, care este eronată, trebuie să fie distrusă. Asta nu înseamnă să devii fanatic sau violent, să incendiezi temple, să spargi icoane, să distrugi cărți sfinte, precum o adunătură de beți. Nu e deloc așa. Există un rug în interiorul tău. Tot ceea ce omenirea a gândit și trăit trebuie să moară. Violența incredibilă din lumea de astăzi a fost creată de „Iisuși" și de „Buddhași".

I.: *Dar cu siguranță încercarea de a deveni civilizați este o încercare de a transcende legile junglei...*

U.G.: Aceia care cred în Dumnezeu, care predică pacea şi vorbesc despre iubire, sunt cei care au creat jungla umană. Comparată cu jungla umană, jungla naturii este simplă şi sensibilă! În natură animalele nu-şi ucid semenii. Asta este parte din frumusețea naturii. În această privință omul este mai rău decât celelalte animale. Aşa-numitul om „civilizat" ucide pentru idealuri, credințe, în vreme ce animalele ucid pentru supraviețuire.

I.: *Omul are idealuri şi credințe puternice pentru că el caută adevărul, ceea ce animalele nu fac.*

U.G.: Nu există adevăr. Singurul lucru care există de fapt în tine este premisa ta presupusă „logic", pe care tu o numeşti „adevăr".

I.: *Dar, revin, toate marile învățături au subliniat importanța găsirii adevărului prin practică, non-egoism şi renunțare.*

U.G.: Eu renunț la singurul lucru la care merită să renunți - la ideea că există renunțare. Nu ai la ce să renunți. Ideea ta greşită privind renunțarea creează doar şi mai multe fantezii despre „adevăr", „Dumnezeu" etc.

I.: *Nu este deloc flatant să crezi că suntem mai rău decât alte animale...*

U.G.: Pentru că omul este mai rău decât animalele a fost necesar şi posibil pentru el să creeze dilema morală. Când omul a experimentat întâia oară diviziunea în con-

ştiința sa – când a experimentat conştiința de sine – el s-a simțit superior celorlalte animale, ceea ce nu e, şi prin asta a semănat semințele propriei sale distrugeri.

I.: *Deci, dacă te înțeleg corect, tu spui că deoarece în mod fals am divizat viața în sine şi non-sine, noi am creat o problemă morală în noi şi în relațiile noastre. Aşa că dificultatea noastră principală este a gândi...*

U.G.: Nu poți experimenta nimic decât prin gând. Nu poți experimenta propriul corp decât cu ajutorul gândului. Percepțiile senzoriale sunt acolo. Gândurile tale dau formă şi definiție corpului, altfel nu ai cum să-l experimentezi. Corpul nu există decât ca un gând. Există un gând. Toate există în relație cu acel singur gând. Acel gând este „eu". Tot ce experimentezi bazat pe gând este o iluzie.

I.: *Nu persistă iluziile doar pentru că conştiența nu este dezvoltată în noi?*

U.G.: Cuvântul „conştiență" este înşelător. Conştiența nu este o stare divizată; nu există două stări – conştiența şi altceva. Nu există două lucruri. Nu există a fi conştient de ceva. Conştiența este pur şi simplu activitatea creierului. Ideea că poți *folosi* conştiența ca să produci o stare a lucrurilor mai fericită, un fel de transformare, sau Dumnezeu ştie ce, este, pentru mine, absurdă. Conştiența nu poate fi folosită ca să aduci o schimbare în tine însuți sau în lumea din jur.

Tot acest gunoi despre conştient şi inconştient, conştiență şi sine, este un produs al psihologiei moderne.

Ideea că poți folosi conștiința pentru ca, din punct de vedere psihologic, să ajungi undeva este foarte dăunătoare. După mai mult de o sută de ani părem incapabili să ne eliberăm de gunoiul psihologic - Freud şi toată gaşca. Ce înțelegi exact prin conştiință? Eşti conştient doar prin gând. Celelalte animale folosesc gândul - câinele, de exemplu, poate să-şi recunoască stăpânul - într-o manieră simplă. Ele recunosc fără a folosi limbajul. Oamenii au adăugat la structura gândului, făcând-o mult mai complexă. Gândul nu e al tău sau al meu; este moştenirea noastră comună. Nu există mintea ta şi mintea mea. Există numai *minte* - totalitatea celor ce au fost cunoscute, simțite şi experimentate de către om, transmise din generație în generație. Toți gândim şi funcționăm în acea „sferă a gândului", la fel cum împărțim aceeaşi atmosferă pentru a respira. Gândurile sunt pentru a funcționa şi comunica în această lume în mod sănătos şi inteligent.

I.: *Totuşi, noi chiar simțim că există un gânditor gândind aceste gânduri, un fel de „stafia din maşină", că gânditul implică mai mult decât răspunsul mecanic al memoriei.*

U.G.: Cunoaşterea - asta-i tot ce există acolo. „Eul", „psihicul", „mintea", sau cum vrei să-i spui nu e altceva decât totalitatea cunoştințelor moştenite din generație în generație, în mare parte prin educație. Îți înveți copilul să distingă culorile, să citească, să imite comportamentul. E diferit în fiecare cultură: americanii învață comportamentul americanilor, indienii pe cel al indienilor etc. Gesturile corpului, ale mâinilor sau ale fetei au constituit

primul limbaj. Mai târziu cuvintele au fost adăugate. Încă folosim gesturi pentru a suplimenta cuvintele vorbite, pentru că simțim că numai cuvintele sunt inadecvate să exprime complet ceea ce vrem să transmitem.

Toate astea nu ne pun în poziția de a spune că putem şti ceva despre gând. Nu putem. Devii conştient de gând numai când îl faci obiect al gândului, altfel nici măcar nu ştii că gândeşti. Folosim gândul doar ca să înțelegem ceva, să ne amintim ceva, sau să obținem ceva. Altminteri nici măcar nu ştim dacă gândul este sau nu acolo. Gândirea nu e separată de mişcarea gândului. Gândul este acțiune şi fără el nu poți acționa. Nu există ceva precum acțiune liberă de gânduri, spontană, pură. A acționa înseamnă a gândi.

Tu ai un mecanism auto-startat, auto-perpetuat, pe care eu îl numesc „sinele". Asta nu înseamnă că acolo chiar există o entitate. Nu vreau şi nu îmi doresc să dau această conotație acestui cuvânt. Unde este ego-ul sau sinele despre care vorbeşti? Sinele tău non-existent a auzit de spiritualitate şi de beatitudine de la cineva. Ca să experimentezi acest lucru numit beatitudine, tu simți că trebuie să-ți controlezi gândurile. Este imposibil, te vei arde singur şi vei muri dacă vei încerca.

I.: *Filozofii vorbesc de multe ori despre un „acum", independent de trecut şi de viitor. Există oare un prezent etern?*

U.G.: Cerința de mai multă şi tot mai multă experiență constituie „prezentul" tău, care este născut din trecutul tău. Uite aici, există un microfon în fața ta. Tu te uiți la el. Este posibil să te uiți la el fără cuvântul „mi-

crofon"? Instrumentul pe care îl foloseşti ca să te uiți şi să experimentezi microfonul este trecutul, trecutul tău. Dacă vezi asta, nu mai există viitor deloc. Orice dobândire de care eşti interesat este în viitor. Singura cale prin care viitorul poate veni în acțiune este prin momentul prezent. Din nefericire, în momentul prezent ceea ce acționează este trecutul. Trecutul tău creează viitorul tău; în trecut ai fost fericit sau nefericit, prost sau înțelept, [şi îți zici că] în viitor vei fi opusul. Deci viitorul nu poate fi diferit de trecut.

Când trecutul nu este în acțiune, nu există „prezent" deloc, căci ceea ce tu numeşti „prezent" este trecutul repetându-se. În starea reală de „aici şi acum" nu există trecut în acțiune şi, de aceea, nici viitor. Nu ştiu dacă mă urmăreşti... Singurul mod prin care trecutul poate supraviețui şi îşi poate menține continuitatea este prin constanta cerință de a experimenta acelaşi lucru iar şi iar. De aceea viața a devenit o plictiseală. Viața a devenit plictisitoare pentru că am făcut din ea un lucru repetitiv. Aşadar, ceea ce numim în mod greşit „prezent" este de fapt trecutul repetitiv proiectând un viitor fictiv. Idealurile tale, căutarea ta, aspirațiile tale sunt toate turnate în acea matriță.

I.: *Una din problemele cu înțelegerea trecutului este efemeritatea acestuia. Psihicul sau mintea trebuie să fie localizate undeva dacă, aşa cum spui tu, nu există suflet şi nici plane mai înalte. Unde, dacă pot spune aşa, se află trecutul?*

U.G.: Din cunoaşterea ta, din trecutul tău, pui întrebări, şi însuşi motivul pentru care întrebi este doar ca să

obții și mai multă cunoaștere de la altcineva, pentru ca structura ta de cunoaștere să continue. De fapt nu te interesează deloc toate acestea. Pentru ca cunoașterea ta să se sfârșească trebuie ca *tu* să te sfârșești. Unde, întrebi, este această cunoaștere, trecutul? Este în creierul tău? Unde este? Este în tot corpul tău. Este în fiecare celulă a corpului tău.

Toate aceste întrebări izvorăsc din căutarea ta. Nu contează care este obiectul acelei căutări – Dumnezeu, o femeie frumoasă, o mașină nouă. Sunt toate una și aceeași căutare. Și *foamea aceea niciodată nu va fi satisfăcută.* Foamea aceea trebuie să se ardă singură, complet, fără a cunoaște săturarea. Setea pe care o ai trebuie să se ardă pe sine fără a fi potolită. Te trăsnește că nu aceea este calea, și s-a terminat.

Ceea ce accentuez eu este că noi încercăm să rezolvăm problemele noastre umane într-un context psihologic, când de fapt problema este neurologică. Corpul este implicat. Ia de exemplu dorința. Atâta timp cât va exista un corp viu, dorința va exista. Ea este naturală. Gândul a intervenit și a încercat să o suprime, să o controleze și să moralizeze asupra dorinței, în detrimentul omenirii. Noi încercăm să rezolvăm „problema" dorinței prin intermediul gândului. Gândul este cel care a creat problema. Tu cumva continui să speri și să crezi că același instrument poate să rezolve toate celelalte probleme la fel de bine. Tu speri împotriva speranței că gândul te va scoate, dar vei muri cu speranța întocmai cum ai trăit cu speranța. Ăsta e refrenul cântecului meu de pieire.

I.: *Toate religiile au pus dorința de libertate, paradis, eliberare sau Dumnezeu înaintea altor dorințe ca meritând a fi urmărite. Dar dacă aceste scopuri ultime nu există, așa cum pare că sugerezi, atunci ele sunt dorințe inferioare, fiind false și prin urmare imposibil de satisfăcut. Dar aceasta ne creează repulsie; noi insistăm că unele dorințe, în special acelea care în mod ostentativ transcend „carnea", sunt mai divine decât altele. Vrei să comentezi acestea?*

U.G.: Dacă nu vei fi liber de dorința dorințelor, *moksha*, eliberarea, sau realizarea-de-sine, vei suferi. Scopul ultim – pe care societatea l-a plasat înaintea noastră – este cel ce trebuie să dispară. Până când nu ești liber de acea dorință, nu poți fi liber de nici una din suferințele tale. Prin suprimarea acestor dorințe nu vei fi liber. Această realizare este un lucru esențial, merge la miezul problemei. Societatea este cea care a pus în noi dorința de libertate, dorința de eliberare, dorința de Dumnezeu, dorința de *moksha* – asta este dorința de care trebuie să fii liber. Atunci toate celelalte dorințe își găsesc propriul lor ritm natural. Tu suprimi aceste dorințe numai pentru că te temi că societatea te va pedepsi dacă le dai curs, sau pentru că vezi în ele „obstacole" către dorința ta principală – eliberarea.

Dacă un astfel de lucru ți se întâmplă, te vei întoarce la o stare primitivă fără a fi primitiv, și fără voia ta. Se întâmplă pur și simplu. Un asemenea om liber nu mai este în conflict cu societatea. Nu este antisocial, nu este în război cu lumea; vede că ea nu poate fi altfel decât este. El nu vrea să schimbe societatea deloc; necesitatea de schimbare a încetat. Orice act în orice direcție este vio-

lență. Orice efort este violență. Orice faci cu gândul ca să creezi o stare de pace a minții este prin uzul forței şi, deci, este violență. O astfel de abordare este absurdă. Încerci să impui pacea prin violență. Yoga, meditațiile, rugăciunile, mantrele, sunt toate tehnici violente. Organismul viu este foarte paşnic; nu trebuie să faci nimic. În funcționarea sa paşnică, corpul nu dă un scuipat pe extazurile, beatitudinile sau stările tale de fericire.

Omul a abandonat inteligența naturală a corpului. De aceea zic – este „cântecul de pieire" al meu – că în ziua în care omul a experimentat acea conştiență care l-a făcut să se simtă separat şi superior altor animale, în acea zi a început să semene semințele propriei sale distrugeri. Această perspectivă degenerată a vieții împinge încet întreaga gândire către anihilare totală. Nu poți face nimic ca s-o opreşti.

Eu nu sunt un alarmist. Eu nu sunt înspăimântat, eu nu sunt interesat să salvez lumea. Omenirea este pierdută oricum.

Tot ceea ce zic este că pacea pe care o cauți este deja în tine, în funcționarea armonioasă a corpului.

I.: *Sună tot mai mult ca o glumă despre Buddha spunând: „Nu fă nimic, doar stai." A nu face nici o mişcare în nici o direcție la nici un nivel nu este aşa uşor.*

U.G.: Orice ai face ca să te eliberezi de orice ar fi pentru oricare motiv îți distruge senzitivitatea, claritatea şi libertatea care e deja acolo.

I.: *De-ar fi posibil să vedem lucrurile aşa cum sunt ele de fapt...*

U.G.: Nu se pune problema de a vedea lucrurile aşa cum sunt ele de fapt. Nu poţi să vezi lucrurile aşa cum sunt ele. Tu.niciodată nu laşi în pace o experienţă sau un simţământ. Tu trebuie să prinzi şi să interpretezi acel simţământ în cadrul cunoscutului. Eşti fericit sau nefericit doar având cunoaştere despre experienţa fericirii sau a nefericirii. Deci totul trebuie adus în interiorul cadrului cunoscutului înainte ca să-l poţi experimenta. Mişcarea cunoscutului acumulează inerţie în tine. Singurul ei interes este să continue. Nu există o entitate sau un sine ca să-şi dea continuitate; există doar mişcarea gândului, auto-perpetuanta separare. Este mecanică. Orice încerci să faci în legătură cu ea doar îi adaugă inerţie.

I.: *Învăţătorii din Orient au spus că dorinţa este un rău, că trebuie depăşită...*

U.G.: Cea care trebuie să dispară este dorinţa de a atinge un anume scop, un scop atotimportant, nu nenumăratele dorinţe mărunte. Singurul motiv pentru care tu încerci să manipulezi sau să controlezi dorinţele mărunte este că un astfel de control face parte din strategia ta de a atinge scopul atotimportant, dorinţa dorinţelor. Elimină acel scop principal şi celelalte cad în făgaşul lor natural şi nu vor mai fi o problemă pentru tine sau pentru lume. Nu vei ajunge nicăieri încercând să controlezi şi să manipulezi la nesfârşit aceste numeroase dorinţe. Acest mod este în esenţă vicios.

I.: *Există atunci un scop mai înalt?*

U.G.: Aşa-zisul „scop suprem" este ca orizontul. Cu cât te duci spre el cu atât se depărtează. Scopul, ca şi ori-

zontul, nu există de fapt acolo. Este o proiecție a propriei tale frici şi se depărtează de tine atunci când îl urmăreşti. Cum poți ține pasul cu el? Nu poți face nimic. Totuşi, dorința este cea care te ține în mişcare; indiferent de direcția în care te mişti, este acelaşi lucru.

I.: *Tu spui că trăiesc într-o iluzie. Dar sărăcia, munca, războiul nu sunt iluzii. Nu-i aşa? În ce sens mă iluzionez?*

U.G.: Ceea ce experimentezi prin conştiința ta separată este o iluzie. Nu poți spune că bombele care cad sunt o iluzie. Nu sunt o iluzie, doar experiența ta legată de acele bombe este o iluzie. Realitatea lumii pe care tu o experimentezi acum este o iluzie. Asta este tot ce încerc să spun.

I.: *Dacă tu zici că relativa, subiectiva mea viziune a lumii este viciată şi de aceea iluzorie, sunt pregătit să fiu de acord cu tine. Dar tu negi de asemenea orice măsură exterioară, obiectivă a realității absolute, nu-i aşa?*

U.G.: Nu există absolut. Gândul, singur gândul este cel care a creat absolutul. Zero absolut, putere absolută, perfecțiune absolută – toate acestea au fost inventate de oamenii sfinți şi de „experți". S-au jucat cu ei înşişi şi cu alții.

De-a lungul secolelor sfinții, salvatorii şi profeții omenirii s-au păcălit pe ei înşişi şi pe toți ceilalți. Perfecțiunea şi absoluturile sunt false. Tu încerci să imiți şi să-ți raportezi comportamentul la aceste absoluturi, şi asta te face fals. Tu funcționezi de fapt într-un mod cu totul

diferit; eşti brutal, dar simţi că trebuie să fii paşnic. Este contradictoriu, asta-i tot ce vreau să zic.

I.: *Noi ne mirăm de aprinderea cu care tu negi toate autorităţile religioase şi filozofice...*

U.G.: Certitudinea care mi-a fulgerat prin minte este ceva ce nu poate fi transmis. Nu înseamnă că sunt superior, un ales, unul în care toate virtuţile sunt regăsite într-una. Deloc. Sunt doar un om normal şi nu am de-a face cu toate astea. Această certitudine spulberă totul, inclusiv pretenţiile aşa-zişilor iluminaţi care vând la taraba iluminării.

I.: *Dacă sfinţii şi salvatorii s-au înşelat în privinţa locului omului în ecuaţia lumii, cu siguranţă ei au avut măcar parţial dreptate îndrumându-ne către o mai mare unitate, către Dumnezeu, dacă vrei.*

U.G.: Eu încerc să îţi spun că nu există Dumnezeu. Mintea este cea care l-a creat pe Dumnezeu din pricina fricii. Frica este transmisă din generaţie în generaţie. *Ceea ce există este frica, nu Dumnezeu.* Dacă eşti suficient de norocos încât să fii liber de frică, atunci nu mai există Dumnezeu. Nu există realitate ultimă, nici Dumnezeu – nimic. Frica însăşi este problema, nu Dumnezeu. Dorinţa de a fi liber de frică este tot frică.

Vezi tu, tu iubeşti frica. Capătul fricii este moartea şi tu nu vrei ca *asta* să se întâmple. Nu vorbesc de a spulbera fobiile corpului. Ele sunt necesare pentru supravieţuire. Moartea fricii este singura moarte.

I.: *Până ce vom găsi curajul de a muri față de fricile noastre continuăm să...*

U.G.: ...speranță, rugăciune, practica virtuților. Omul care practică virtutea este un om stăpânit de vicii. Numai un astfel de om, un om al viciilor, ar practica virtutea. Nu există un singur om virtuos în lume. Toți oamenii vor fi virtuoşi *mâine*, până atunci rămân oameni stăpâniți de vicii. Virtutea ta există doar în ficțiunea viitorului. Unde este virtutea despre care vorbeşti? De asemenea, nu e de nici un folos să speri că vei fi virtuos într-o viață viitoare, nu există garanția că va fi o viață viitoare, cu atât mai puțin garanția că vei fi liber în ea.

I.: *Cred că încep să văd ce...*

U.G.: Eşti orb. Nu vezi nimic. Când chiar vei vedea şi percepe pentru prima oară că nu există sine de realizat, nici psihic de purificat, nici suflet de eliberat, va fi un imens şoc pentru instrumentul care a văzut asta. Ai investit totul în asta – suflet, minte, psihic, cum vrei să-i spui – şi dintr-o dată explodează ca un mit. Este dificil pentru tine să priveşti realitatea, la situația ta reală. O privire face totul; eşti terminat.

I.: *Este radical, şi probabil cam periculos, să numeşti spiritul, sufletul şi pe Dumnezeu, produsul imaginației minților înfricoşate, nu crezi?*

U.G.: Nu-mi pasă. Eu sunt gata să mă duc. Eu nu văd nimic altceva decât activitatea fizică a corpului. Spiritualitatea este invenția minții, iar *mintea este un mit.*

Tradițiile tale te sufocă. Dar, din nefericire, nu faci nimic. De fapt, îți place să fii sufocat. Îți place povara sacului de gunoi cultural, deşeul mort al trecutului. Acesta trebuie să cadă de pe tine în mod natural. Pur şi simplu cade. Nu mai depinzi de cunoaştere, decât ca de o unealtă utilă spre a funcționa sănătos în această lume.

Vrerea trebuie să cadă. Vrerea de a fi liber de ceva ce nu există este ceea ce tu numeşti „suferință". Vrerea de a fi liber de suferință este suferința. Altă suferință nu există. Tu nu vrei să fii liber de suferință. Tu doar te gândeşti la suferință, fără să acționezi. Gânditul tău nesfârşit la a fi liber de suferință este doar mai mult material pentru suferință. Gânditul nu pune capăt suferinței. Suferința există atât timp cât gândeşti. De fapt nu există suferință – de care să fii liber. Gânditul despre „suferință" şi lupta împotriva „suferinței" este suferință. Deoarece nu poți opri gânditul, iar gânditul este suferință, vei suferi mereu. Nu se poate altfel, nu există scăpare...

CAPITOLUL II

Speranța este pentru mâine, nu pentru azi

Interlocutor.: *Aş vrea să pot medita şi să am o reală pace a minții.*

U.G. Krishnamurti: Ai pus oare la îndoială acest țel al tău, care face ca *sadhana* să fie necesară? De ce să iei de bun faptul că există aşa ceva precum „pacea minții". Poate că este un lucru fals. Eu întreb doar ca să înțeleg ce ideal ai. Pot să te întreb asta?

I.: *Cum am zis, aş vrea să am pacea minții.*

U.G.: Când te aştepți să o ai? Mereu mâine, la anu'. De ce? De ce oare seninătatea sau pacea minții, sau cum alegi tu să-i spui, se întâmplă doar mâine; de ce nu acum? Poate că această tulburare – această absență a seninătății – este cauzată chiar de *sadhana*.

I.: *Trebuie să fie posibil...*

U.G.: Dar de ce o amâni până mâine? Trebuie să înfrunți situația *acum*. Ce vrei în cele din urmă?

I.: *Tot ce fac pare fără sens. Nu există un simțământ de satisfacție. Simt că trebuie să existe ceva mai înalt de atât.*

U.G.: Să presupunem că-ți zic că această goliciune de sens a vieții este tot ceea ce poate exista pentru tine și tot ceea ce va putea vreodată exista pentru tine. Ce vei face? Țelul fals, absurd pe care îl ai înaintea ta este responsabil de acea insatisfacție și acel nonsens din tine. Crezi că viața are vreo semnificație? Evident că nu crezi asta. *Ți s-a spus* că *există* un sens și că *trebuie* să existe o semnificație a vieții. Noțiunea ta de „semnificație" te împiedică să înfrunți problema și te face să simți că viața nu are semnificație. Dacă ideea de semnificație este abandonată, atunci vei vedea semnificație în orice faci în viața de zi cu zi.

I.: *Dar cu toții trebuie că avem o idee a unei vieți mai bune, mai spirituale.*

U.G.: Toate cele pe care le dorești, chiar și așa-zisele țeluri spirituale au tot o valoare materială. Ce este, dacă te pot întreba, atât de spiritual la ele? Dacă vrei să atingi un țel spiritual, instrumentul pe care îl folosești este același pe care îl folosești ca să atingi scopuri materialiste, și anume *gândul*. Nu faci de fapt nimic în privința lor, doar gândești. Deci tu doar gândești că trebuie să existe vreun scop în viață. Și pentru că gândul este materie, obiectul său – viața spirituală sau plină de sens – este de asemenea materie. Spiritualitatea este materialism. În orice caz, tu nu *acționezi*, tu doar gândești, care înseamnă a amâna. Pur și simplu nu există ceva ce gândul poate să facă.

Acel instrument numit gând, pe care îl foloseşti ca să atingi aşa-zisele ţeluri spirituale, este rezultatul trecutului. Gândul este născut în timp, funcţionează în timp, şi orice rezultate ar căuta sunt legate de timp şi din timp. Iar timpul este amânare, este ziua de mâine. Să luăm ca exemplu faptul egoismului. El este condamnat, în vreme ce starea fără-de-sine, o pură creaţie a gândirii, este căutată. Pe de altă parte, realizarea acestei stări se află întotdeauna mai încolo, mâine. Vei fi un om fără-de-sine mâine, sau poimâine, sau în viaţa viitoare, dacă aceasta există. De ce nu este posibil pentru tine să fii total liber de egoism acum, azi? Şi oare chiar vrei să fii liber de egoism? Nu, nu vrei, şi de aceea ai inventat ceea ce numeşti starea fără-de-sine, răstimp în care rămâi egoist. Aşa că, nu vei fi în veci fără-de-sine, pentru că instrumentul pe care îl foloseşti ca să atingi acea stare fără-de-sine sau pace a minţii este ceva material. Orice faci ca să fii liber de egoism doar îl va întări şi va fortifica egoismul. Nu spun că din cauza asta ar trebui să fii egoist, spun doar că a te gândi la opusul abstract [al egoismului], pe care l-ai numit „fără-de-sine", este inutil.

Ţi s-a spus că prin meditaţie poţi pune capăt egoismului. De fapt, tu nu meditezi deloc, doar te gândeşti la fără-de-sine, şi nu faci nimic ca să fii fără-de-sine. Am luat asta drept exemplu, dar toate celelalte exemple sunt variaţii ale aceluiaşi lucru. Orice activitate în liniile astea este exact la fel. Trebuie să accepţi faptul simplu că nu vrei să fii liber de egoism.

I.: *Fac un efort să înţeleg...*

U.G.: Foloseşti efort spre a fi într-o stare fără-de-efort. Cum naiba să poţi folosi efortul spre a fi într-o stare fără-de-efort? Tu crezi că poţi trăi o viaţă fără-de-efort prin voinţă, luptă şi efort. Din nefericire asta e tot ce poţi face. Efortul este tot ce cunoşti. „Eu" -ul, şi tot ceea ce a dobândit, este rezultatul efortului. Fără-de-efort prin efort este ca pacea prin război. Cum poţi avea pace prin război?

„Pacea minţii" pe care o doreşti este o extensie a acestui război, a efortului şi luptei. La fel este războiul meditaţiei. Te aşezi pentru a medita în vreme ce o bătălie are loc în tine. Rezultatul este că gânduri violente, rele colcăie prin tine. După aceea, încerci să controlezi sau să direcţionezi aceste gânduri brutale, făcând şi mai mult efort şi mai multă violenţă în tine în acest proces.

I.: *Dar se pare că există ceva de genul pace a minţii atunci când cineva îşi termină rugăciunile sau meditaţiile. Cum explici asta?*

U.G.: Este rezultatul completei epuizări, atâta tot. Încercările tale de a controla sau suprima gândurile doar te obosesc, lăsându-te într-un fel epuizat de luptă. Aceasta este pacea şi starea fără-de-efort pe care le experimentezi. Nu este pace. Dacă vrei tehnici de control al gândurilor, ţi-ai găsit greşit omul.

I.: *Nu domnule, eu simt că îmi face bine să vorbesc cu tine. Spui că nici un angajament religios, nici o cale spirituală, nici o sadhana nu sunt necesare?*

U.G.: Eu spun nu. Altcineva spune că da. Tu unde te afli în toate astea? A-ți înțelege scopul este principala chestiune. Să atingi acel scop implică sforțare, luptă, efort, voință. Nu există garanție că-ți vei atinge scopul. Tu *presupui* că scopul există. Tu ai inventat scopul ca să îți dai ție însuți *speranță.* Dar speranța înseamnă mâine. Speranța este necesară pentru mâine, nu pentru astăzi.

Tu vrei mai multă cunoaştere spre a dezvolta mai bine tehnicile ca să-ți poți atinge scopul. Ştii că nu există garanție că mai multe experiențe, mai multă cunoaştere, mai multe sisteme şi mai multe metode te vor ajuta să-ți atingi scopul. Şi totuşi tu persişti; este tot ceea ce ştii să faci. A vedea astăzi, necesită acțiune. A vedea mâine, implică doar speranță.

I.: *Ce încercăm să vedem cu ajutorul tehnicilor?*

U.G.: Vrei să vezi sens în viața ta. Atâta timp cât vei persista în a căuta un scop sau un sens în viață, tot atâta timp orice vei face îți va părea fără scop şi fără semnificație. Speranța pe care o ai de a găsi semnificație este ceea ce cauzează starea prezentă de lipsă de semnificație. S-ar putea să nu existe altă semnificație decât aceasta.

I.: *Este totuşi de înțeles că oamenii caută sens în viața lor, nu-i aşa?*

U.G.: Energia pe care o dedici căutării, tehnicilor, *sadhana*-ei, sau cum vrei să-i spui, îți ia energia de care ai nevoie ca să trăieşti. Eşti obsedat de găsitul sensului în viață şi asta consumă multă energie. Dacă acea energie

ar fi eliberată de căutarea de sens, ar putea fi folosită la a vedea zădărnicia tuturor căutărilor. Atunci viața va căpăta semnificație și energia va putea fi folosită într-un mod util. Viața, așa numita viață materială, are o semnificație în ea însăși. Dar ție ți s-a spus că ea este lipsită de semnificație și ai suprapus un fictiv strat „spiritual" peste ea.

De ce ar avea viața vreun sens? De ce ar exista vreun scop în a trăi? Trăitul însuși este tot ce există. Căutarea de către tine a înțelesului spiritual a făcut din trăit o problemă. Ai fost hrănit cu tot acest gunoi despre un mod de viață ideal, perfect, plin de pace, plin de sens, și îți dedici energia gândindu-te la asta în loc să trăiești din plin. În oricare caz, trăiești, indiferent la ce te gândești. Viața trebuie să meargă înainte.

I.: *Dar nu este scopul culturii și al educației să ne învețe cum să trăim?*

U.G.: Păi, trăiești. Imediat ce introduci întrebarea „cum să trăiesc?", ai făcut din viață o problemă. „Cum" să trăiesc a făcut viața fără sens. În clipa în care întrebi „cum", te îndrepți spre altcineva pentru răspunsuri, devenind dependent.

I.: *Spui că toate căutările sunt condamnate la eșec pentru că nu există nimic de atins sau de înțeles.*

U.G.: Nu există nimic de atins, nimic de împlinit. Pentru că ai creat idealul, să zicem starea fără-de-sine, tu rămâi blocat în egoism. Dacă acest ideal fără-de-sine nu există, ești egoist? Tu ai inventat starea fără-de-sine ca

un obiect de urmărit, în tot acest timp continuând să fii egoist. Cum poți pune capăt egoismului atâta timp cât urmăreşti starea fără-de-sine? O oarecare doză de egoism practic este necesar pentru supraviețuire, desigur, dar cu tine a devenit o problemă imensă, de nerezolvat.

Aici, în mine, nu am nevoie să stau în *asane* speciale şi să-mi controlez respirația. Chiar şi atunci când ochii îmi sunt deschişi, de fapt indiferent de ceea ce fac, sunt într-o stare de *samadhi*. Cunoaşterea pe care o ai despre *samadhi* este ceea ce te ține departe de el. *Samadhi* vine după sfârşitul a tot ce ai cunoscut vreodată, după moarte. Corpul trebuie să devină ca un cadavru înainte ca cunoaşterea, care e închisă în fiecare celulă din corp, să înceteze.

I.: *Tu susții că o rupere completă şi radicală cu trecutul este esențială, dacă cineva ar vrea să meargă dincolo de mediocritatea generală, dacă cineva ar vrea să trăiască creativ. Dar au existat atât de mulți oameni inteligenți, inventivi care nu au trecut prin nici un proces de moarte sau de „calamitate" psihologică, cum îi spui tu.*

U.G.: Mult lăudata ta inventivitate izvorăşte din gândire, care este în esență un mecanism protectiv. Mintea a inventat atât religia cât şi dinamita ca să-şi protejeze ceea ce ea consideră a fi interesele sale cele mai mari. În acest sens nu există bine sau rău. Nu vezi? Toți aceşti oameni răi, brutali, groaznici, care ar fi trebuit eliminați demult, prosperă şi au succes. Să nu crezi că te poți da jos din carusel, sau că pretinzând că eşti spiritual superior eviți orice complicitate. Tu eşti lumea; tu eşti *acestea*. Asta-i tot ce zic.

I.: *Tu spulberi totodată preocuparea pentru ce ni s-ar putea întâmpla într-o viață viitoare? Dacă, într-o viață viitoare, voi culege ceea ce am semănat, nu ar trebui să mă preocupe cum să fiu moral?*

U.G.: Vieți anterioare, vieți viitoare, *karma* – aceste lucruri sunt accentuate în această așa-zisă țară „spirituală". Este un eşec total! Ei spun că suferința va veni ca urmare a acțiunilor rele în viitor, mâine. Dar cum rămâne cu acum? De ce ei scapă cu bine acum? De ce ei au atâta succes chiar acum?

I.: *În ciuda evidentului haos şi a brutalității din lume, cei mai mulți dintre noi găsesc că speranța izvorăşte etern şi că iubirea trebuie în cele din urmă să stăpânească lumea...*

U.G.: Nu există iubire în lume. Toți vor acelaşi lucru. Acela care este cel mai crud îl obține – câtă vreme scapă cu asta. A obține ceea ce vrei în lumea asta este un lucru relativ uşor, dacă eşti suficient de crud. Eu am avut tot ce îşi poate dori un om, orice fel de experiență de dorit, şi toate m-au lăsat baltă. De aceea, nu pot niciodată să recomand cuiva „calea" mea, de vreme ce eu însumi am înfruntat în cele din urmă falsitatea acelei căi şi am respins-o. Niciodată nu aş sugera măcar că a fost ceva valid în toate acele experiențe şi practici.

I.: *Contrar cu ceea ce ai spus, marii mântuitori şi conducători ai omenirii au fost de acord...*

U.G.: După mine, sfinții, mântuitorii, preoții, maeştrii (*guru*), oamenii îndumnezeiți (*bhagavan*), vizionarii,

profeții și filozofii au greșit cu toții. Atât timp cât nutreşti vreo speranță sau credință în aceste autorități, moarte sau vii, tot atâta timp această certitudine nu-ți poate fi transmisă. Această certitudine cade asupra ta atunci când vezi că au greşit cu toții.

Când vezi tu însuți asta pentru întâia oară, explodezi. Acea explozie atinge viața într-un punct în care nu a mai fost atinsă niciodată. Este absolut unică. Aşa că orice aş spune eu nu poate fi adevărat pentru tine. În clipa în care o *vezi pentru tine însuți, vei face din ceea ce* spun eu ceva fals şi depăşit. Tot ce a fost înainte este negat în acel foc. Nu poți intra în propria-ți unicitate decât dacă întreaga experiență umană este aruncată din sistemul tău. Acest lucru nu poate fi făcut prin nici o dorință sau printr-un ajutor. Deci eşti pe cont propriu.

I.: *Mie mi se pare că o valoare de tip special este necesară pentru ceea ce descrii tu. Am dreptate?*

U.G.: Da. Dar nu este curaj în sensul obişnuit. Nu este curajul pe care tu îl asociezi cu lupta şi depăşirea. Valoarea despre care vorbesc eu este curajul care există în mod natural acolo atunci când toată această autoritate şi frică este azvârlită din sistemul tău. Curajul nu este un instrument sau o calitate pe care le poți folosi ca să ajungi undeva. Oprirea lui a face este curaj. Sfârşitul tradiției în tine este curaj.

Q.: Chiar şi cu curaj nu există garanție că nu ne înşelăm asupra vieții, sau că nu ne înşelăm asupra lucrurilor importante.

U.G.: Odată eliberat de perechile de opuse - adevărat şi fals, bine şi rău - nu vei mai greşi. Dar până atunci problema va exista.

I.: *Cercetarea sfârşitului opuselor are mai degrabă implicaţii înfricoşătoare...*

U.G.: Este ca şi cum accidental ai atinge un cablu de viaţă. Eşti mult prea înfricoşat ca să-l atingi de bunăvoie. Din pur accident acest lucru te atinge, arzând totul...

I.: *Inclusiv căutarea lui Dumnezeu şi a libertăţii?*

U.G.: Arde de tot această căutare, foamea. Foamea se opreşte, nu pentru că este satisfăcută. Foamea niciodată nu poate fi săturată, mai ales de mâncarea tradiţională care este oferită. Odată cu arderea foamei, dualitatea încetează. Atâta tot.

I.: *Există o oarecare stânjeneală în a te asculta...*

U.G.: Tu eşti incapabil să asculţi pe oricine. Tu eşti mediul meu de expresie. Eu răspund întrebărilor tale; eu nu am nimic al meu aici. Expresia a ceea ce există aici apare din cauza ta, nu a mea. Mediul - adică, tu - este corupt. Mediul e interesat doar să-şi menţină continuitatea. Aşa că orice se întâmplă acolo este deja mort.

I.: *Tu pari înclinat să demolezi tot ce ne-au învăţat ceilalţi învăţători...*

U.G.: Interesul meu este nu numai să dărâm ceea ce alţii au spus, asta este prea uşor, ci să dărâm ceea ce eu

spun. Mai precis, încerc să opresc ceea ce tu scoți din ceea ce spun eu. De aceea vorbele mele sună contradictoriu altora. Sunt forțat de natura ascultatului tău să neg mereu prima afirmație cu o altă afirmație. Apoi a doua propoziție este negată de o a treia, şi aşa mai departe. Ținta mea nu este vreo teză dialectică, ci negarea totală a tot ce poate fi exprimat. Orice încerci tu să scoți din afirmațiile mele nu este adevărat.

Tu simți o prospețime, o calitate vie în ceea ce este spus aici. Aşa este, dar asta nu poate fi folosită la nimic. Nu poate fi repetată. Este fără de valoare. Tot ceea ce tu poți face cu ea este să încerci să o organizezi, să creezi organizații, să deschizi şcoli, să publici cărți sfinte, să sărbătoreşti aniversări, să sanctifici temple sfinte, şi tot aşa, prin asta distrugând orice viață ar fi avut în ea. Nici un individ nu poate fi ajutat de asemenea lucruri. Îi ajută doar pe cei care ar vrea să trăiască pe seama credulității celorlalți.

I.: *Dar în cazul tău cum s-a întâmplat? Cum s-a eliberat sistemul de tradiție?*

U.G.: Explicația mea este că a avut loc o explozie de energie, care este complet diferită de energia care este născută din gândire. Toate experiențele mistice, spirituale sunt născute din gândire. Ele sunt stări induse de gând, nimic mai mult. Energia din mine, care arde toate gândurile ce apar, tinde să se acumuleze. Până la urmă trebuie să evadeze. Limitările fizice ale corpului acționează ca obstacole în evadarea acestei unice energii. Când evadează se duce în sus, niciodată în jos, şi nicio-

dată nu se întoarce. Când această extraordinară energie - care este atomică - evadează, ea cauzează o durere imensă. Nu este durerea cu care tu eşti familiar. Nu are nimic în comun cu aceea. Dacă ar avea, corpul ar fi sfărâmat. Nu este materie convertindu-se în energie; este atomică. Procesul merge continuu, în vreme ce durerea vine şi pleacă. Este ca imensa uşurare când un dinte îți este extras. O astfel de uşurare există; nu una spirituală. Traducerea acesteia în beatitudine este foarte înşelătoare. Prin intermediul gândului oricine poate crea acele experiențe; dar nu este de fapt fericire. Adevăratul lucru nu este ceva ce poate fi experimentat. Tot ceea ce poți experimenta este vechi. Asta înseamnă că tot ceea ce experimentezi sau înțelegi este tradiție.

În alte cuvinte, eu încerc să te eliberez nu de trecut, de condiționare, ci, mai degrabă, de ceea ce spun eu. Nu sugerez vreo cale de ieşire, pentru că nu există cale de ieşire. Eu m-am împiedicat de asta şi m-am eliberat de căile altora. Nu pot face aceeaşi greşeală pe care au făcut-o ei. Nu voi sugera niciodată nimănui să mă folosească drept model sau să-mi calce pe urme. Calea mea niciodată nu poate fi calea ta. Dacă încerci să o faci calea ta, vei fi prins într-un şanț. Oricât ar fi de reconfortantă, revoluționară sau fantastică, ea este tot un şanț, o copie, un lucru de mâna a doua. Eu însumi nu ştiu cum m-am împiedicat de ea, deci cum te aştepți să o dau altora?

Misiunea mea, dacă există una, ar trebui să fie, de acum încolo, să demontez fiecare propoziție pe care am zis-o. Dacă iei în serios şi încerci să aplici ceea ce am zis, vei fi în primejdie.

I.: *Marii învățători și profeți ai tradiției orientale măcar au încercat să exprime o idee de stări superioare, iar tu insiști că sunt incomunicabile. De ce?*

U.G.: Tu iei de bun faptul că ei sunt ceea ce ei înșiși spun că sunt. Eu zic că nu poate fi transmisă altuia pentru că nu există nimic de transmis. După cum nu există nimic la care să se renunțe. La ce anume vă cer acești învățători să renunțați? Chiar și scripturile voastre – *Kathopanishad* – spun că trebuie să renunți la căutarea însăși. Renunțarea la renunțare se întâmplă nu prin practică, discuții, bani, sau intelect. Acestea sunt ultimele lucruri. O traducere în mare a textului original sanscrit este „Pe oricare ar alege, lui îi este dezvăluit." Dacă așa stau lucrurile, unde mai este loc pentru practici, *sadhana* și voință? Vine la întâmplare, nu pentru că o meriți.

Dacă ești destul de norocos ca asta să se abată asupra ta, vei muri. Cea care moare este continuitatea gândirii. Corpul nu moare, își schimbă doar forma. Sfârșitul gândirii este începutul morții fizice. Ceea ce experimentezi este goliciunea vidului. Dar nu există deloc moarte pentru corp. Sunt sigur, totuși, că asta te consolează prea puțin. Doar a vrea să fii liber de egoism este insuficient; trebuie să treci prin moarte clinică ca să fii liber de gând și de egoism. Corpul chiar va înțepeni, bătăile inimii se vor rări și vei deveni ca un cadavru.

I.: *Teoria reîncarnării neagă și ea moartea, dar într-un mod diferit. Ei vorbesc despre un atman etern sau suflet care trăiește dincolo de moartea fizică...*

U.G.: Orice răspunsuri s-ar da în privința morții, tu nu ești satisfăcut cu ele, și simți necesitatea de a inventa teorii despre reîncarnare. Ce este ceea ce se va reîncarna? Chiar și când ești viu, ce este acolo? Este ceva dincolo de totalitatea cunoașterii care există în tine acum? Așadar, există moarte, și dacă există, poate fi ea experimentată?

I.: *Deci tu confirmi doar existența unei stări naturale, așa este?*

U.G.: Ideile pe care le ai despre acea stare naturală n-au nici o legătură ce ceea ce este ea de fapt. Tu încerci să capturezi și să dai expresie la ceea ce speri că este starea aceea. Este un exercițiu absurd. Ceea ce există în tine este doar mișcarea capturării, nimic altceva. Tot restul este speculație.

CAPITOLUL III

A-nu-şti este starea ta naturală

Interlocutor: *Din dialogurile noastre precedente este evident că omul are o relaţie greşită cu propria sa cunoaştere despre sine însuşi şi despre lume. Ce înţelegi mai exact prin cunoaştere?*

U.G. Krishnamurti: Cunoaşterea nu este ceva misterios sau abstract. Mă uit la o masă şi mă întreb, „Ce este aceea?" Şi tu la fel. Cunoaşterea înseamnă doar a numi lucrurile. Ea îţi spune că aceea este o „masă", că „sunt fericit" sau „nefericit", că „tu eşti un om iluminat şi eu nu sunt". Este gândul altceva decât aceasta?

Cunoaşterea pe care o ai despre lume creează obiectele pe care le experimentezi. Reala existenţă sau nonexistenţă a ceva „de acolo" din lume nu este ceva ce poţi determina sau experimenta tu însuţi, decât cu ajutorul cunoaşterii tale. Şi această cunoaştere nu este a ta; este ceva ce tu şi strămoşii tăi aţi acumulat într-un timp îndelungat. Ceea ce numeşti „actul de a cunoaşte" nu este nimic altceva decât această memorie acumulată. Tu ai adăugat personal la această memorie şi ai modificat-o, dar în esenţă ea nu-ţi aparţine.

Nimic altceva nu există în tine în afară de totalitatea acestei cunoaşteri pe care ai acumulat-o. Aceasta este ceea ce eşti. Nu poţi nici măcar să experimentezi direct realitatea lumii în care funcţionezi, cu atât mai puţin vreo lume dincolo de ea. Nu există nici o lume dincolo de spaţiu şi timp. Este invenţia ta, bazată pe vagile promisiuni ale oamenilor sfinţi. Simţul nostru al valorii izvorăşte din lume aşa cum ne este ea impusă. Trebuie să acceptăm lumea.

I.: *Deci sistemul nostru de credinţe este şi el bazat pe această memorie...?*

U.G.: Nici credinţa nu este o abstracţie. Este o extensie a mecanismului nostru de supravieţuire care a operat timp de milioane de ani. Credinţa este ca orice alt obicei, cu cât încerci mai mult să-l controlezi şi să-l oprimi, cu atât devine mai puternic. Întrebarea ta implică faptul că vrei să fii liber de ceva: în cazul acesta de credinţă. În primul rând, de ce vrei să fii liber de ea? Orice ai face tu sau ai spera că vei face ca să fii liber de ea doar îi adaugă inerţie. Orice ai face nu are nici o valoare. De ce a devenit ea o problemă pentru tine? Nu eşti în poziţia de a nega sau de a accepta ceea ce spun eu. Probabil ai încercat vreun sistem ca să-ţi controlezi gândurile şi credinţele, şi acesta te-a dezamăgit. Repetarea mantrelor, practica yoga şi rugăciunile nu au ajutat niciodată. Oricare ar fi motivul, nu ai fost capabil să-ţi controlezi gândurile. Şi gata.

I.: *Dar repetarea mantrelor şi alte tehnici sacre par să liniştească gândul...*

U.G.: Nu poți nici măcar să-ți observi gândurile, cu atât mai puțin să le controlezi. Cum să fie posibil să-ți observi gândurile? Vorbești de parcă ar exista în tine vreo entitate separată de gânduri. Este o iluzie; gândurile tale *nu sunt* separate de tine. Nu există a gândi. Gândul nu-ți poate dăuna. Problema este structura ta separativă care încearcă să controleze, să domine, să cenzureze şi să folosească gândul. *Gândul în sine nu poate dăuna.* Doar atunci când vrei să faci ceva cu gândul îți creezi probleme.

I.: *A te asculta acum pe tine de asemenea îmi creează probleme.*

U.G.: Tu spui că asculți. Chiar în timp ce vorbesc, tu nu asculți nimic. Tu nu mă asculți pe mine, ci doar propriile tale gânduri. Eu nu îmi fac iluzii. Tu nu mă poți asculta pe mine sau pe altcineva. Este inutil să încerci să mă convingi că eşti atent, preocupat, ascultând. Eu nu sunt un prost.

I.: *Nu este atât de evident pentru mine că nu te ascult. Îmi pare că te ascult pe tine şi în acelaşi timp mă gândesc la ce aud. Nu este posibil să fie aşa?*

U.G.: Este imposibil. Doar o singură acțiune este posibilă pentru tine: gânditul. Naşterea gândului însăşi este acțiune. Gânditorul care spune că se uită la cauză-şi-efect este el însuşi gând. Gândul creează spațiul dintre gânditor şi gândurile sale, şi apoi îşi spune: „Mă uit la gândurile mele." Este posibil? Lasă ceea ce s-a întâmplat

în trecut, încearcă să te uiți la gândurile tale chiar în acest moment. Îți cer să faci ceva care este destul de simplu. Dacă tu îmi spui cum să te uiți la gând, eu voi fi studentul tău. Îți voi fi foarte recunoscător. În loc să te uiți la gând, tu te concentrezi asupra mea. Dacă repeți o mantra, aceea este gând. Repetiția mantrei este un alt gând. Ideea că aceste gânduri repetitive nu au reuşit să producă starea pe care o vrei este un alt gând. Ideea că trebuie să găseşti o nouă mantra sau să practici vreo tehnică care *merge* este un alt gând. Ce altceva este gândul? Vreau să ştiu.

I.: *Dar toate religiile au subliniat importanța suprimării şi controlării gândurilor care nu sunt de dorit. Altfel am coborî la nivel de animale.*

U.G.: Ni s-a spălat creierul de secole de către oamenii sfinți că trebuie să ne controlăm gândurile. Fără gândit ai deveni un cadavru. Fără gândit oamenii sfinți nu ar avea cum să ne spună să ne controlăm gândurile. Ei ar da faliment. Au devenit bogați spunând altora să-şi controleze gândurile.

I.: *Dar, cu siguranță, există diferențe calitative în modul în care sunt controlate gândurile.*

U.G.: Ai făcut aceste distincții în mod arbitrar. Gânditul este parte din viață şi viața este energie. A bea un pahar de bere sau a fuma o țigară este exact la fel ca a repeta rugăciuni, cuvinte sfinte şi scripturi. A merge la cârciumă şi a merge la templu sunt exact la fel; sunt o

soluție la repezeală. Tu atașezi semnificație specială rugăciunilor și templelor, pentru simplul motiv că este prejudecata ta și că te face să te simți superior celor care frecventează cârciumi și bordeluri.

I.: *Deci totul este o încercare de a modifica sau schimba în vreun fel condiționarea mea...*

U.G.: Condiționarea este tradiție. Cuvântul sanscrit pentru ea este *samskara*. Tradiția este ceea ce ești – ceea ce numești *tu*. Indiferent cum o modifici, ea continuă. În viață totul este temporar și încercarea de a da continuitate condiționării – care e bazată pe gând – este de natură patologică. Tu tratezi psihologicul și patologicul ca și cum ar fi două lucruri diferite. De fapt doar patologicul există. *Samskara* ta, condiționarea care te face să te simți separat de tine însuți și de lume, este patologică.

Unde este condiționarea asta despre care vorbești...? Unde sunt gândurile localizate? Nu sunt în creier. Gândurile nu sunt produse de creier. Mai degrabă creierul este ca o antenă care culege gânduri pe o lungime de undă comună, o sferă a gândului comună.

Toate acțiunile tale, fie că te gândești la Dumnezeu, fie că bați un copil, izvorăsc din aceeași sursă – gânditul. Gândurile înseși nu pot face rău. Dar atunci când încerci să folosești, să cenzurezi, și să controlezi acele gânduri spre a obține ceva, problema ta începe. Nu ai ce face decât să folosești gândul spre a obține ceva ce vrei în lumea aceasta. Când însă cauți să obții ceva ce nu există – Dumnezeu, fericire, iubire etc. – prin gând, reușești doar

să opui un gând altuia, creând suferință pentru tine şi pentru lume.

Când structura gândului, presată în serviciul fricii şi al speranței, nu poate obține ceea ce vrea, sau nu poate fi sigură că o obține, introduce ceea ce tu numeşti „credință". Unde este nevoia de credință? Când convingerile tale nu te-au dus nicăieri, ți se spune că trebuie să cultivi credința. Cu alte cuvinte, trebuie să ai speranță. Fie că urmăreşti pe Dumnezeu, extazul, pacea minții, sau, mai tangibil, fericirea, sfârşeşti prin a te baza pe speranță, pe credință. Aceste dependențe sunt dovada eşecului tău de a obține rezultatele dorite.

I.: *Care este relația dintre condiționarea gândului şi ceea ce numim dorință?*

U.G.: Dorințele tale, ca şi gândurile tale în general, se cer a fi suprimate şi controlate cu orice preț. Această cale doar îi îmbogățeşte pe oamenii sfinți. De ce naiba vrei să fii în ceea ce numeşti „stare fără-de-dorințe"? Pentru ce? Te asigur că atunci când nu vei avea dorințe vei fi cărat mort către locul de îngropăciune.

Nouă ni s-a spus de către oamenii sfinți că a avea dorințe este greşit. Ele trebuie să fie suprimate sau schimbate în dorințe de ordin mai înalt, „transformate". Acestea sunt baliverne. Ori îți împlineşti acele dorințe, ori nu reuşeşti să-ți împlineşti acele dorințe. Aşa se pune problema. În oricare caz dorința va apărea. A încerca să nu faci nimic este la fel de inutil. A nu face nimic este parte din strategia ta generală de a obține ceva. Trebuie să se ardă singură. *Samskara,* sau condiționarea, deşi este

capabilă să ardă, *nu poate fi văzută*. Nu te poți uita la dorință niciodată. Să vezi dorința te-ar orbi. Cultura ta, filozofia ta, societatea ta te-au condiționat, şi acum te gândeşti că poți schimba sau modifica în vreun anume fel condiționarea aceea. Este imposibil, pentru că tu eşti societatea.

I. : *Noi nu vrem să fim liberi de condiționare. Este prea înspăimântător de contemplat. Suntem prea nesiguri.*

U.G.: Fiecare gând care se naşte trebuie să moară. Este ceea ce se cheamă dorința morții. Dacă un gând nu moare, el nu poate renaşte. Trebuie să moară, şi odată cu el, mori şi tu. Dar tu nu mori cu fiecare gând şi cu fiecare respirație. Tu înnădeşti fiecare gând cu următorul, creând o falsă continuitate. Problema este *acea* continuitate. Nesiguranța ta izvorăşte din refuzul tău de a vedea în față natura temporară a gândului. Este ceva mai uşor să vorbesc cu cei care au încercat controlul gândului – care au făcut ceva *sadhana* – pentru că ei experimentează zădărnicia ei şi pot vedea unde rămân „atârnați".

I. : *Presupun, atunci, că tradiția şi condiționarea au creat dilema morală pentru noi...?*

U.G.: Numai omul care este capabil de imoralitate poate vorbi de moralitate. Pentru mine nu există imoralitate. Eu nu pot să mă aşez şi să predic moralitatea. Asta-i tot. Eu nu iau poziții morale deloc. Cel care vorbeşte despre morală, iubire şi compasiune este un escroc.

Moralitatea ta sau lipsa ta de moralitate nu este de nici o importanță în comparație cu faptul că eşti *mort*. Tu

mereu operezi în şi prin memoria ta moartă. Memor
nu este nimic mai mult decât acelaşi vechi nonsen
repetându-se pe sine, atâta tot. Tot ce ştii sau poţi şt
vreodată este memorie, iar memoria este gând. Gânditul
tău necontenit doar îţi dă continuitate. De ce trebuie să
faci asta tot timpul? Nu merită. Te epuizezi singur. Când
există o cerinţă să gândeşti, este de înţeles. De ce trebuie
să te separi pe tine însuţi de acţiunile tale şi să-ţi spui tot
timpul: „Acum sunt fericit", „Acum simt că sunt dorit",
„Acum mă simt singur". De ce? În mod constant îţi mo-
nitorizezi şi cenzurezi acţiunile şi sentimentele: „Acum
simt asta, acum simt ailaltă", „Vreau să fie aia", „Nu ar fi
trebuit să fac aia". Te amesteci peste viitor sau prezent
neîncetat, nepăsător faţă de prezent. Viitorul nu există în
relaţie cu problema ta. Orice soluţie la care te gândeşti
este în viitor şi de aceea este inutilă. Dacă se poate în-
tâmpla ceva, trebuie să se întâmple *acum*. Cum însă tu
nu vrei să se întâmple nimic *acum*, amâni mereu pentru
ceea ce ai numit „viitor". Ceea ce ai de fapt în prezent
este *frică*. Apoi începe întreaga căutare epuizantă a unui
mod de a fi liber de frică. Chiar vrei *acest* fel de libertate?
Eu zic că nu vrei.

Oricare ar fi lucrul de care vrei să fii liber, din orica-
re motiv, este chiar lucrul care te poate elibera. Trebuie
să fii liber chiar de lucrul de care vrei să fii liber. Mereu
ai de a face cu o pereche de opuse; aşa că a fi liber de
unul înseamnă a fi liber de celălalt, de opusul său. În
cadrul opuselor nu există libertate. De aceea eu spun
mereu: „Nu aveţi nici o şansă..." De asemenea, omul care
nu este interesat de moralitate nu va fi interesat de imo-

ralitate. Răspunsul la egoism se află în egoism, nu într-o stare fictivă opusă numită fără-de-sine. Libertatea de mânie se află în mânie, nu în non-mânie. Libertatea de lăcomie se află în lăcomie, nu în non-lăcomie.

Toată treaba religioasă nu este altceva decât coduri morale de conduită: trebuie să fii generos, plin de compasiune, iubitor, pe când tot timpul rămâi lacom şi aspru. Codurile de conduită sunt puse de societate pentru propriile interese, sacre sau profane. Nu-i nimic religios în ele. Omul religiei pune preoţi, cenzori, înăuntrul tău. Acum poliţistul a fost instituţionalizat şi pus în afara ta. Codurile şi structurile religioase nu mai sunt necesare; totul există în codul civil şi în cel penal.

Nu mai este nevoie să te deranjezi în legătură cu aceşti oameni ai religiei; sunt depăşiţi. Dar ei nu vor să-şi piardă jugul de pe oameni. Este afacerea lor; este în joc pâinea şi bunăstarea lor. Nu-i nici o diferenţă între poliţist şi omul religiei. Este puţin mai dificil cu poliţistul, pentru că, spre deosebire de autoritatea interioară sponsorizată de omul religiei, el se află în afara ta şi trebuie mituit.

I.: *Neputinţa omului obişnuit de a rezolva aceste dileme esenţiale* este recunoscută de multe religii. De aceea căutătorii *sunt direcţionaţi către un înţelept, salvator sau avatara. Însă tu negi chiar şi această sursă de ajutor şi inspiraţie, nu-i aşa?*

U.G.: Când suferi profund şi eşti foarte deprimat, corpul adoarme. Este modul naturii de a se ocupa de situaţie. Sau foloseşti cuvinte repetitive drept somnifer – ceea ce tu numeşti *japa* – şi adormi adânc. Inventezi un

nume ca Rama, îl repeți la nesfârşit şi speri să obții vreun beneficiu. În primul rând l-ai inventat pe Rama. Rama nu există decât ca figură istorică. Ai creat monstrul, îl venerezi şi apoi spui că nu poți ieşi din situație. Pe mine nu mă deranjează dacă continui cu al tău *Ram Nam*...

I.: *Repetarea numelor sfinte este un efort sincer de a găsi ceva care să transceandă efemerul, ceva mai permanent...*

U.G.: Nu există permanență. Străduința ta de a obține fericire permanentă şi plăcere neîntreruptă face doar să sugrume corpul, fiind violentă cu el. Căutarea ta după fericire reuşeşte doar să distrugă sensibilitatea şi inteligența sistemului nervos. A vrea ceea ce nu există – chestiile romantice, religioase, spirituale – adaugă doar inerție falsei continuități care distruge corpul. Perturbă în mod radical echilibrul chimic al corpului. Corpul, care este interesat doar de supraviețuire şi procreare, le tratează pe amândouă, plăcerea şi durerea, la fel. *Tu* eşti cel care insistă să oprească durerea şi să extindă plăcerea. Răspunsul corpului la plăcere şi la durere este acelaşi – geme.

Ce vrea corpul? Nu vrea nimic altceva decât să funcționeze. Toate celelalte lucruri sunt invenții ale gândului. Corpul nu are o existență independentă a sa separată de plăcere şi de durere. Diferitele vibrații care afectează corpul pot diferi în intensitate, dar tu eşti cel care le împarte în bune şi rele.

Vibrațiile care lovesc corpul tu le traduci în mod constant în experiențe. Tu atingi masa şi „este tare", atingi perna şi „este moale", atingi mâna femeii şi „este

sexy". Fără traducerea constantă a activității senzoriale nu ai cum să ştii dacă ceva este tare, sau moale, sau sexy. Inteligența naturală a corpului „procesează" corect inputul senzorial fără să fie nevoie ca tu să faci ceva. Este ca atunci corpul se întoarce de mai multe ori în timpul somnului fără ca tu să fii conştient de asta, cu atât mai puțin să încerci să-l controlezi. Corpul se descurcă singur.

Tu interferezi tot timpul cu funcționarea naturală a sistemului nervos. Când o senzație îți loveşte sistemul nervos, primul lucru pe care tu îl faci este să o numeşti şi să o categoriseşti ca plăcere sau durere. Următorul pas este acela că vrei să *continui* senzațiile plăcute şi să opreşti senzațiile neplăcute. În primul rând, recunoaşterea senzației ca plăcere sau durere este ea însuşi dureroasă. În al doilea rând, efortul de a extinde viața unui fel de senzație, plăcerea, şi de a opri un alt fel de senzație, durerea, este de asemenea dureros. Ambele activități sugrumă corpul. În natura însăşi a lucrurilor fiecare senzație are propria sa intensitate şi durată. Efortul de a extinde plăcerea şi de a opri durerea reuşeşte doar să distrugă senzitivitatea corpului şi abilitatea sa de a răspunde senzațiilor. Deci ceea ce faci este foarte dureros pentru corp.

Dacă nu ai căuta să faci ceva cu senzațiile, vei descoperi că ele trebuie să se dizolve în ele însele. Asta vreau să zic atunci când vorbesc despre „ionizarea gândului". Asta înțeleg prin naştere şi moarte. Nu există „moarte" pentru corp, doar dezintegrare. Gândul fiind material, tot ceea ce urmăreşte este material. De aceea aşa-zisele tale căutări spirituale nu au nici un sens. Nu mă înțelege

greşit, nu zic să nu foloseşti gândul ca să obţii ceea ce ai nevoie; nu ai altă unealtă la dispoziţie.

Aşadar, corpul este interesat numai de supravieţuirea sa. Tot ce este necesar pentru viaţă sunt supravieţuirea şi sistemul reproductiv. Asta este calea naturii. *De ce* viaţa vrea să se reproducă este o altă chestiune. Singura cale prin care organismul uman poate supravieţui şi asigura reproducerea sa este prin gând. Aşa că gândul este foarte important şi chiar esenţial organismului viu. Gândul stabileşte dacă se acţionează sau nu se acţionează. Toate animalele au aceste gânduri pentru supravieţuire, dar, în cazul omului, este introdus factorul recunoaşterii, complicând enorm totul. Noi am suprapus peste funcţionarea senzorială naturală o interminabilă verbalizare.

Corpul nu este deloc interesat de chestiunile psihologice sau spirituale. Mult lăudatele voastre experienţe spirituale n-au nici o valoare pentru organism. De fapt ele sunt dureroase pentru corp. Iubire, compasiune, *ahimsa*, înţelegere, fericire, toate aceste lucruri pe care religia şi psihologia le-au pus înaintea omului, fac doar să sporească surmenajul corpului. *Toate* culturile, fie că sunt din Orient fie că sunt din Occident, au creat această situaţie deformată şi au transformat omul într-un individ nevrotic. În loc să fii ceea ce eşti – brutal – tu urmăreşti opusul fictiv plasat înaintea ta – blândeţea. A accentua ceea ce *ar trebui* să fim cauzează numai surmenaj, dând inerţie la ceea ce suntem deja de fapt. În natură vedem animalele câteodată violente şi brutale, şi altădată blânde şi generoase. Pentru ele nu este nici o contradicţie. Însă omului i s-a spus că trebuie să fie me-

reu bun, blând, iubitor şi niciodată lacom sau violent. Noi accentuăm numai o parte a realităţii, deformând prin asta întreaga imagine. Această încercare de a avea una fără cealaltă creează surmenaj imens, suferinţă, durere şi mizerie pentru om. Omul trebuie să privească în faţă violenţa necesară în viaţă; trebuie să ucizi ca să trăieşti, o formă de viaţă trăieşte pe seama alteia. Şi cu toate acestea voi aţi condamnat uciderea.

I.: *Dacă nu te deranjează, aş vrea să discut un alt subiect cu tine. Care este legătura dintre somnul adânc şi moarte? În ambele cazuri „eu"-ul este absent şi totuşi ele par diferite.*

U.G.: De ce vorbeşti despre somnul adânc? Dacă există somn adânc, nu este posibil pentru persoana care doarme să ştie ceva despre el. Aşa că nu vorbi despre somn adânc; este ceva ce nu poţi cunoaşte niciodată. Adevăratul somn profund, natural, adânc, care este normal pentru corp nu are nimic de-a face cu frazele poetice precum „a muri faţă de toate zilele de ieri". La cel mai profund nivel de odihnă sau somn adânc, întregul corp trece printr-un proces de moarte, şi el va putea sau nu va putea să revină la vigoarea şi la starea de veghe normală. Dacă se întoarce şi este reînviat, înseamnă că întreg corpul nu şi-a pierdut abilitatea de a reîntineri. Ceea ce a rămas acolo după moartea sa are libertatea de a merge mai departe după reînnoirea sa. De fapt eşti născut şi dat morţii cu fiecare respiraţie a ta. Asta se înţelege prin moarte şi renaştere.

Structura ta de gândire neagă realitatea morţii. Ea caută continuitate cu orice preţ. Eu nu îţi vorbesc despre

somnul profund sau despre orice altă teorie, dar scot în evidență că dacă mergi suficient de adânc „eu"-ul dispare, corpul trece printr-o moarte clinică, şi că, în unele cazuri, corpul se poate reînnoi. În acel moment întreaga istorie a individului, localizată în structura genetică a corpului, nu se mai separă pe sine de viață şi cade în propriul ei ritm. De atunci încolo nu se poate separa pe sine de nimic.

Ceea ce experimentezi în somnul tău superficial comun este natura care îndepărtează gândurile pentru ca atât corpul cât şi creierul să se poată odihni. Dacă gândurile nu ar fi împinse în regiuni subterane, nu ar exista somn. Dar după acest somn adânc, nu mai există somn pentru corp. Entitatea care a fost acolo înainte şi care îşi spunea sieşi: „Acum sunt adormit" şi „Acum sunt treaz", nu se mai găseşte. În starea de conştiență nu mai poți crea această diviziune între treaz şi adormit. Deci nu te preocupa să teoretizezi despre „stări fără-de-gânduri" – când gândul este terminat, tu mori. Până atunci întreaga discuție despre stări fără-de-gânduri este produsul prostesc al gândului care încearcă să-şi dea sieşi continuitate prin a crede şi a căuta o „stare fără-de-gânduri". Dacă te-ai închipuit vreodată a fi într-o stare fără-de-gânduri, înseamnă că gândul a fost acolo.

I.: *Yoghinii susțin că este posibil să se extindă conştiința normală din starea de a-fi-treaz în zone păzite de obicei de somn, adică în inconştient.*

U.G. : Nu ai nevoie să practici vreo tehnică yoga ca să experimentezi aceste lucruri. Luând droguri poți avea

toate acele experiențe. Nu susțin deloc drogurile, la fel cum nu susțin yoga. Doar subliniez că toată experiența este născută de gând şi, în toate cele esențiale, este identică. Dacă aceste stări induse de yoga sau de droguri tu le numeşti stări pline de extaz, mai profunde, sau în orice caz mai plăcute decât experiențele „comune", tu întăreşti ego-ul şi fortifici structura separativă prin aceea că îți iroseşti gândurile traducând senzațiile în plăcute şi dureroase şi în înalte şi joase. Orice experimentezi tu ca energie este energie indusă de gând.

I.: *Ceea ce spui tu este chiar opusul a ceea ce religiile şi sfinții au ...*

U.G.: Cărțile pot zice ce vor. „Maeştrii" pot zice ce vor. Pentru ei este avantajos. Ei fac un negoț murdar cu mărfuri falsificate.

I.: *Dar ei zic ...*

U.G.: Lasă-i pe ei. Ce eşti *tu* în esență? *Tu* ce ai de spus? Tu nu ai nimic de spus. Să stai pe scaun şi să citezi pe altul este uşor, dar nu se va întâmpla nimic bun.

Uite. În starea asta nu există nici o diviziune. Situația noastră este aceea că eu nu pot transmite şi tu nu poți recepta faptul. În plus față de asta, tu ai mers un pas mai departe şi ai creat o problemă şi mai complexă pentru tine plasând starea nedivizată în afara ta aşa cum te afli; asta presupune căutare. A căuta înseamnă a fi isteț. Căutatul păcii toceşte pacea deplină şi naturală a corpului. Cunoaşterea şi căutarea ta sunt lipsite de sens pentru că

nu există nimic adevărat în diviziunea pe care ai creat-o în jurul tău.

I.: *Deoarece eşti în dezacord cu unele din marile învăţături în unele privinţe, este oare acesta un motiv să mături brutal cu toată moştenirea spirituală a omenirii?*

U.G.: Este toată lipsită de valoare în ceea ce te priveşte pe tine. Este un meniu fără mâncare. Este în întregime o tarabă de vânzător ambulant. A avut ca urmare ipocrizie şi comercialism. Ceva este radical greşit în privinţa ei. Dacă ceva este bun, nu poate produce nimic rău. Evident, religiile sunt false – religia, spiritualitatea, societatea, tu, proprietatea ta, motivele şi valorile tale, [totul este fals] în întregime.

I.: *Se poate ca mijloacele să fi fost corupte, aşa cum spui tu. Dar ţelul – extazul – pare a fi o chemare fundamentală. Nu este aşa?*

U.G.: Extaz – ce este acela? Eşti tu într-o stare de extaz? Tu spui că *atma* este plin de extaz, citând din tot soiul de *guru* şi din *Mandukya Upanishad*. Este fals, mâncare mizeră. Nu este nevoie să înghiţi tot acest nonsens ca să fii liber de el. Nu-i nevoie să fi fost beat ca să ştii că ţi-e mai bine treaz.

I. : *Dar este extraordinar să citeşti scripturile, sunt inspiratoare...*

U.G.: Ce înseamnă pentru tine toate aceste cuvinte? Ce înseamnă pentru tine toate aceste cuvinte sanscrite?

Nu începe să repeți ceea ce ai citit. Ce ai tu de spus cu privire la modul în care tu funcționezi chiar acum? Asta este foarte important, nu ceea ce Shankara sau altcineva a spus. Eu nu sunt aici ca să te învăț ceva. Acesta nu este un exercițiu didactic sau educativ. Faptul că ai ales să vii aici şi să pui aceste întrebări înseamnă că toți aceşti *guru* şi scripturile te-au dezamăgit, nu-i aşa? Dacă nu ai veni aici, te-ai duce în altă parte. Cuvintele au pentru tine doar un înțeles vag, abstract; de altfel, ele nu au nici o relevanță pentru tine.

I.: *Toate astea au fost un pic dezamăgitoare. Pot să plec şi să continuăm conversația mâine?*

U.G.: Desigur.

I.: *Mulțumesc.*

U.G.: Unde este spațiul? Există spațiu fără cei patru pereți? Ce îți spune ție că există ceva numit spațiu? Nu repeta ceea ce alții au răspuns la această întrebare! Fără gând există spațiu? Nu există. Gândul creează timpul la fel ca şi spațiul. În clipa în care se iveşte gândul, apar timpul şi spațiul.

Gândul l-a creat pe „mâine". Te simți fără speranță pentru că ai creat speranța zilei de mâine. Singura ta şansă este acum – nici o speranță nu este necesară. Nici ideea de sine (*atma)* nu este validă. Eu am încercat din greu să găsesc unul. Am fost îndrumat greşit de către filosofi.

Gândul este corpul, gândul este viața, gândul este sexul. Tu eşti gândul. Gândul este tu însuți. Dacă nu

există gând, tu nu exişti. Nu există lume, dacă gândul nu există.

I.: *Dumnezeule, ce încâlceală! Cum pot să mă salvez de toate astea? Destinul pe care îl văd este destul de trist.*

U.G.: Tu trebuie să fii salvat de însăşi ideea că trebuie să fii salvat. Trebuie să fii salvat de salvatori, mântuit de mântuitori. Dacă e să se întâmple, trebuie să se întâmple *acum*. Cuvintele mele nu pot pătrunde smintea-la dinlăuntrul tău. Demența căutării spirituale este cea care te face neclintit şi impenetrabil la cuvintele mele. Linia dintre un nebun şi un mistic este una foarte, foarte subțire. Nebunul este privit ca un caz clinic, însă celălalt, misticul, este la fel de patologic.

Uită de mătănii, de scripturi, de cenuşă pe frunte. Când vezi pentru tine însuți absurditatea căutării tale, întreaga cultură este redusă la cenuşă în interiorul tău. Atunci eşti în afara ei, tradiția este terminată pentru tine. Gata cu jocurile. *Vedanta* înseamnă sfârşitul cunoaşterii. Deci de ce să scrii şi mai multe cărți sfinte, să deschizi mai multe şcoli, să păstrezi mai multe învățături? Arderea în interiorul tău a tot ceea ce vrei este înțelesul cenuşii. Când nu ştii nimic, spui multe. Când ştii ceva, nu mai este nimic de spus.

I.: *Starea de a-nu-şti pe care tu o descrii este legată de un alt nivel de conştiență. Ce are ea de-a face cu mine, o normală persoană nevrotică?*

U.G.: Care niveluri de conştiență? Nu există niveluri de conştiență. Conştiența nu este diferită în starea de

veghe de cea din starea de somn. Chiar şi în vreme ce stai aici tu visezi. Nu poate exista visare fără imagini. Când stai lungit în pat o numeşti visare, când stai cu ochii deschişi o numeşti altfel, atâta tot. Pentru mine aceste imagini sunt absente, fie că sunt în „stare de veghe" fie că sunt în „stare de somn". Eu nu pot forma niciodată o imagine. La mine nu contează dacă ochii sunt închişi sau deschişi. Singurul lucru care există în această conştienţă individualizată este reflexia precisă a ceea ce îi este prezentat. Nu o numeşti. Mişcarea sau dorinţa de a şti ce este ceea ce îi este prezentat pur şi simplu nu există. Eu nu am cum să cunosc sau să experimentez această aşa-numită stare de veghe. Pot să explic mecanic starea de veghe, dar asta *nu implică* existenţa unui *cineva care ştie că este treaz*. Explicaţiile nu valorează nimic. De aceea eu repet că starea ta naturală este una de „a-nu-şti".

I.: *Majoritatea şcolilor religioase şi psihologice recomandă expansiunea sau intensificarea conştienţei ca mijloc către o viaţă mai împlinită, de exemplu, prin terapie. Asta este ceea ce spui tu – un fel de terapie a conştienţei?*

U.G.: Nu. Conştienţa este o simplă activitate a creierului. Nu poate fi folosită pentru a aduce vreo schimbare, inclusiv una terapeutică. Noi am suprapus un proces de numire peste această conştienţă fiziologică naturală, o conştienţă pe care o avem în comun, fiindcă veni vorba, cu celelalte animale. Conştienţa şi mişcarea sau tendinţa din tine de a produce o schimbare în tine sunt două lucruri complet diferite. Diferenţa nu poate fi percepută de

tine, pentru că nu există percepție fără cel care percepe. Poți deveni conștient de ceva fără mijlocirea memoriei și gândului? Memoria este cunoaștere. Chiar și sentimentele tale sunt memorie. Stimulul și răspunsul formează o mișcare unitară – ele nu pot fi clar separate.

Cu alte cuvinte, nu poți nici măcar să diferențiezi stimulul de răspuns; nu există linie de separare, decât atunci când gândul intervine și creează una. Gândul, ca memorie și cunoaștere, a creat acest mecanism. Singurul mod în care se poate perpetua pe sine este acela de a aduna cunoaștere, de a ști mai mult și tot mai mult, de a pune mai multe și tot mai multe întrebări. Câtă vreme cauți, vei pune întrebări, și mecanismul întrebării nu face decât să adauge inerție procesului de numire.

I.: *Hai să nu subevaluăm gândul. El poate cuprinde multe lucruri minunate ...*

U.G.: Gândul nu poate cuprinde niciodată mișcarea vieții, este mult prea lent. Ele două sunt ca trăsnetul și tunetul. Apar simultan, dar sunetul, călătorind mult mai încet decât lumina, ajunge la tine mai târziu, creând iluzia a două evenimente separate. Doar senzațiile și percepțiile fiziologice naturale se pot mișca odată cu curgerea vieții. Nu se pune problema de a captura sau de a conține acea mișcare. Nouă ne place să folosim cuvântul conștiență la repezeală, ca și cum am fi intim familiari cu ea. De fapt, conștiența este unul din lucrurile pe care nu le vom ști niciodată.

I.: *Deci încercările de a suspenda gândul în speranța că vom deveni pur conștienți sunt născociri?*

U.G.: Eu spun că devenim conştienţi de ceva doar prin memorie, cunoaştere. Altfel spaţiul şi conştienţa separativă pe care cunoaşterea o creează nu există. Nu se poate să te uiţi la ceva fără interferenţa cunoaşterii. Ca să te uiţi ai nevoie de spaţiu, iar gândul creează acel spaţiu. Aşa că spaţiul însuşi, ca dimensiune, există doar în calitate de creaţie a gândului. Gândul de asemenea a încercat să teoretizeze despre spaţiul pe care l-a creat, inventând „continuul spaţiu-timp". Timpul e un cadru de referinţă independent. Nu există o continuitate necesară între el şi spaţiu.

Gândul a inventat de asemenea opusul timpului, „acum"-ul, „eternul acum". Prezentul există doar ca o idee. În clipa în care încerci să te uiţi la prezent, el a fost deja adus în cadrul trecutului.

Gândul va folosi orice truc de sub soare ca să dea inerţie propriei sale continuităţi. Tehnica lui esenţială este să repete acelaşi lucru iar şi iar; asta-i dă iluzia permanenţei. Această permanenţă este sfărâmată în momentul în care falsitatea continuului trecut-prezent-viitor este văzută. Viitorul nu poate fi nimic altceva decât continuarea modificată a trecutului.

I.: *Aceste căutări filozofice par doar să complice lucrurile. Nu este posibil să trăieşti simplu cu natura, să te uiţi la nori şi copaci ...?*

U.G.: Copacul despre care vorbeşti nu poate fi capturat de gând. Dacă structura gândirii tale nu poate să se oprească şi să centreze reflecţia pe copac, nu ai cum să te uiţi la copac deloc. Cu alte cuvinte, copacul se uită de

fapt la tine, nu viceversa. Nu încerc să mistific. Lucrul important de văzut este falsa separaţie dintre tine şi copac, nu cine se uită la cine. Abordarea realităţii „pozitiv" sau „negativ", cum încearcă filozofii să facă, nu are sens. Prăpastia creată de gând rămâne, indiferent ce abordare ai.

Gândul a creat toate aceste diviziuni, făcând posibilă ceea ce tu numeşti experienţă. Omul care s-a eliberat de toate diviziunile din conştiinţă nu are experienţe, nu are relaţii „pline de iubire", nu chestionează nimic, nu se gândeşte că e un om care şi-a realizat sinele şi nu e blocat pe dorinţa de a ajuta pe altcineva.

Repet, întreaga problemă a fost creată de cultură. Ea a creat această diviziune nevrotică în om. Cândva, pe parcurs, omul s-a separat pe sine şi a experimentat pentru prima oară conştienţa de sine - pe care celelalte animale nu o au. Asta a creat suferinţă pentru om. Acesta este începutul sfârşitului omului.

Individul care reuşeşte, prin noroc, să se elibereze de această conştienţă de sine, nu mai experimentează o existenţă independentă. El este ca oricare alt lucru existent. Ceea ce se întâmplă în mediul înconjurător se repetă într-un asemenea individ fără cunoaştere. Odată ce gândul s-a ars pe sine, nimic din ceea ce creează diviziune nu poate rămâne acolo.

Atunci când gândul se naşte, dezintegrarea sau moartea gândului se naşte şi ea. De aceea nu este natural ca gândul să prindă rădăcină. Doar prin menţinerea conştiinţei separative în om gândul poate să se împotrivească funcţionării armonioase a corpului. Să modelezi omul în termeni religioşi sau psihologici înseamnă să mergi

împotriva extraordinarei inteligențe a acestui corp minunat. Mișcarea gândului este cea care te ține departe de starea ta naturală și creează această diviziune.

Există oare vreo cale prin care putem să experimentăm realitatea? Cu atât mai puțin să o comunicăm? Uită de „realitatea ultimă"; nu ai cum să experimentezi realitatea a ceva. Experimentarea realității „de la o clipă la alta" este de asemenea o stare a minții indusă de către gând.

I.: *Este dificil pentru noi să te ascultăm, pentru că ceea ce spui subminează însăși baza comunicării...*

U.G.: Nu poți asculta pe nimeni fără să interpretezi. Nu există o „artă a ascultării pure". Poți să stai aici și să vorbești pentru tot restul vieții tale fără să ajungi nicăieri. Fără un punct comun de referință - care este o altă invenție a gândului - cum poți comunica și împărtăși experiențe? Pur și simplu nu este posibil. Oricum, nu există nimic de comunicat.

Tu vrei să folosești comunicarea ca să te ajute să ieși din suferința în care te afli. Acesta este singurul tău interes. Să ieși din situația ta este singurul tău țel. De ce? De ce vrei să ieși din situația ta? Vrerea de a ieși din situații este ceea ce a creat problema de la bun început. Vrerea de a te elibera de povară este de fapt problema. Eu nu recomand nimic; a face sau a nu face duc la același rezultat: suferință. Deci a nu face nimic nu este diferit de a face ceva. Atâta timp cât vei fi conștient de povara aceea - a cărei existență eu o neg - va trebui să te lupți să fii

liber de ea. Nu se poate altfel. Orice faci este parte din mecanismul gândului.

Căutarea ta după fericire prelungeşte nefericirea ta.

I.: *Există o forță a certitudinii şi a autorității în ceea ce spui tu. Noi vrem să ştim ...*

U.G.: De la cine vrei să ştii? Nu de la mine. Eu nu ştiu. Dacă tu presupui că eu ştiu, te înşeli amarnic. Eu nu am cale de a şti. Ceea ce există acolo, în tine, este doar mişcarea cunoaşterii vrând să ştie mai mult şi tot mai mult. „Tu", adică structura separativă, poate continua doar atâta timp cât există o cerință de a cunoaşte. Acesta este motivul pentru care pui aceste întrebări, nu ca să afli ceva pentru tine. Nimic din ceea ce tu însuți îți poți spune nu poate schimba situația ta nefericită. De ce s-ar întâmpla ceva? Sau nimic?

Cerința de libertate, fie ea exterioară sau interioară, există în noi de multă vreme. Ni s-a spus că această cerință este sacră, un lucru nobil. Am fost iarăşi îndrumați greşit?

Cerința de a fi liber este cauza problemelor tale. Tu vrei să te vezi ca fiind liber. Cel care zice „Nu eşti liber" este acelaşi care îți spune că există o stare de „libertate" de căutat. Dar căutarea este sclavie, însăşi negarea libertății. Eu nu ştiu nimic despre libertate, pentru că nu ştiu nimic despre mine însumi, liber, sclav, sau altcumva. Libertatea şi cunoaşterea de sine sunt legate. Întrucât eu nu mă cunosc pe mine şi nu am cale de a mă vedea pe mine, exceptând prin cunoaşterea dată de cultură, pro-

blema de a vrea să fiu liber nu se pune deloc. Cunoaşterea pe care o ai despre libertate neagă însăşi posibilitatea libertăţii. Când încetezi să te uiţi la tine prin cunoaşterea pe care o ai, cerinţa de a fi liber de acel sine dispare.

I.: *Minţile noastre obişnuite sunt prea zăpăcite pentru a realiza pe deplin ceea ce zici tu. Doar o minte profund liniştită poate începe să te înţeleagă. Nu este aşa?*

U.G.: Liniştea minţii este ridicolă. Nu există aşa ceva. Este un alt truc creat de cerinţa de a fi liber. Ceea ce există este cerinţa constantă de a fi liber. Nimic altceva. Cum ai putea să fii liber de memorie, şi de ce ai vrea să fi astfel? Memoria este absolut esenţială. Problema nu este a avea memorie, ci tendinţa de a folosi memoria pentru a promova interesele tale „spirituale", sau ca mijloc de a găsi fericirea. A încerca să fii liber de memorie este retragere, iar retragerea este moarte.

Nu există nimic de cunoscut. Afirmaţia că nu există nimic de cunoscut este o abstracţie pentru tine, pentru că tu cunoşti. Pentru tine a nu cunoaşte este un mit. Ceea ce există în tine nu este a-nu-cunoaşte, ci cunoaşterea proiectând o stare de a fi liberă de cunoscut. Cerinţa ta de a fi liber de cunoscut este cea care creează problema. Atât timp cât noţiunea „Eu trebuie să fiu asta" există, tot atât timp ceea ce eu sunt de fapt va continua să fie.

I.: *Deci plăsmuirea despre non-existenta persoană ideală, societate sau stat este ceea ce mă condamnă şi mă fixează unde sunt. Credinţa mea în ceea ce nu sunt determină ceea ce de fapt sunt. Aşa este?*

U.G.: Într-adevăr. Şi cel mai mare ideal, cel mai impozant, perfect şi puternic este, desigur, Dumnezeu. Este o invenţie a minţilor înfricoşate. Mintea umană are multe invenţii distructive în cont. Cea mai distructivă şi cea care te-a corupt pe tine este invenţia lui Dumnezeu. Istoria gândirii umane a produs sfinţi, învăţători, maeştri (*guru*), dumnezei (*bhagavan*), dar Dumnezeu este cea mai coruptă dintre toate invenţiile. Omul deja îşi făcuse viaţa un chin, iar religia a făcut să fie şi mai rău. Religia este cea care a făcut cu adevărat viaţa omului un chin.

I.: *Am observat o paralelă între mesajul tău şi alte învăţături, în special cea a lui J. Krishnamurti – şi anume, când subliniezi structura gândului şi abilitatea sa de a ne orbi. De ce este gândul aşa de important?*

U.G.: Este important pentru că deşi gândul controlează şi determină fiecare acţiune a ta, el, în acelaşi timp, nu poate fi văzut el însuşi de către conştienţă. Tu poţi gândi şi poţi teoretiza *despre* gând, dar nu poţi percepe sau evalua gândul însuşi. Oare tu şi gândul sunteţi două lucruri separate? Tu ştii *despre* gând, dar nu ştii gândul însuşi. Există gândul separat de cunoaşterea pe care o ai *despre* gând? Cam tot ce poţi spune este: „Eu ştiu, eu am cunoaştere despre gândurile mele, despre experienţele mele, despre aceasta sau aceea" – asta-i tot ce poţi face. Independent de asta, există gând? Cunoaşterea ta despre gând este singurul lucru care există.

Deci tot ceea ce există este cunoaşterea pe care ai acumulat-o despre gând. Nimic altceva nu există. Toate lucrurile observate, ca şi observatorul însuşi, sunt parte

din această cunoaştere despre gând. Ele sunt gânduri şi „eu"-l este un alt gând. Dar nu există valoare individuală în gând; el nu este al tău, el aparţine tuturor, ca şi atmosfera. Cunoaşterea este proprietate comună.

Ceea ce încerc să spun este că de fapt nu există individ. Există doar o anumită acumulare de cunoaştere – care este gând – dar nu un individ. Cunoaşterea pe care o ai despre lucruri este tot ceea ce eşti capabil să experimentezi. Fără cunoaştere nici o experienţă de nici un fel nu este posibilă. Nu poţi separa experienţa de cunoaştere. „Eu"-l nu e ceva sacru; este totalitatea cunoştinţelor tale şi, din păcate, eşti blocat cu ele. De ce eşti interesat să separi cunoaşterea pe care o ai despre tine însuţi de orice ar fi ceea ce numeşti „tu"? Cunoaşterea este tot ce există acolo. Unde este „eu"-l? Ai separat „eu"-l de cunoaşterea pe care o are despre tine. Este o iluzie.

Similar, iluminarea nu are existenţă independentă, separată de cunoaşterea despre ea. Nu există iluminare deloc. Ideea de iluminare este legată de schimbare, dar nu există nimic care să fie schimbat. Schimbarea admite timp; schimbarea *întotdeauna* necesită timp. Să schimbi, să elimini un lucru şi să-l înlocuieşti cu altul necesită timp. Ceea ce eşti acum şi ceea ce trebuie să fii sunt legate împreună de timp. Vei fi iluminat *mâine*.

Să luăm asta ca exemplu. Tu vrei să fii iluminat, vrei să fii „fără-de-sine"; eşti asta şi vrei să fii aia. Distanţa dintre cele două este umplută cu timp, timp în care îţi vei pune întrebarea repetitivă „Cum?". Iluminarea ta sau „lipsa-de-sine" este mereu mâine, nu acum. Deci timpul este esenţial, iar timpul este gând. Gânditul nu este acţi-

une, nu este a face, ci doar a vrea. Tu nu eşti gata să faci ceva, doar să reflectezi, ceea ce înseamnă doar să te gândeşti la. Structura gândirii tale, care este „tu însuți", nu poate concepe posibilitatea ca ceva să se întâmple decât în timp. Această logică de eschivă este de asemenea aplicată de toată lumea în chestiunile spirituale, doar durata este mai mare. Se întâmplă într-o viață viitoare sau poate în rai; în orice caz, mâine. Şi tot aşa cum nu există mâine în aceste chestiuni, aşa şi punctul de referință, prezentul, nu există. Unde există el? În gând, care este trecutul. Nu se pune problema de a fi iluminat sau fără-de-sine „acum", pentru că nu există „acum", ci doar proiecția prezentului peste trecut.

Tu nu ai văzut niciodată un copac, doar cunoaşterea ta pe care o ai despre copaci. Tu vezi cunoaşterea, nu copacul. Întregul interes în a fi fără-de-sine este motivat de trecut. Atât timp cât există motivație, tot atât timp va fi o activitate centrată pe sine. Cu cât faci mai mult, cu atât devii mai egoist. A vrea să devii iluminat sau fără-de-sine este ceva foarte plin de egoism. Tu nu vrei libertate, nici nu vrei ca toată lumea să fie liberă, tu vrei „libertate" *pentru tine*. Cu o astfel de abordare, cum naiba vei fi liber? Nu vei fi liber.

CAPITOLUL IV

Nu există nimic de înțeles

U. G.Krishnamurti: Tu nu vei fi nicicând liber de egoism.

Interlocutor: *Bine, dar toți sfinții, salvatorii și toate religiile din toate timpurile ne-au îndemnat să fim non-egoiști, să fim modești, să fim blânzi. Prin urmare, trebuie să fie posibil. Cum poți fi atât de sigur de un asemenea lucru?*

U.G.: Pentru mine, este limpede precum cristalul că ai inventat această idee de non-egoism ca să te protejezi pe tine însuți de ceea ce este real - egoismul tău. În orice caz, fie că crezi în non-egoism sau nu, tu rămâi egoist tot timpul. Așa-zisul tău non-egoism există doar în viitor, mâine. Și când „mâine" vine, este amânat până a doua zi, sau poate până în viața viitoare.

Privește problema în felul acesta: este ca orizontul. De fapt, nu există orizont. Cu cât te miști spre orizont, cu atât el se mută mai departe. Doar limitațiile ochilor sunt ceea ce creează orizontul. Însă nu există orizont. Tot așa, nu există non-egoism. Omul s-a torturat pe sine însuși cu această idee de non-egoism și a făcut posibil un trai ușor

pentru cei care vând această idee pentru a trăi, precum preoții și moraliștii.

Eu nu te condamn pe tine sau pe altcineva, doar arăt absurditatea a ceea ce faci.

Când energia consumată în căutarea a ceva ce nu există (precum non-egoismul) este pusă în mișcare, problema ta devine simplă, indiferent care ar fi aceasta. Vei înceta să-ți creezi probleme pe planul material și ăsta este singurul plan care există.

I.: *Da, dar ce zici de cei care caută nu o abstracție iluzorie, ci pur și simplu fericire?*

U.G.: Căutarea lor a fericirii nu este diferită de căutările spirituale. Este căutarea plăcerii, spiritualitatea fiind plăcerea cea mai mare, supremă.

I.: *Deci această căutare trebuie să dispară?*

U.G.: Nu spune că ar trebui să dispară. A vrea ca egoismul să dispară este parte din căutarea egoistă a unei stări mai pline de plăcere - non-egoismul. Niciuna nu există. De aceea tu ești etern nefericit. Căutarea ta a fericirii te face nefericit. Amândouă, țelul spiritual și căutarea fericirii sunt la fel. Amândouă sunt esențial egoiste, sunt căutări ale plăcerii. Dacă această înțelegere ar fi cumva în tine, atunci nu ai folosi deloc energia în direcția aceea.

Știi, eu am fost peste tot în lume, și am găsit că oamenii sunt exact la fel. Nu este nici o diferență. *A deveni* este cel mai important lucru pe lume pentru toți oamenii - a deveni ceva. Toți vor să devină bogați, fie material fie

spiritual, este exact la fel. Nu le separa; aşa-zisul om spiritual este materialist. Tu poate crezi că eşti superior pentru că tu te duci la templu şi faci *puja*, dar femeia de acolo face *puja* în speranţa de a avea un copil. Ea vrea ceva, aşa că se duce la templu. La fel şi tu; este exact la fel. Din motive sentimentale te duci, dar în timp va deveni rutină şi dezgust pentru tine.

Ceea ce încerc să scot în evidenţă este simplu: activităţile tale spirituale şi religioase sunt la bază egoiste. Asta este tot ce scot în evidenţă. Tu te duci la templu pentru acelaşi motiv pentru care te duci şi în alte locuri – vrei un anumit rezultat. Dacă nu vrei nimic, nu există nici un motiv ca să te duci la templu.

I.: *Dar marea majoritate a oamenilor merg la templu...*

U.G.: De ce eşti tu aşa preocupat de ceea ce face majoritatea? Asta este problema ta şi tu trebuie să o rezolvi. Nu-ţi bate capul cu omenirea şi cu toate miliardele de oameni din lume.

I.: *Tu condamni cu cruzime tot ceea ce au spus oamenii până acum. Poate că şi tu, în timp, vei fi de asemenea condamnat şi distrus pentru ceea ce spui.*

U.G.: Dacă ai curaj, eu aş fi chiar primul care să te salute. Dar nu trebuie să te sprijini pe cărţile tale sfinte – *Bhagavad Gita* sau *Upanişadele*. Tu trebuie să conteşti ceea ce spun eu fără ajutorul aşa-ziselor tale autorităţi. Tu pur şi simplu nu ai curaj să faci asta pentru că te sprijini pe *Gita*, nu pe tine însuţi. De aceea nu vei fi nicicând în stare să o faci. Dacă ai avea curajul, ai fi singura persoană

care ar putea să facă să fie fals ceea ce spun eu. Un mare înțelept ca Gaudapada o poate face, dar el nu este aici. Tu doar repeți ceea ce Gaudapada și alții au spus. În ceea ce te privește pe tine, este o afirmație fără valoare. Dacă ar fi fost un Gaudapada viu stând aici, el ar fi fost în stare să spulbere ceea ce spun, dar nu tu. Deci nu evada în generalizări fără sens. Trebuie să ai curajul să dovedești de unul singur netemeinicia a ceea ce spun eu. Ceea ce spun eu trebuie să fie fals pentru tine. Tu poți fi sau nu de acord cu ceea ce spun potrivit cu ceea ce vreun joker ți-a spus. Asta nu este ceva bun.

Eu nu fac decât să scot în evidență faptul că nu există soluții deloc, doar probleme. Dacă alții au spus același lucru ca și mine, de ce tu pui aici întrebări și cauți soluții? Uită de mulțime; eu vorbesc despre tine. Tu doar cauți metode noi, mai bune. Eu nu te voi ajuta. Eu zic „Nu te preocupa de soluții; încearcă să afli care este problema". Problema este soluția; soluțiile nu îți rezolvă problema. De ce naiba cauți o altă soluție? Nu veni la mine pentru soluții. Asta este tot ce zic. Vei face din ceea ce spun o altă soluție, care să fie adăugată la lista ta de soluții, care sunt toate inutile când este vorba de a-ți rezolva de fapt problemele.

Ceea ce spun eu este valid și adevărat pentru mine. Dacă eu aș sugera *orice*, direct sau indirect, tu ai transforma-o într-o altă metodă sau tehnică. M-aș falsifica pe mine însumi dacă aș face vreo sugestie.

Oricine ar fi unul care ar sugerea o cale de ieșire, acela nu este un tip onest. El o face pentru propria mărire de sine, poți fi sigur. El vrea pur și simplu să vândă un pro-

dus şi speră să te convingă că al lui este superior altor produse de pe piaţă. Dacă un alt om vine şi spune că nu există cale de ieşire, tu faci din asta o altă metodă. Este în întregime o încercare fără roade de a-ţi întrece umbra. Şi totodată nu poţi rămâne pe loc. Asta este problema.

Din toate acestea tu inevitabil tragi concluzia că situaţia este fără speranţă. În realitate tu creezi situaţia lipsită de speranţă prin aceea că nu vrei cu adevărat să fii liber de frică, invidie, gelozie şi egoism. De aceea simţi că situaţia ta este fără speranţă. Singura speranţă stă în egoism, în lăcomie şi în mânie, nu în opusul lor fictiv, adică practica non-egoismului, a generozităţii şi a bunătăţii. Problema, să zicem egoismul, este doar întărită de cultivarea opusului său fictiv, aşa-zisa stare fără-de-sine.

A sta aici discutând aceste lucruri este ceva lipsit de sens, inutil. De aceea eu le spun mereu ascultătorilor: „Dispari, te rog!" Ceea ce vrei poţi găsi în altă parte, dar nu aici. Du-te la templu, fă *puja*, repetă *mantre*, pune-ţi în cap ceniuşă. Până la urmă vreun joker va apărea şi va zice: „Dă-mi leafa pe o săptămână şi eu îţi voi da de repetat o *mantra* mai bună." După aceea va veni un altul şi îţi va spune să nu faci aia, că aia este inutilă şi că ceea ce zice el este mult mai revoluţionar. El prescrie „conştiinţa fără alegere", îţi ia banii şi construieşte şcoli, organizaţii şi centre tantrice.

I.: *De ce nu te-aş mătura şi eu pe tine acum, ca pe praf, exact cum mături tu cu învăţăturile şi eforturile altora?*

U.G.: Nu mă vei spulbera niciodată; ataşamentul pe care îl ai pentru autoritatea religiei te împiedică să pui la

îndoială orice, cu atât mai mult pe un om ca mine. Sunt sigur că nu mă vei contesta niciodată. Din această cauză ceea ce spun eu va crea inevitabil în tine o situație instabilă, nevrotică. Tu nu poți accepta ceea ce spun eu și nu ești în poziția de a respinge ceea ce spun. Dacă pielea ta nu ar fi foarte groasă, ai sfârși cu siguranță în azilul de nebuni. Tu pur și simplu nu poți și nu vei pune la îndoială ceea ce spun; pericolul este prea mare. Absolut *nimic* nu va penetra armura ta; *Gaudapada* îți pune la dispoziție mănuși, *Bhagavad Gita* o jachetă de piele strânsă pe corp, și *Brahmasutra* o vestă antiglonț. Așa că ești la adăpost și asta este tot ce te interesează. Nu poți spulbera ceea ce spun eu câtă vreme te bizui pe ceea ce altcineva a spus înainte.

Te rog, nu-mi spune că există mii de profeți și de înțelepți; există doar foarte puțini. Îi poți număra pe degete. Restul sunt doar oameni care râvnesc putere. Sfântul este un adept al puterii. Asta sunt majoritatea oamenilor. Dar acum, cu ajutorul drogurilor și al altor tehnici, sfântul a devenit dispensabil. Nu mai ai nevoie de preot sau de sfânt ca să te învețe meditația. Dacă vrei să-ți controlezi gândurile, pur și simplu iei un drog și uiți de ele, dacă asta e ceea ce vrei. Nu poți să dormi, iei un somnifer. Dormi o vreme, apoi te trezești. La fel faci când meditezi.

Nu mă asculta pe mine. Va crea în tine neliniște nenecesară. Va intensifica doar situația nevrotică în care ești prins deja. Luând de bună validitatea tuturor acestor chestiuni sfinte, nepunându-le la îndoială niciodată, cu atât mai puțin să o rupi cu ele, nu doar că ai învățat cum

să trăieşti cu ele, ci de asemenea cum să le foloseşti în avantajul tău. Este o chestiune de a profita, nimic mai mult.

I.: *Dacă toate acestea sunt aşa, atunci de ce continui să vorbeşti?*

U.G.: Nu are rost să mă întrebi de ce vorbesc. Vând sau promit eu ceva? Îți ofer eu pacea minții? Tu răspunzi spunând că îți alung prețioasa ta pace a minții. Din contră, eu îmi cânt cântecul meu, merg în felul meu, însă tu apari şi încerci să-mi strici liniştea.

I.: *Simt că dacă cineva ne poate ajuta, acela eşti tu.*

U.G.: Nu domnule! Orice aş face ca să ajut ar adăuga în plus la suferința ta. Continuând să mă asculți pe mine, tu adaugi încă o nenorocire peste cele pe care le ai deja. În acest sens discuția pe care o avem nu-ți face bine deloc. Tu nu pari să realizezi că aici te joci cu focul. Dacă chiar vrei eliberare (*moksha*) aici şi acum, o poți avea. Tu *eşti* furie, egoism şi toate astfel de lucruri; dacă acestea dispar, tu dispari. Este o dispariție fizică, nu abstractă, o moarte fizică reală.

I.: *Tu spui că se poate întâmpla acum? Alții au spus...*

U.G.: Nu-mi pasă de ceea ce au spus alții. Se poate întâmpla acum. Tu pur şi simplu nu o vrei. Nu ai atinge-o nici cu un băț de trei metri. Dacă furia şi egoismul, care sunt *tu* dispar, *moksha* este acum, nu mâine. Propria ta furie te va arde, nu radiatorul electric. Deci omul reli-

gios a inventat fără-de-sinele. Dacă acel fără-de-sine dispare, tu dispari. Prin urmare, a te elibera de oricare din aceste lucruri (adică lăcomie, egoism etc.) implică faptul că tu, aşa cum te ştii şi te experimentezi, te sfârşeşti *acum*. În interesul tău şi din compasiune pentru tine, îţi spun că asta nu este ceea ce vrei. Asta nu este ceva ce tu poţi face să se întâmple. Nu este deloc în mâinile tale. Asta îl izbeşte pe acela pe care îl alege. Tu eşti cu totul în afara acestei chestiuni.

Toată acea poezie şi romanţiozitate despre „a muri faţă de toate zilele de ieri" nu te va ajuta, pe tine sau pe altcineva. Nimic nu poate rezulta din ea. Poate că [cei ce tânjesc după ea] or sta în faţa platformelor, dar nici ei nu o vor de fapt. Sunt doar cuvinte. În cele din urmă oamenii se mulţumesc cu asta (adică cu vorbe, temple, mantre sau scripturi). Totul este prea absurd şi copilăresc.

I.: *Atunci cum putem noi să aflăm pentru noi înşine şi nu doar să repetăm cuvintele aşa-zişilor experţi?*

U.G.: Trebuie să atingi viaţa la un nivel unde nimeni nu a mai atins-o. Nimeni nu te poate învăţa asta. Atâta timp cât continui să repeţi ceea ce au spus alţii înainte, eşti pierdut, şi nimic bun nu poate rezulta din asta. A asculta şi a crede ceea ce alţii au spus, nu este felul în care poţi afla pentru tine însuţi, şi altă cale nu există.

I.: *Aşadar tu spui că trebuie să ne descotorosim de credinţa noastră că...*

U.G.: Nu te deranja. Vei înlocui o credinţă cu alta. Nu eşti nimic altceva decât credinţă, şi când ea moare,

eşti mort. Ceea ce încerc să-ţi spun este asta: nu încerca să fii liber de egoism, lăcomie, invidie, dorinţă şi frică. Nu vei face decât să creezi opusele lor, care sunt, din nefericire, ficţiuni. Dacă dorinţa moare, tu mori. Dricul vine şi te cară, şi atât! Chiar dacă vei supravieţui miraculos unui asemenea şoc, nu-ţi va fi *de nici un folos*, ţie sau altora.

Tu preferi să te joci cu lucrurile, punând întrebări absurde precum: „Ce se întâmplă cu trupul meu după moarte? (moartea descrisă de U.G.) Va fi trupul suficient de puternic să facă faţă?" Despre ce naiba vorbeşti? Mă întrebi ce se va întâmpla dacă atingi acel cablu electric de viaţă. Acesta este genul de întrebări fără rost pe care tu le pui. Nu eşti de fapt deloc interesat. Poate că după atingerea lui vei fi complet ars şi va trebui să fii aruncat în groapă. Poate că alţii vor primi un şoc ei înşişi la atingerea ta, şi vei deveni de neatins.

Ia aminte la ceea ce implică cuvintele mele. Dacă ai curajul să atingi viaţa pentru prima oară, nu vei şti niciodată ce te-a lovit. Tot ceea ce omul a gândit, simţit şi experimentat dispare, şi nimic nu este pus în loc. O asemenea persoană devine o autoritate vie prin virtutea libertăţii sale de trecut şi de cultură, şi va rămâne astfel până când altcineva, care a descoperit asta pentru el însuşi, spulberă totul. Până când vei avea curajul să mă spulberi şi odată cu mine tot ceea ce spun, şi pe toţi „maeştrii", vei rămâne un adept al cultului, cu imagini, ritualuri, sărbători, şi toate celelalte.

Îmi pare rău. Eu îmi cânt cântecul şi plec.

I.: *Dar noi suntem pierduţi, aşa că avem nevoie de învăţători, de sadhana şi de scripturi sau îndrumare.*

U.G.: Te poți întoarce la învățătorii tăi. Faci ce vrei. Lucrul despre care vorbesc eu se întâmplă norocoşilor; dacă ai noroc, ai noroc. Asta este tot. Eu nu am nimic de-a face cu asta. Nu stă în mâinile nimănui.

I.: *Norocoşi sau nenorocoşi, tradiția noastră ne spune că viața este trecătoare, că totul este flux, că...*

U.G.: *Aceea* este tradiția Indiei despre care vorbesc eu – *schimbare,* nu tradiția despre care vorbeşti tu şi în care nu există *nici o schimbare.* Întreaga ta viață este o negare a realității schimbării. Tu vrei doar să continui cumva, apoi să reînvii, doar ca să continui. Aceasta nu este marea tradiție a Indiei despre care vorbesc eu. Tu crezi că pui o întrebare profundă când întrebi „Ce este moartea?". Tu pleci să-ți pui întrebarea lui Gaudapada înainte să îți pui întrebarea fundamentală „Sunt născut?". În loc să ataci problema aceasta de bază pe cont propriu, tu citezi şi scrii comentarii la Gaudapada, apoi scapi simplu potrivind ceea ce spun eu cu ceea ce a spus el. Aceasta este eschiva ta.

În orice caz, tot ceea ce poți face tu este să speculezi despre moarte şi reîncarnare. Numai oamenii morți întreabă despre moarte. Aceia care trăiesc cu adevărat nu vor pune nicicând o asemenea întrebare. Acea memorie din tine – care este moartă – vrea să ştie dacă va continua chiar şi după ceea ce ea îşi închipuie a fi moartea. De aceea pune aşa întrebări stupide. Moartea este sfârşit; eşti mort doar o singură dată. Când vor fi murit aceste întrebări şi idei pe care le ai, atunci nu vei mai pune întrebări despre moarte.

I.: *Tu smulgi totul, şi dintr-o dată văd că trebuie să lovesc la rândul meu, că nimeni nu poate să mă ajute.*

U.G.: Eşti sigur că nimeni nu te poate ajuta? Nu eşti sigur. Deci declaraţia ta nu înseamnă nimic. Vei nutri speranţă. Chiar presupunând pentru o clipă că o forţă exterioară nu te poate ajuta, continui să fii convins că *tu te poţi ajuta pe tine însuţi.* Asta îţi dă grozav de multă speranţă, iar speranţa este *întotdeauna* orientată spre a dobândi ceva. Aşa că, decât să-ţi iroseşti timpul întrebând dacă există sau nu cineva care te poate ajuta să dobândeşti ceea ce vrei, mai bine te-ai întreba „Există ceva de dobândit?" Problema nu este dacă tu însuţi, sau altcineva te poate ajuta să obţii acel ceva. Mai degrabă, problema este faptul că tu cauţi. Asta este evident. Dar ce este ceea ce cauţi? Fără îndoială, tu cauţi ceva ce cunoşti deja. Este imposibil să cauţi ceva ce nu cunoşti. Cauţi şi găseşti ceea ce cunoşti. Este greu pentru tine să înfrunţi acest simplu fapt.

Te rog, nu mă înţelege greşit. Nu pun aceste întrebări ca să mă joc, socratic, de-a ghicitul. Eu nu sunt aici ca să-ţi ofer metode noi, tehnici noi, sau să sugerez vreo gimnastică mentală spre a-ţi atinge ţelul. Dacă alte sisteme, tehnici şi gimnastici mentale te-au lăsat de izbelişte în căutarea ţelului tău, şi dacă tu cauţi sau te uiţi prin vitrine după vreo metodă nouă şi mai bună, mă tem că nu-ţi pot fi de nici un ajutor. Dacă simţi că vreun altul te poate ajuta, mult noroc! Dar sunt silit de lecţiile propriei mele experienţe să adaug „Nu vei ajunge nicăieri, vei vedea".

Inutilitatea întoarcerii către surse interioare sau exterioare pentru ajutor este ceva ce îmi este cert. Pentru mine este limpede că pentru a afla pentru tine însuți trebuie să fii absolut neajutorat, fără speranță de nicăieri. Din nefericire, această certitudine nu poate fi transmisă altcuiva. Certitudinea mea este pur şi simplu aceea că țelul pe care l-ai inventat este răspunzător de căutarea ta. Atâta timp cât țelul există, vei continua căutarea lui. Dacă tu zici „Eu chiar nu ştiu ceea ce caut", asta nu-i adevărat. Aşadar ce anume cauți? Aceasta este de departe cea mai importantă întrebare pe care să ți-o pui.

Dacă te uiți la tine vei vedea că, în afară de nevoile fizice naturale, ceea ce vrei a apărut din ceea ce ți s-a spus, din ceea ce ai citit, din ceea ce tu însuți ai experimentat. Vrerile fizice sunt evidente în ele însele şi sunt de înțeles. Dar această vrere particulară – obiectul căutării tale – este ceva născut din gândirea ta, care este la rândul ei bazată pe cunoaşterea pe care ai acumulat-o din diferite surse.

I.: *Dacă tot ceea ce spui este adevărat, suntem într-adevăr într-o situație proastă. Nu suntem în poziția de a accepta sau de a respinge ceea ce spui tu. De ce, atunci, continui să vorbeşti cu noi? Ce sens poate avea?*

U.G.: Acest dialog cu tine nu are nici un sens. Poți la fel de bine să întrebi de ce naiba vorbesc. Te asigur empatic că, în cazul meu, motivul nu este deloc de natura măririi de sine. Motivul pentru care eu vorbesc este destul de diferit de ceea ce crezi tu. Nu este din cauză că sunt gata să te ajut să înțelegi, sau că simt că trebuie să te

ajut. Deloc. Motivul meu este direct şi temporar: tu vii căutând să înţelegi, în vreme ce eu sunt interesat doar să fac să fie limpede precum cristalul că *nu există nimic de înţeles.*

Cât timp vei vrea să înţelegi, va exista această relaţie penibilă între doi indivizi [între tine şi „maestrul" tău]. Eu subliniez mereu că adevărul că nu există nimic de înţeles trebuie să te străfulgere. Atâta timp cât gândeşti, accepţi şi crezi că există ceva care să fie înţeles, şi faci din înţelegerea aceea un ţel plasat înaintea ta, care cere căutare şi efort, eşti pierdut şi vei trăi în suferinţă.

Eu am numai câteva lucruri de spus şi continui să le repet iar şi iar şi iar. Pentru mine nu există întrebări, altele decât întrebările practice pentru funcţionarea zilnică în lume. Tu, pe de altă parte, ai multe, multe întrebări. Aceste întrebări au toate aceeaşi sursă: cunoaşterea ta. Pur şi simplu nu este în natura lucrurilor ca tu să poţi avea o întrebare fără a şti răspunsul dinainte. Deci un dialog semnificativ pur şi simplu nu este posibil când tu pui întrebări, ţie însuţi şi mie, pentru că tu deja te-ai decis, tu deja posezi răspunsurile. Aşadar comunicarea dintre noi este imposibilă; care este rostul de a purta orice dialog?

Există nevoia reală de a fi liber de răspunsurile înseşi. Căutarea este invalidă pentru că este bazată pe întrebări care, la rândul lor, sunt bazate pe o cunoaştere falsă. Cunoaşterea ta nu te-a eliberat de problemele tale. Dilema ta este că tu cauţi răspunsuri la întrebări cărora le ştii deja răspunsul. Asta te face nevrotic. Dacă întrebările pe care le ai ar fi solvabile, ea, întrebarea, s-ar deto-

na. Întrucât toate întrebările sunt doar variații ale aceleiași întrebări, anihilarea uneia înseamnă anihilarea tuturor. Deci libertatea există nu în găsirea răspunsurilor, ci în disoluția tuturor întrebărilor. De acest fel de rezolvare de probleme tu nu eşti, din nefericire, câtuşi de puțin interesat.

Ceea ce tu însuți şi alții gândiți ca fiind răspunsurie nu te pot ajuta deloc. Este de fapt foarte simplu: dacă răspunsul este corect, întrebarea dispare. Eu nu am întrebări de nici un fel. Ele nu-mi intră în cap. Toate întrebările mele, care s-au făcut o singură mare întrebare, au dispărut complet. Întrebătorul pur şi simplu şi-a dat seama că este fără sens să continue să pună întrebări, ale căror răspunsuri le cunoştea deja. Tu ai creat prosteşte această căutare ca răspuns la întrebările tale, care la rândul lor au fost inventate din cunoaşterea pe care ai adunat-o. Întrebările pe care le formulezi sunt născute din răspunsurile pe care le ai deja. Deci care este țelul tău? Trebuie să fii foarte clar în legătură cu el, altfel nu are rost să te apuci. El devine un joc, un ritual fără sens.

Ce vrei să obții? Există întotdeauna cineva care să te ajute să obții ceea ce vrei, pentru un anume preț. În mod ridicol ai divizat viața în scopuri înalte şi scopuri joase, în căi materiale şi căi spirituale. În fiecare caz, este implicată foarte multă sforțare, durere şi efort. Eu spun, pe de altă parte, că nu există deloc scopuri spirituale; ele sunt doar o extensie a scopurilor materiale în ceea ce tu îți imaginezi a fi un plan mai înalt, sublim. Tu crezi în mod greşit că urmărind scopul spiritual vei face cumva, în mod miraculos, ca scopurile tale materiale să fie simple

şi descâlcite. Asemenea căutări nu sunt în realitate posibile. Tu poate crezi că numai o persoană inferioară urmăreşte scopuri materiale, că dobândirile materiale sunt plictisitoare. Dar de fapt aşa-numitele scopuri spirituale pe care le-ai plasat înaintea ta sunt exact la fel. Tu eşti căutarea ta; gândul că ai înţeles şi te-ai eliberat de asta nu te va ajuta cu nimic. Dacă nu vii aici, te vei duce altundeva în căutare de răspunsuri.

I.: *A descoperi realitatea despre care tu vorbeşti necesită relaţie reală şi comunicare deschisă cu ceilalţi, nu-i aşa?*

U.G.: Uită de asta, domnule! Dialogul nu are sens. Nici conversaţia nu are vreun sens. Ce naiba facem noi? Tu crezi că eu vorbesc cu oamenii ca scuză de vreun fel? Crezi că eu nutresc vreo iluzie despre comunicarea cu tine? Eu nu am asemenea iluzii. Însuşi faptul că te-ai întors aici încă o dată ca să vorbeşti şi să discuţi arată că nu ai auzit nimic din ce am spus. În clipa în care acea înţelegere există în tine, întreaga chestiune este terminată pentru tine o dată pentru totdeauna. Nu vei vizita nici un *guru*, nu vei citi nici o carte despre asta şi nici nu vei asculta pe nimeni. Nu vei repeta în mod stupid ceea ce au spus alţii, mai ales ceea ce au spus oamenii sfinţi şi salvatorii. Toate astea sunt spălate din sistemul tău şi devii incapabil să mai asculţi sau să urmezi pe cineva, nici măcar pe un zeu mergând pe faţa pământului sau chiar un milion de zei întrupaţi într-unul. La ce bun, la urma urmei, când cineva are un miliard de dolari şi tu te întrebi de unde îţi va veni următoarea masă? Oricum, nu asta e important. Lucrul important este: ce anume *vrei*?

Te rog, hai să uităm de dumnezei (*bhagavan*). Nu sta aici şi nu repeta ceea ce ai auzit de la maeştrii (*guru*) tăi, este nefolositor. Odată ce îţi pui speranţa, credinţa şi încrederea într-un *guru*, eşti blocat în el.

I.: *Practic toţi maeştrii, cel puţin cei din Orient, au subliniat necesitatea de a fi liber de condiţionarea proprie, de trecutul propriu.*

U.G.: Trecutul va exista mereu atâta timp cât vei vrea ceva. Chiar dacă încerci să-ţi suprimi dorinţele, trecutul trebuie să apară, ca să te ajute şi să-ţi spună *cum* să îţi suprimi dorinţele. Nu există deosebire între dorinţe; ele sunt toate la fel. În cultura indiană dorinţele spirituale sunt proslăvite şi căutate, în vreme ce în Vest dorinţele materiale predomină.

Când dorinţa încetează, chiar şi pentru un moment, gândul este absent şi eşti lăsat cu simpla chestiune de a avea grijă de dorinţele corpului - mâncare, haine şi adăpost. A practica vreun fel de negare-de-sine scrântită în care să nu vezi nevoile reale ale corpului este un mod de a trăi neghiob şi denaturat.

I.: *Dar întrebarea cheie rămâne: cum să nu vrei?*

U.G.: Iarăşi întrebi „cum", evitând astfel problema. Nu există niciun „cum". „Cum" este cea mai înşelătoare întrebare, căci întrebând-o eşti sortit eşecului. „Cum să trăiesc?" Aceasta este o întrebare care a preocupat pe oameni de secole. Religiile pretind a da un răspuns satisfăcător acestei întrebări. Fiecare învăţător susţine că ştie

cum. El ar fi încântat să-ți arate cum, în schimbul unei taxe, desigur. „Cum să-şi trăiască un om viața?" Aceasta este întrebarea care s-a transformat în milioane de întrebări.

I.: *Dând la o parte întrebarea cum să fim liberi de acest constant „a vrea", pare evident din ceea ce ai spus tu că un om trebuie să fie întâi liber de influența trecutului sau de propria memorie. Nu este aşa?*

U.G.: Dacă te apuci să încerci să suprimi trecutul, să încerci să trăieşti în ceea ce tu numeşti „prezentul", te vei împinge pe tine însuți spre nebunie. Tu încerci să controlezi ceva asupra căruia nu ai nici un control. Nu este posibil să controlezi gândul fără a deveni nevrotic, căci nu este doar trecutul tău personal, mic şi meschin, ci întregul trecut al omenirii, întreaga memorie a fiecărei ființe umane, a fiecărei forme de viață şi a fiecărei forme de existență. Nu este chiar un lucru simplu, uşor de făcut. Dacă încerci să controlezi curgerea naturală a râului prin toate aceste mijloace artificiale – creând un dig să zicem aşa – vei inunda şi distruge tot. De aceea vei descoperi gânduri izvorând în tine în ciuda eforturilor tale de a le controla, de a le observa şi de a fi conştient de ele. Odată ce aceste lucruri sunt înțelese, nu mai eşti niciodată preocupat dacă gândurile sunt sau nu acolo. Când există o reală nevoie ca gândul să funcționeze, el este acolo; când nu există nici o nevoie ca gândul să funcționeze, el nu este acolo. Tu nici măcar nu ştii şi nu ai cum să afli dacă gândeşti sau nu. *Constanta* ta folosire a gândului spre a da continuitate sinelui tău separat, *este tu însuți*. Acolo,

în tine, nu există nimic în afară de aceasta. Ceea ce numeşti „tu" nu este nimic altceva decât continuitatea gândului. Dacă acea artificială continuitate nu este acolo, nici tu nu eşti. Acest „tu" vrea doar să funcţioneze pe un nivel diferit, „mai înalt", şi să nu se sfârşească. Tu vrei să fii transformat, să devii altceva, continuând. Singura cale prin care sinele poate face asta este să adauge mai multe şi tot mai multe experienţe celor deja acumulate.

I.: *Cum funcţionează acest proces de acumulare?*

U.G.: *Singurul* mod prin care sinele poate adăuga mai multă şi tot mai multă cunoaştere şi experienţă este punând la nesfârşit întrebarea fără sens „Cum? Cum să trăiesc?" Dacă cineva îţi spune că această continuitate a cunoaşterii şi a experienţei trebuie să se sfârşească, iar tu întrebi „Cum?", eşti înapoi în capcană. Tu doar ceri acelaşi gen de cunoaştere.

I.: *Dar noi vrem să ştim despre iluminare, dacă este posibil...*

U. G.: Tu vrei să ştii dacă există sau nu iluminarea, cine o are şi cum să o obţii. Eşti curios cum s-ar comporta un presupus om iluminat, care este natura tiparelor lui de comportament, şi aşa mai departe. Aparent tu ştii foarte multe despre iluminare. Evident că ştii, din moment ce o cauţi.

I.: *Nu toţi suntem aşa de naivi încât să credem că putem căuta direct pe Dumnezeu, iluminarea, sau nirvana. Prin urmare, putem accepta natura iluzorie a acestor ţeluri. Dar căutăm lucruri mai practice, mai tangibile precum...*

U.G.: Lumea caută iluminarea. Tu spui că nu o cauți, dar este același lucru. Că vrei o mașină nouă sau că vrei o simplă pace a minții, rămâne o căutare dureroasă. Liderii laici îți spun una, oamenii sfinți, alta. Nu e nici o diferență: atât timp cât cauți pacea minții, vei avea o minte chinuită. Dacă încerci să nu cauți, sau dacă continui să cauți, vei rămâne la fel. Trebuie să te *oprești*. Tu nu te oprești din căutat deoarece o asemenea oprire ar însemna sfârșitul tău.

Ești rătăcit într-o junglă și nu ai cum să găsești o cale de ieșire. Noaptea se apropie cu repeziciune, animalele sălbatice sunt prin preajmă, inclusiv cobre, iar tu ești încă rătăcit. Ce faci într-o asemenea situație? Te oprești. Nu te miști...

I.: *Dar nu putem fi niciodată absolut siguri că nu există vreo cale de ieșire, indiferent cât de fantastică sau de improbabilă ar fi aceasta...*

U.G.: Atât timp cât există speranța că în vreun fel sau altul poți ieși din junglă, vei continua să cauți – și tot atâta timp te vei simți pierdut. Ești pierdut tocmai pentru că tu cauți. N-ai cum să-ți găsești calea afară din junglă.

I.: *Prin urmare, dacă m-aș putea opri...*

U.G.: Nu, nu este deloc așa. Tu încă aștepți să se întâmple ceva. Acea așteptare este parte din problemă. De aceea urmărești aceste întrebări. Așteptările tale sunt parte din dorința ta de a schimba totul. Nimic nu necesită schimbare, trebuie să accepți viața așa cum este. Prin

„schimbare" tu speri şi aştepţi să fii născut iară. Pentru ce naiba? Viaţa asta este destul. Nu există pace în această viaţă, nici scutire de nefericire, aşa că tu aştepţi viaţa viitoare ca să fii fericit. Nu merită. S-ar putea foarte bine să *nu* fii născut iarăşi. La urma urmei, este doar o teorie promiţătoare pentru tine. Ai putea la fel de bine să afli pentru tine însuţi dacă este posibil să fii în pace în tine însuţi *acum*.

I.: *Dar toate aspiraţiile noastre, materiale sau spirituale, par să fie definite şi turnate în matriţa societăţilor noastre, care sunt, la fel ca fiecare dintre noi, corupte. Totuşi trebuie să trăiesc şi să mă zbat în limitele pe care societatea le-a ridicat în jurul meu. Viaţa mea nu este determinată doar de ţintele şi însuşirile mele personale, dar şi de ceea ce societatea mea îmi permite să fac, adică de ce oportunităţi reale sunt disponibile.*

U.G.: Tu vrei atât de multe lucruri, iar eu nu sunt în poziţia de a te ajuta să obţii pe nici unul din ele. Nu eşti clar în ceea ce vrei. Când ceea ce vrei este pe deplin recunoscut, atunci trebuie să afli cum să obţii ceea ce vrei. Şi fie că îl obţii, fie că nu, asta e tot. Aşa că nu te deranja să separi ţelurile tale în joase şi nobile. Ai făcut asta toată viaţa şi nu ai avut succes.

I.: *Nu doar eu, ci toţi cei pe care îi cunosc par prinşi în această capcană a nesfârşitei căutări şi a conflictului. Avem nevoie, sau nu, să stăm împreună şi să comunicăm unul cu altul despre această... ?*

U.G.: Cum am spus, eu nu am iluzii legate de comunicare. Nu poţi împărtăşi sau comunica experienţele

tale nimănui, pentru că, în felul în care funcționează acum, fiecare individ trăiește în lumi separate și diferite fără nici un punct comun de referință, și doar își imaginează că vreodată comunică cu altcineva. Pur și simplu nu este posibil.

Eu nu pot comunica și tu nu poți înțelege din cauză că tu nu ai un punct de referință cu privire la ceea ce zic eu. Când vei fi înțeles că nu există nimic de înțeles, ce mai rămâne de comunicat? Comunicarea nu este necesară. Deci nu are sens să discutăm posibilitatea comunicării. Dorința ta de a comunica este parte din strategia ta generală de realizare. Învăluită în spatele dorinței de a comunica este dependența de vreo putere exterioară care să-ți rezolve problemele. Cu excepția destul de naturalei nevoi de comunicare practică, necesară pentru a funcționa în această lume, interesul tău în comunicare este de fapt expresia sentimentelor tale de neajutorare și a speranței tale pentru ajutorul din partea vreunei agenții exterioare. Neajutorarea ta persistă din cauza dependenței tale de o agenție exterioară. Când acea dependență de o agenție exterioară, fictivă sau nu, nu mai există, atunci sentimentele de neajutorare și dorința de a comunica în abstract nu mai există nici ele. Dacă una dispare, cealaltă trebuie să dispară și ea. Situația ta și perspectivele tale par fără speranță din cauză că ai idei de speranță. Demolează acea speranță și schiloditoarele sentimente de neajutorare se duc odată cu ea. Este inevitabil să fii neajutorat și copleșit de frustrare atâta timp cât tu exiști în relație cu speranța de împlinire, pentru că nu există deloc împlinire. Aceasta este sursa dilemei tale.

I.: *Toate acestea sunt prea greu de înțeles și la fel de greu este să acționezi imediat în acord cu înțelegerea. Poate cândva, în viitor, când voi fi mai capabil...*

U.G.: Viitorul este creat de speranță, acesta este singurul viitor care există. Speranța de a-ți atinge țelul, speranța de a atinge iluminarea, speranța de a te da jos din carusel. Punctul din care te proiectezi pe tine în viitor îți pare ca fiind prezentul, acum-ul. Dar asta e greșit. Este doar trecutul în acțiune, iar această mișcare a trecutului creează iluzia prezentului și a viitorului. Poți să consideri logic sau ilogic ceea ce spun eu aici, și poți să accepți sau să respingi. Dar în oricare caz trecutul va fi cel ce va face asta, căci trecutul este cel ce operează în tine. Trecutul a proiectat aceste țeluri – Dumnezeu, iluminare, pace a minții, sau mai știu eu ce – și le-a plasat în viitor, ca să nu le ajungă; deci fericirea este întotdeauna în viitor, mâine. Un om fericit nu ar fi interesat să caute fericirea. Un om bine hrănit nu caută mâncare.

I.: *Cu siguranță adevărata înțelegere, de care cu toții suntem mai mult sau mai puțin capabili, are loc nu în viitor, ci acum, în prezent.*

U.G.: Există numai trecut. Și s-a spus de către oamenii sfinți care vorbesc despre iluminare și despre alte nonsensuri că trecutul trebuie să ia sfârșit înainte de a fi liber să operezi în „prezent" și astfel să realizezi potențialul tău sau posibilitățile viitorului. Asta eu neg.

În primul rând, de ce ai fi interesat să încerci să oprești ca trecutul să interfereze cu prezentul? Să-ți fie

foarte clar că ideea aceasta că trecutul trebuie să moară, că timpul trebuie să se sfârşească, a fost pusă în tine de acei auto-instituiţi gardieni ai aşa-numitului suflet – preoţii, sfinţii şi salvatorii omenirii. Ea nu este a ta deloc. Trebuie să ai claritate şi în legătură cu implicaţiile sfârşirii influenţei trecutului. Este de fapt un lucru periculos, dezastruos. În căutarea ta de a găsi sfârşitul timpului, adică a trecutului, trebuie să foloseşti trecutul. Deci reuşeşti doar să perpetuezi trecutul. Acesta este un fapt, fie că îţi place, fie că nu. Orice ai face – că ai gânduri mai binevoitoare, că te porţi neegoist, că abordezi viaţa negativ şi nu pozitiv, că-i asculţi pe oamenii sfinţi, că mă asculţi pe mine – face numai să adauge inerţie trecutului. Toate tehnicile şi metodele de dobândire care sunt la dispoziţia ta sunt din trecut, şi deci, inutile. Noroc că nu există absolut nimic de dobândit.

I.: *Da, dar cred că cei mai mulţi dintre noi îşi dau seama că fericirea reală este un produs secundar a altceva şi că nu poate fi atinsă în ea însăşi şi pentru ea însăşi.*

U.G.: De fapt abordarea ta a fericirii este bazată pe interes şi pe naivitate. Tu eşti un căutător de plăcere tot timpul şi de aceea idealul tău de cea mai mare fericire este pur şi simplu unul de plăcere nesfârşită fără nici o durere. Când percepi, dacă o faci vreodată, absurditatea unei asemenea abordări, atunci îţi zici: „Dacă aş găsi pe Dumnezeu sau iluminarea aş fi liber de dorinţa contradictorie de a avea una, plăcerea, fără cealaltă, durerea." Prin urmare acesta devine scopul tău, care va lua şi mai mult timp ca să fie împlinit. Te-ai întors de unde ai plecat.

A cere încetarea continuității mişcării trecutului este ceva ridicol şi nefondat. Ni s-a spălat creierul de către toți aceşti oameni că dacă ne eliberăm de trecut în viața aceasta, totul va fi grozav, plin de lumină şi dulceață. Toate acestea sunt lături romantice, născocire curată şi nimic mai mult. Din nefericire, tu ai picat în plasa acestor lucruri. La urma urmei, ce poți face? Toate acțiunile tale sunt din trecut şi orice faci doar întăreşte strânsoarea plăcerii şi a durerii asupra ta. La urma urmei totul este durere şi nu plăcere. Eu pot spune asta cu certitudine, dar tu continui să crezi cu tărie că există o stare fără-de-timp, o cale de ieşire. De aceea ne este imposibil să comunicăm. Vorbele mele, dacă sunt într-adevăr ascultate, îți vor pune capăt, adică se va sfârşi cu tine aşa cum te cunoşti şi te experimentezi. Tu însă nu mă asculți deloc. Aşa-zisul tău ascultat este cu totul în trecut. Neîncetata interpretare de către trecut a ceea ce se spune împiedică ascultatul a ceea ce se spune.

Tot ce îți pot garanta eu este că atâta timp cât vei căuta fericirea, vei rămâne nefericit. Acesta este un fapt. Societatea este atât de organizată şi de complexă încât nu ai cum să supraviețuieşti decât acceptând felul de viață din jurul tău aşa cum este el organizat, împreună cu limitele pe care ni le impune. Trebuie să acceptăm realitatea societății, fie că ne place, fie că nu. Dar nu despre asta vorbim noi. Lucrul despre care vorbim noi este cu totul diferit. Toate relațiile tale, cunoaşterea ta şi toate experiențele tale, toate emoțiile şi sentimentele tale, toate aceste lucruri romantice aparțin în întregime societății,

nu ție. Tu nu eşti deloc un individ; tu eşti un om de mâna a doua.

Doar când vei fi liber de ceea ce a gândit şi simțit înaintea ta fiecare bărbat sau fiecare femeie vei deveni un individ. Un asemenea individ nu va încerca să distrugă tot ce aparține societății. El nu este în conflict cu societatea. El niciodată nu va demola templele şi instituțiile, nici nu va arde cărțile pe care oamenii le-au făcut cu mare trudă. El nu va fi un rebel. Toată cunoaşterea, experiența şi suferința acumulată a omenirii este înăuntrul tău. Trebuie să construieşti un rug uriaş în interiorul tău. Atunci vei deveni un individ. Nu există alt mod. Societatea este construită pe o fundație conflictuală şi *tu eşti societatea.* De aceea *trebuie* să fii mereu în conflict cu societatea. Adevăratul individ, acela care este liber de tradiția şi cunoaşterea acumulată a omului, este în mod necesar o amenințare pentru societate. Societatea din care tu eşti parte nu poate fi altfel decât este. Aşa că încetează să încerci să o salvezi sau să o schimbi. Nici măcar nu-ți poți schimba soacra.

I.: *Nu toți suntem atât de obsedați de propria noastră fericire şi salvare. Mulți dintre noi suntem conştienți din punct de vedere social şi politic şi vrem doar să creăm o lume nouă, o societate diferit organizată, aşa încât sărăcia, nedreptatea şi alte greşeli sociale să fie corectate. Tu vorbeşti de parcă am fi toți fixați doar pe propriile probleme şi țeluri, când de fapt cei mai mulți dintre noi vrem să fim de folos lumii şi să căutăm nu împliniri egoiste, ci pur şi simplu o societate mai bună, mai umană.*

U.G.: Tu vrei să te schimbi pe tine în ceva şi în acelaşi timp vezi că nu te poţi schimba deloc. Pentru tine, această „schimbare" despre care vorbeşti nu este de fapt decât un soi de material romantic, pretenţios. Tu nu te schimbi niciodată, doar vorbeşti despre schimbare. Atâta timp cât vrei schimbare, pentru un motiv sau altul, tot atâta timp vei insista asupra schimbării lumii. Vrei o lume diferită pentru ca tu să poţi fi fericit în ea. Acesta este singurul tău interes. Tu poţi vorbi despre omenire, compasiune pentru oameni, dar totul este o vrăjeală, simple baliverne...

Din moment ce eşti hotărât să aduci schimbarea – o noţiune pusă în tine de cultura ta – tu rămâi nemulţumit şi vrei ca lumea să fie diferită. Când cerinţa ta interioară de a fi ceva diferit de ceea ce eşti de fapt ia sfârşit, atunci cerinţa nevrotică de a schimba societatea ta încetează. Atunci nu poţi fi în conflict cu societatea. Eşti în perfectă armonie cu societatea, inclusiv cu brutalităţile şi mizeriile ei. Toate încercările tale de a schimba această societate brutală fac doar să-i adauge inerţie. Asta nu înseamnă că individul liber este indiferent faţă de societate. Din contră. În orice caz, tu eşti cel indiferent chiar acum. Tu doar vorbeşti şi te smiorcăi şi între timp nu faci nimic. Îmi pare rău...

I.: *Dar este foarte urgent să avem pace în lume...*

U.G.: Dacă nu eşti în pace cu tine însuţi, nu poate fi pace în lume. Când ai de gând să fii în pace cu tine însuţi? În viaţa viitoare? Nici o şansă. Aşteaptă, o să vezi. Nici atunci nu există garanţia că societatea ta va fi paşnică.

Ei nu vor fi în pace. Când tu eşti în pace cu tine însuţi, acela este sfârşitul poveştii.

I.: *Se pare că noi avem doar această idee de societate paşnică, când de fapt relaţia noastră cu ceilalţi este destul de violentă. Cum să traversăm această prăpastie dintre ideal şi real?*

U.G.: Tu încerci să stabileşti relaţii cu oamenii din jurul tău, cu societatea, cu lumea întreagă. Dintr-un motiv sau altul relaţiile reale sunt de fapt foarte urâte, oribile. Ai observat că atâta timp cât relaţiile noastre satisfac întrebarea „Ce-mi iese din această relaţie?", atâta timp cât ele pot fi direcţionate să-mi servească fericirea personală, nu există nici un conflict? Fiecare persoană este în aceeaşi situaţie: relaţiile ei sunt armonioase atâta timp cât îi servesc propriile idei despre fericire. Şi de asemenea noi vrem ca relaţiile noastre să fie permanente. În însăşi natura lucrurilor aceasta este imposibil. Nu există permanenţă deloc. Totul se schimbă neîncetat. Totul este în flux. Pentru că nu te poţi descurca cu impermanenţa tuturor relaţiilor, tu inventezi sentimente şi emoţii dramatice care să le dea continuitate. De aceea eşti mereu în conflict.

I.: *Prin urmare, noi ar trebui probabil să abandonăm căutarea relaţiei perfecte, armonioase şi să ne concentrăm pe a ne înţelege pe noi înşine – aşa este?*

U.G.: A te înţelege pe tine este una din cele mai mari glume proaste făcute cu credulii şi naivii de pretutindeni, nu numai de către furnizorii înţelepciunii antice – oamenii sfinţi – dar şi de savanţii moderni. Psihologii

adoră să vorbească despre cunoaşterea sinelui, realizarea sinelui, a trăi clipă de clipă şi alte asemenea tâmpenii. Aceste idei absurde sunt lansate către noi ca şi cum ar fi ceva nou.

I.: *Asta trebuie să fie plictisitor pentru tine, să răspunzi la aceleaşi întrebări vechi oriunde te duci.*

U.G.: Eu am fost peste tot în lume, întâlnind şi vorbind cu oameni. Oamenii sunt exact la fel în toată lumea. Întrebările nu variază niciodată. Dar eu nu sunt plictisit niciodată. Cum aş putea fi plictisit? Dacă aş fi fost vreun prost trăgând ceva foloase pentru mine din asta, căutând întrebări noi, mai bune şi diferite, atunci plictisul ar fi fost posibil. Dar eu nu caut nimic, deci plictiseala este imposibilă. Eşti plictisit? Nu ai cum să afli pentru tine însuţi.

I.: *Eu sunt plictisit pentru că sunt mediocru, ca toţi oamenii. Mediocritatea mea face viaţa să pară atât de goală şi plictisitoare...*

U.G.: Este foarte dificil să fii ca celălalt, să fii obişnuit. Mediocritatea necesită multă energie. Dar să fim noi înşine este foarte uşor. Nu trebuie să faci nimic. Nici un efort nu este necesar. Nu trebuie să-ţi pui voinţa. Nu trebuie să faci nimic ca să fii tu însuţi. Dar ca să fii altceva decât ceea ce eşti, trebuie să faci multe lucruri. Plictiseala şi neliniştea pe care le simţi în tine există doar din cauză că tu crezi că trebuie să faci ceva mai interesant, mai plin de sens şi mai valoros decât ceea ce faci deja. Tu crezi că felul în care o duci acum este teribil de plictisitor

şi că *trebuie* să existe ceva mai valoros, mai puternic şi mai entuziasmant de făcut. Şi toate acestea devin parte din cunoaşterea complexă pe care o ai despre tine însuţi. Cu cât ştii mai multe despre tine însuţi, cu atât devine mai imposibil să fii umil şi sensibil. Cum poate exista umilinţa atâta timp cât ştii ceva?

I.: *Ceva din mine consideră că este dificil să fii simplu faţă de toate astea. Pare să fie o frică de...*

U.G.: Toate fricile duc în cele din urmă la frica de moarte, moartea fizică. Tu încerci să împingi frica de moarte departe în fundal ca să poţi continua. Atât timp cât eşti asuprit de frică, discuţia despre semnificaţia vieţii nu poate avea sens. De ce să pui întrebări şi de ce să mistifici viaţa? Eşti viu pentru că părinţii tăi au făcut sex – punct. Nu căuta o semnificaţie a vieţii. S-ar putea să nu existe semnificaţie a vieţii. S-ar putea ca viaţa să aibă propria ei semnificaţie pe care tu să nu o poţi cunoaşte vreodată. Evident, viaţa nu are semnificaţie pentru tine. Altfel nu ai fi aici să pui toate aceste întrebări. Tot ceea ce faci pare absolut fără sens, acesta este un fapt. Nu te preocupa de alţii. Lumea este o extensie a ta. Felul în care tu gândeşti, simţi şi experimentezi este exact acelaşi fel în care toţi ceilalţi din lume gândesc, simt şi experimentează. Ţelul poate fi diferit, dar mecanismul şi instrumentul pe care îl foloseşti ca să dobândeşti acel ţel particular nu este câtuşi de puţin diferit de cel folosit de alţii ca să-şi atingă scopurile lor. De ce ar exista vreun înţeles în a trăi? Din clipa în care un copil vine pe lume el este interesat de un singur lucru: supravieţuire. In-

stinctul din copil de a se hrăni, de a supraviețui și de a se reproduce pe sine pare a fi calea vieții. Este viața exprimându-se pe sine. Nu-i pui tu un înțeles pe deasupra.

I.: *Trăitul în sine nu pare a fi suficient. Noi avem aspirații și țeluri, noi simțim că trebuie să existe un mod de viață mai sănătos și mai plin de sens.*

U.G.: În loc să trăiești, ești obsedat de întrebarea „cum să trăiesc?". Această dilemă este pusă în noi de cultura noastră și de aceea este responsabilă pentru multe din problemele noastre. Din cauză că ești mort, nu trăiești ceea ce numim viață, tu ești preocupat doar de *cum* să trăiești. Dacă reușești să scapi de ideea de a trăi cumva o viață mai bună, mai nobilă și mai plină de sens, vei înlocui acea idee cu o alta. Trebuie să privești în față faptul că nu știi nimic despre viață sau despre viul ei.

I.: *În ciuda faptului că nu suntem vii, suntem înspăimântați de moarte.*

U.G.: Corpul răspunde vieții din jurul său, pulsul inimii, diversele procese fiziologice, agitația vieții, toate indică prezența vieții. Când aceste procese se opresc, atunci are loc ceea ce tu numești moarte clinică. Apoi vedem corpul desfăcându-se în elementele constituente, la rândul lor îmbrăcând noi și diferite forme de viață. Dar această continuitate a vieții în forme noi te consolează prea puțin, căci tu vrei să continui în forma prezentă, cu toate calitățile și defectele. Dacă îngropi corpul, viermii au parte de un ospăț. Dacă îl arunci în apă, peștii vor avea un ospăț. Acea viață va continua indiferent ce ar fi.

Însă tu nu vei fi acolo ca să experimentezi moartea. Există moarte doar în înțelesul clinic.

I.: *Dacă nu trăiesc de fapt, dacă nu pot cunoaşte moartea, dacă de fapt nu-mi pasă de societate, dacă viața mea este chiar fără sens, dacă trudnica mea cunoaştere de sine este doar o expresie a ignoranței, atunci ceea ce iau eu drept realitate este o proiecție a propriei mele minți...*

U.G.: Unde este mintea despre care vorbeşti? Poți să mi-o arăți? Nu există mintea ta şi mintea mea. Mintea este peste tot, într-un fel ca şi aerul pe care îl respirăm. Există o sferă a gândului. Nu este a ta sau a mea. Este mereu acolo. Creierul tău funcționează ca o antenă, culegând şi alegând ce semnal vrea să folosească. Asta este tot. Foloseşti semnalele în scopul comunicării.

Mai întâi, noi trebuie să comunicăm cu noi înşine. Începem de copii numind totul o dată şi încă o dată. Comunicarea cu alții este ceva mai complexă şi este următoarea. Problema, sau patologia dacă vrei, începe când comunici neîncetat cu tine însuți „Sunt fericit... Sunt nefericit... Care este sensul vieții?..." şi aşa mai departe. Dacă această neîncetată comunicare cu tine însuți nu este acolo, *tu* nu eşti acolo aşa cum te ştii şi te experimentezi. Când acel monolog interior nu mai este acolo, nevoia de a comunica cu alții este absentă. Deci comunici cu alții doar ca să mențiii acea comunicare pe care o ai cu tine însuți, monologul tău interior. Acest fel de comunicare este posibil numai dacă te sprijini pe vasta totalitate a gândurilor moştenite de om din generație în generație.

Omul, prin procesul de evoluție, a învățat să extragă din acest depozit gânduri mai rapide, mai subtile, mai rafinate decât restul animalelor. Ele au instincte puternice. Prin gândit omul s-a făcut capabil să supraviețuiască mai eficient decât celelalte specii. Această abilitate a gândului de a se adapta este blestemul omului.

I.: *Fie că o pui pe seama societății, genelor, evoluției sau influenței stelelor, se reduce la acelaşi lucru: suntem toți adânc condiționați şi avem nevoie să ne eliberăm de această condiționare pentru a funcționa natural şi liber. Este evident, nu-i aşa?*

U.G.: Pentru mine nu este deloc evident. Pur şi simplu nu este posibil să fii fără condiționare. Indiferent ce faci, eşti condiționat. „Decondiționarea" despre care vorbesc maeştrii spirituali este o treabă născocită. Noțiunea de a fi decondiționat, noțiunea de decondiționare este doar un alt articol de vânzare pe piața sfintei afaceri. Nu are validitate. Vei vedea. Tot ceea ce faci este condiționat. A te decondiționa nu are sens. Tu trebuie să fii liber chiar de dorința de a te decondiționa. Condiționarea este inteligență, abilitatea de a răspunde adecvat mediului înconjurător. Aceasta n-are nici o legătură cu fanteziile, ideațiile şi modurile tale de gândire, pe care de altfel le iei drept culmile inteligenței tale.

I.: *Dacă pătrunderea, cunoaşterea de sine şi decondiționarea nu mă ajută să-mi rezolv dilema principală, atunci poate că mă ajută ştiința prin tehnicile de extindere a vieții sau ingineria genetică...*

U.G.: Nici măcar ingineria genetică de care savanții sunt atât de mândri nu este pentru beneficiul omenirii. Dacă savanții reuşesc, tehnica ingineriei genetice va fi înmânată statului. Statul o va folosi ca să controleze totul şi pe toți. Spălarea creierului, care necesită secole, va fi depăşită. Printr-o simplă injecție de substanțe prelucrate genetic în corp, statul va putea să transforme cetățenii săi în soldați însetați de sânge, în birocrați fără creier, sau în orice altceva doreşte.

I.: *Poate că noi complicăm lucrurile. Poate că suntem toți prea superficiali în gândire, poate că ne lipsesc viziunea largă şi amplitudinea mentală?*

U.G.: Las-o baltă. În oricare caz, acțiunile tale trebuie să fie distructive asupra intereselor ultime ale omului, pentru că ele sunt născute din gândire, care este un lucru mort. Faptul că forțezi viața să se potrivească ideilor tale moarte şi asumpțiilor tale este dificultatea ta principală. Tot ceea ce reprezinți, crezi, experimentezi şi aspiri este rezultatul gândului. Iar gândul este distructiv pentru că nu este altceva decât un mecanism protector, programat să-şi protejeze propriile interese cu orice preț. Dar oare chiar există gânduri? Oare acum gândeşti? Nu ai cum să ştii.

I.: *Dar este o sarcină supraomenească să înțelegi gândul, nu-i aşa? Toate religiile şi filozofiile importante au pus înaintea noastră o figură mai mult sau mai puțin supraumană care a transcens într-un fel lumea relativă – lumea gândului dacă vrei să-i spui aşa – şi a atins mari înălțimi. Însă noi suntem*

oameni obişnuiţi, nu suntem capabili de acţiuni colosale, neînfricate, îndrăzneţe.

U.G.: Dacă eşti liber de ţelul supraomului „perfect", „bun" sau „religios cu adevărat", atunci ceea ce este natural în om începe să se exprime de la sine. Cultura ta religioasă şi seculară a pus în faţa ta bărbatul sau femeia ideală, fiinţa umană perfectă, şi apoi încearcă să toarne pe toată lumea în acea matriţă. Este imposibil. Natura este ocupată să creeze indivizi absolut unici, pe când cultura a adus cu sine o singură matriţă căreia toţi trebuie să se conformeze. Este ceva grotesc.

I.: *Aşadar tu nu eşti un om perfect, aşa cum susţin unii?*

U.G.: Aş fi vrut să ştiu, dar nu mă sinchisesc. Cui îi pasă? Eu nu am cum să aflu şi dacă aş afla, ar fi o tragedie pentru oameni. Ei m-ar face un model şi ar încerca să trăiască într-un anume fel, creând un dezastru pentru omenire. Avem destui *guru*, de ce să adăugăm încă unul?

I.: *Dacă nu eşti un învăţător, un guru de vreun fel, atunci de ce vorbeşti cu noi? Nouă ni se pare că oferi o anumită instrucţie, că exprimi o învăţătură care poate fi de folos omenirii.*

U.G.: Eu doar îmi cânt cântecul, apoi mă duc. Dacă cineva mă ascultă sau nu, nu-mi pasă. Eu nu iau în considerare nici o situaţie ipotetică. Dacă nimeni nu vine să vorbească cu mine, sunt în regulă. Crede-mă, vorbitul meu este doar incidental, nu urmăreşte să elibereze pe nimeni. Eu tot vin în această zonă de treizeci de ani. Dacă

voi nu ați fi aici, poate m-aş uita la televizor, sau aş citi romane polițiste – e acelaşi lucru. Eu nu vând nimic. Asta chiar aşa este. Eu pur şi simplu arăt că la ritmul cu care avansează ingineria genetică, tehnologia va ajunge în mâinile sistemului politic spre a fi folosită pentru controlul complet şi subjugarea omului.

I.: *Dacă pericolul este atât de iminent, atunci este urgent ca alții să se „împiedice" de starea lor naturală, aşa cum spui că ți s-a întâmplat ție, dacă nu pentru alt motiv atunci pentru acela de a dovedi existența unei alternative la totalitarismul genetic. Ai sprijini asta?*

U.G.: Nu. Această stare naturală nu poate fi folosită în sprijinul cruciadei nimănui. Nici nu mă interesează să mă aşez ca arhetip sau profet pentru omenire. Nu sunt interesat să satisfac curiozitatea nimănui. Savanții fac imense progrese în domeniile microbiologiei şi fiziologiei glandulare şi a creierului. Ei vor avea în curând suficientă finețe în aceste domenii ca să înțeleagă mutația fiziologică ce a avut loc în mine. Personal nu pot face nici o afirmație definitivă, dar pot să spun că întreg mecanismul este un lucru automat. Interferența gândului nu mai există. Gândul are o valoare funcțională, nimic mai mult. El operează temporar în mine atunci când există o cerință din partea mediului înconjurător, dar nu poate să acționeze în privința devenirii sau schimbării lucrurilor în mine. Acesta este *energie*, o energie care face ca funcționarea în această lume să fie sănătoasă, să se realizeze uşor şi cu inteligență. Acum tu risipeşti acea energie încercând să fii altceva decât ceea ce eşti de fapt. Atunci

vei avea o certitudine care nu-ți poate fi transmisă de mine sau de altcineva.

Eu am descoperit pentru mine însumi şi prin mine însumi că ceea ce ni s-a spus despre libertate, iluminare şi Dumnezeu este fals. Nici o putere din lume nu poate atinge asta. Asta nu mă face pe mine superior. Nimic de genul acesta. Ca să te simți superior sau inferior trebuie să te separi pe tine însuți de lume. Eu nu privesc lumea ca ceva separat, aşa cum faci tu. Cunoaşterea pe care o am despre lume - fie despre lumea interioară, fie despre cea exterioară - vine în acțiune numai când există o cerință ca ea să vină în acțiune. Altfel pur şi simplu eu nu ştiu. Starea ta naturală este una de a-nu-şti.

I.: *Tu nu faci afirmații speciale despre tine. Cei care te ascultă, inclusiv eu însumi, simt o certitudine şi o autoritate în ceea ce spui. Indică asta că eşti într-adevăr un om liber?*

U.G.: Cunoaşterea că tu eşti asta, că tu eşti aia, că eşti fericit, că eşti nefericit, că eşti un om realizat, că nu eşti un om realizat, este complet absentă în mine. Tu sau eu nu avem cum şti dacă suntem oameni liberi. Nimic nu-mi spune mie că sunt un om liber. În cazul tău, procesul de numire, vrerea de ceva, chestionarea etc. continuă iar şi iar, orice ar fi. În cazul meu, gândul funcționează doar din cauza stimulurilor din afară. Chiar şi atunci răspunsul cunoaşterii este instantaneu, şi sunt iarăşi un mare semn de întrebare. Constanta cerință din partea ta de a experimenta acelaşi lucru iar şi iar, are ca rezultat gândire repetitivă, compulsivă. Eu nu văd vreo nevoie sau motiv ca procesul repetitiv să meargă neîncetat. În cazul

meu nu există nimeni separat de această funcționare, nimeni care să poată sta în spate şi să zică „Aceasta este realitatea". Nu există realitate. Realitatea ne este impusă de cultură, societate şi educație. Nu mă înțelege greşit. Gândul are o valoare funcțională. Dacă nu acceptăm lumea aşa cum ne este impusă, vom ajunge la nebuni. Eu sunt nevoit să o accept ca un fapt relativ. De altfel nu există mod în care să experimentezi realitatea vreunui lucru. Gândul a creat realitatea corpului tău, a traiului tău, a somnului tău, a tuturor percepțiilor tale. Tu experimentezi această realitate prin intermediul cunoaşterii. Altfel nu există mod în care tu să ştii pentru tine însuți că ai un corp, că eşti viu, că eşti treaz. Toate acestea sunt cunoaştere. Realitatea unui lucru este ceva ce nu poate fi experimentat de nimeni.

I.: *Această discuție a fost foarte interesantă. Îți mulțumesc foarte mult.*

U.G.: Mulțumesc.

CAPITOLUL V

Noi am creat această junglă umană

Interlocutor: *Îți citeam cartea ieri, U.G., şi trebuie să mărturisesc că am avut sentimentul că în cele din urmă toate argumentele tale duc nu către speranță, ci inevitabil către suferință şi disperare umană. Am dreptate?*

U.G. Krishnamurti: În principiu, eu nu văd nici un viitor pentru om. Nu pentru că sunt un apocaliptic, ci mai degrabă pentru că orice este născut din diviziunea din om îl va distruge în cele din urmă pe el şi specia sa. Aşa că eu nu visez sau sper la o lume paşnică.

I.: *Asta e din cauza inevitabilității violenței?*

U.G.: Din cauză că inevitabilitatea războiului este în voi. Războaiele militare din lume sunt o extensie a ceea ce se petrece în interiorul vostru tot timpul. De ce există un război desfăşurându-se în tine? Din cauză că tu cauți pacea. Instrumentul pe care în foloseşti în încercarea de a fi în pace cu tine însuți este război.

În om există deja pace. Nu trebuie să o cauți. Organismul viu funcționează într-un mod extraordinar de pașnic. Căutarea de către om a adevărului este născută din această aceeași căutare a păcii. El reușește doar să tulbure și să violeze pacea care este deja în corp. Prin urmare rămânem cu războiul din om și cu războiul din afara omului. Este o extensie a aceluiași lucru.

Căutarea noastră pentru pace în lumea aceasta, fiind bazată pe război, va duce doar la război, la distrugerea omului.

I.: *Multe filozofii, inclusiv marxismul, spun că războiul și lupta sunt inevitabile.*

U.G.: Într-adevăr, sunt inevitabile. Marxiștii și alții lansează o teză care, prin luptă, devine antiteză și așa mai departe. Acestea sunt invenții filozofice concepute să dea vieții o coerență și direcție. Eu, pe de altă parte, susțin că viața s-ar putea să fi început în mod arbitrar, s-ar putea să fi fost asamblată accidental. Efortul omului de a da vieții direcție poate duce doar la frustrare, căci *viața nu are nici o direcție.*

Dar aceasta nu implică faptul că proiectilele sunt pe drum, că apocalipsa este după colț. Instinctul de supraviețuire al omului este adânc înrădăcinat. Ceea ce zic eu este că toată această vorbărie dulce despre pace, compasiune și iubire nu a atins omul câtuși de puțin. Este toată un nonsens.

Ceea ce ține oamenii împreună este spaima. Spaima de distrugere reciprocă a avut o puternică și străveche influență în om. Asta nu este, desigur, o garanție. Nu știu.

I.: *Acum problema este imens amplificată de faptul că tehnologiile noastre garantează extincția tuturor formelor de viață, nu doar a omului, în caz că războiul se dezlănțuie la nivelurile înalte.*

U.G.: Ziua în care omul a simțit în el această conştiență de sine, care l-a făcut să se simtă superior fiecărei specii de pe planetă, este ziua în care el a plecat pe drumul completei distrugeri de sine. Dacă omul este distrus, probabil că nimic nu este pierdut. Din nefericire, instrumentele de distrugere pe care a fost capabil să le dezvolte de-a lungul secolelor sunt tot mai multe şi mai teribile şi din ce în ce mai periculoase. El va lua cu sine totul când se va duce.

I.: *De unde apare acest impuls primar ca el să fie stăpânul său şi al lumii?*

U.G.: Geneza lui se află în ideea religioasă că omul este în centrul universului. De exemplu, evreii şi creştinii cred că totul a fost creat pentru folosul omului. De aceea omul nu mai este parte din natură. El a poluat, distrus şi ucis totul, toate în contul că vrea să fie în centrul universului, al creației.

I.: *Dar omul trebuie să aibă un loc undeva, cu siguranță, chiar dacă nu în centrul creației. Căderea reprezintă începutul, nu sfârşitul omului.*

U.G.: Doctrina Căderii este foarte folositoare pentru creştini, atâta tot; ea nu înseamnă nimic. Toată tradiția creştină exploatează ideea păcatului inițial până în pân-

zele albe, având ca rezultat masacre, râuri de sânge şi alte violenţe incredibile.

I.: *Ei bine, filozofiile din Orient vorbesc despre un „centru nemişcat" care poate fi găsit prin meditaţie...*

U.G.: Eu contest însăşi existenţa, însăşi ideea de sine, minte, sau psihic. Dacă accepţi conceptul de sine – şi este un concept –, eşti gata să cauţi şi să acumulezi cunoaştere de sine. Dar niciodată nu contestăm ideea de sine, nu-i aşa?

I.: *Care este sinele despre care vorbeşti tu?*

U.G.: Tu eşti cel interesat de sine, nu eu. Orice ar fi, este cel mai important lucru pentru om atât timp cât este în viaţă.

I.: *Exist, deci sunt. Asta e? Descartes?*

U.G.: Tu nu ai pus niciodată la îndoială principala premisă de aici. Adică: eu *gândesc*, deci exist. Dacă nu gândeşti, nu-ţi trece prin cap niciodată că eşti viu sau mort. Dar, întrucât noi gândim tot timpul, însăşi naşterea gândului creează frică, iar din frică izvorăşte toată experienţa. Ambele lumi „interioară" şi „exterioară" pornesc dintr-un punct al gândului. Tot ce experimentezi este născut din gând. Deci tot ce experimentezi, sau *ai putea* experimenta, este o iluzie.

Absorbirea de sine în gând creează în om centrarea pe sine; asta este tot ce există acolo. Toate relaţiile bazate pe asta vor crea inevitabil suferinţă pentru om. Acestea

sunt relații imaginate. În ceea ce te privește pe tine, nu există relație. Şi totuşi societatea cere nu doar relații, ci şi relații *permanente.*

I.: *Te-ai considera un existențialist?*

U.G.: Nu, să nu crezi că poți pune etichete pe mine. Existențialiştii vorbesc despre disperare şi absurd. Dar ei nu s-au luptat niciodată cu disperarea sau cu absurditatea. Disperarea este o abstracție pentru ei.

I.: *Dar cum rămâne cu angoasa? Naufragiul? Greața? Ce simțea Raskolnikov dacă nu disperare?*

U.G: Acestea sunt concepte abstracte peste care ei au construit o structură filozofică uriaşă. Altceva nu există în aceste concepte. Când mă refer la activitatea centrată pe sine eu vorbesc despre un mecanism autonom, automat, care se autoperpetuează, cu totul diferit de ceea ce teoretizează ei.

I.: *Vrei să spui că sinele supraviețuieşte morții?*

U.G.: Nu. Nu se pune problema sinelui, deci cum poate să apară problema nemuririi, a ceea ce există dincolo?

I.: *Ce este dincolo? Există un dincolo?*

U.G.: Moartea este cea care creează imortalitatea. Cunoscutul creează necunoscutul. Timpul creează eternul. Gândul este cel care a creat starea fără-de-gânduri.

I.: *De ce?*

U.G.: Pentru că gândul în însăşi natura sa este de scurtă durată. Deci de fiecare dată când un gând este născut, tu eşti născut. Dar tu ai adăugat la asta nevoia permanentă de a experimenta aceleaşi lucruri iar şi iar, dând astfel gândului o falsă continuitate. Ca să experimentezi ceva, tu ai nevoie de cunoaştere. Cunoaşterea este întreaga moştenire a gândurilor omului, sentimentelor şi experienţelor, dată mai departe din generaţie în generaţie.

Exact aşa cum respirăm dintr-un fond comun de aer, noi ne însuşim şi folosim gânduri din sfera de gând înconjurătoare pentru a funcţiona în această lume. Asta-i tot. Insistenţa omului ca gândul să fie continuu se opune însăşi naturii gândului, care este de scurtă durată. Gândul a creat pentru el însuşi un destin separat; a reuşit să creeze pentru el însuşi o existenţă paralelă. Creând necunoscutul, acel „Dincolo", nemuritorul, el a creat pentru sine o cale de a continua. Nu există fără-de-timp, doar timp. Când gândul creează timp, un spaţiu este creat acolo; deci gândul este şi spaţiu. Gândul creează de asemenea materie; nu există gând, nu există materie. Gândul este o manifestare sau o expresie a vieţii, iar a face din el un lucru separat, a-i atribui o viaţă a lui, şi apoi a-i îngădui să creeze un viitor al propriei sale continuităţi neîmpiedicate, este tragedia omului.

I.: *Dar dacă gândul poate crea materie, cum explici fenomene precum cele în care Sai Baba produce ceasuri din văzduh?*

U.G.: Pur şi simplu nu este posibil. Sai Baba este un iluzionist. El producea [din aer] ceasuri elveţiene. Dar după ce guvernul indian a pus o taxă de import pe ceasurile elveţiene, a început curând după aceea să producă ceasuri indiene. Am văzut ieri la televizor un om care putea face să dispară un avion cu reacţie chiar în faţa ochilor tăi! Sai Baba face să apară un ceas; îl dă unui discipol onorat, iar el, Sai Baba, primeşte toate aclamaţiile şi aplauzele. Totul pare legitim, dar este o şarlatanie. Eu râd de astfel de lucruri. Tu cum poţi să le iei în serios?

Q.: *Bine, dar atunci ce iei tu în serios? Viaţa? Moartea? Viaţa extraterestră?*

U.G.: Nu cred că genul acesta de viaţă există în altă parte, pe vreo altă planetă. Eu nu zic că nu ar putea exista viaţă pe alte planete, doar că nu ea este ca existenţa noastră de aici. Cugetarea ta la alte forme de viaţă şi la alte lumi este doar o dorinţă de extensie nelimitată în viitor şi în locuri depărtate. Gândul încearcă să-şi dea continuitate, iar speculatul despre viitor şi lumi nedescoperite este un mod convenabil de a o face! Lucrul de care poţi fi conştient este determinat de gânditul tău; punct.

I.: *Toate acestea se apropie de ceea ce spune J. Krishnamurti. El spune că acumulata cunoaştere a omului devine tradiţie, asumându-şi o continuitate şi legitimitate proprie. Nu crezi?*

U.G.: Nu. Nu văd cum ceea ce spun eu este măcar aproape de linia lui de gândire. El vorbeşte despre „con-

ştiență pasivă", călătorii ale descoperirii, transformări psihologice, deschide şcoli şi înființează fundații. Aceste activități nu te eliberează, ci perpetuează mişcarea gândului şi tradiția.

I.: *Există libertate a gândului?... vreo libertate pentru om?*

U.G.: Nu, pentru om nu există libertate de acțiune. Eu nu vorbesc despre o filozofie a resemnării cataclismică, deterministă. Dar...

I.: *Nu există cale de ieşire? Nici măcar prin contemplarea centrului meu? Nici măcar prin meditație? Nici măcar prin trezirea energiei kundalini? Nici măcar prin cucerirea iluziei?*

U.G.: Nu. Poți încerca tot felul de lucruri, dar acestea nu te vor ajuta cu nimic. Vei reuşi doar să creezi perturbații în corp, tulburând armonia care există deja acolo. Dacă produci halucinații şi schimbări metabolice nenaturale vei face rău corpului. Atâta tot. Nu poți face nimic ca să schimbi asta, să schimbi direcția.

I.: *Nici măcar o radicală (chiar dacă temporară) rupere de tradiție? Dacă ne-am putea divorța acțiunile de gând, am putea probabil să acționăm fără vină, fără a ne face griji de consecințele acțiunilor noastre. Probabil că acțiunea ar fi liberă să facă lucruri noi, creative.*

U.G.: În ce scop? Ca să îți poți descoperi forțele subterane? Realitatea indusă de gând nu poate fi negată; ea *există*.

I.: *Unii savanți şi unii vizionari insistă că există centri de energie subtilă în noi care pot fi deblocați prin anumite*

practici spirituale, inclusiv prin concentrarea minții asupra nimicului.

U.G.: Ca să te concentrezi sau să te focalizezi pe un lucru trebuie să le blochezi pe celelalte. Concentrându-te pe ceea ce consideri a fi „nimic", tu te retragi şi te separi pe tine însuți din curgerea naturală a vieții prin tine şi pe lângă tine. Tu eşti parte dintr-un câmp magnetic generalizat şi ceea ce te separă de alții este gândul. Tu eşti preocupat doar de fericirea sau nefericirea *ta,* de filmul la care te uiți *tu.*

I.: *Având în vedere că fiecare dintre noi trăieşte într-o lume subiectivă, nu este oare inevitabil că nimeni nu vede lumea „obiectivă" aşa cum este ea de fapt? Când fiecare din noi se uită la, să zicem, masa de acolo, fiecare dintre noi vede ceva diferit. Aşa este cu toate obiectele.*

U.G.: Masa nu este deloc un obiect.

Însuşi faptul că tu recunoşti masa ca masă este adevărata problemă. Nu contează, aşa cum pare că gândesc filozofii, că tu şi eu vedem un pic diferit scaunul şi deci interpretăm diferit. Nu contează nici dacă scaunul există atunci când eu ies din cameră. Filozofii vorbesc într-una despre asta. Este absurd. Tu vezi şi experimentezi lucrurile dintr-un punct de vedere diferit de al celorlalți, asta-i tot. Tu crezi că ai o experiență subiectivă a unui lucru obiectiv. Acolo nu există nimic – doar relativele date experimentale ale tale, „adevărul" tău. Nu există deloc adevăr obiectiv. Nu există nimic „în afara" sau independent de minții noastre.

I.: *Chiar şi în cazul celuilalt individ? Este existenţa lui dependentă doar de activitatea mea mentală? Este soţia ta sau vecinul tău doar un fenomen infrapsihic?*

U.G.: De vreme ce presupun că „eu" exist, el de asemenea există. Dar eu contest asta. Am eu vreun mijloc de a experimenta faptul existenţei mele? Eu nu am de fapt cum să aflu dacă sunt viu sau mort.

M-aş putea duce la un doctor care m-ar examina, mi-ar lua temperatura, pulsul, presiunea sângelui şi mi-ar spune că totul este normal. În acest sens tu eşti o fiinţă vie, animată, spre deosebire de obiectele neanimate din jurul tău. Dar de fapt nu ai cum să experimentezi *pentru tine însuţi* şi *prin tine însuţi* faptul că eşti o fiinţă vie.

I.: *Ba sigur că poţi: dacă te tai, sângerezi şi experimentezi durere; dacă te căsătoreşti, suferi* [râsete]...

U.G.: Da, dar sunt două lucruri. Corpul este cel care simte durerea şi cunoaşterea este cea care îţi spune: „acesta este sânge", „aceasta este durere", „aceasta este încetarea durerii". Există durere, dar nu există nimeni acolo care simte durere. Nu există nimeni care vorbeşte acum.

Ceea ce spun acum nu-i o afirmaţie mistică. Vorbitul este o chestiune mecanică, ca un magnetofon. Întrebările *tale scot afară anumite răspunsuri în mod automat. Orice* ar fi aici, iese afară – asta-i tot. Dovadă că pui întrebări, răspunsurile sunt deja acolo.

I.: *Cum rămâne cu iubirea, cu sentimentele adânci şi trainice şi cu răspunsurile profunde la frumuseţea naturii?*

piu, nu există nici o diferență. În ambele culturi primitivă sau modernă nu există pace.

I.: *Deci mesajul tău este că omul nu poate fi în pace cu el însuşi. Asta vrei să spui?*

U.G.: Nu. Omul este *deja* în pace cu el însuşi. Ideea că există pace în altă parte, cândva în viitor, cauzează problema. Toate aceste experienţe religioase precum compasiunea, beatitudinea şi iubirea sunt parte din nesaţul după o pace non-existentă, care este distructivă păcii naturale deja existente în corp.

I.: *Fără pace. Fără religie. Fără compasiune. Fără speranţă. Ce ne rămâne U.G.?*

U.G.: Nimic. Eu contest întreaga experienţă spirituală. Asta încerc să distrug.

I.: *Dar cum rămâne cu frumoasele, anticele şi elaboratele ritualuri care formează o mare parte din experienţa noastră religioasă? Au ele vreun sens sau relevanţă în viaţile noastre?*

U.G.: Omul a vrut dintotdeauna să se distreze cu un lucru sau altul. Ritualurile i-au furnizat distracţia necesară de-a lungul anilor, iar acum acestea au fost înlocuite de cinematografe, televiziuni, circuri, cuvântări ale lui J. Krishnamurti şi altele asemenea. Sunt multe. Fiecare încearcă să-şi vândă marca lui proprie de ţigări, propria lui marfă. Noi le vrem. Există cerere pentru aceste bunuri spirituale, de aceea cineva le vinde. Nimeni nu-mi poate vinde mie genul ăsta de marfă, pentru că nu sunt interesat de ea. Însă alţii pot fi.

I.: *Da, dar tu de ce anume eşti interesat? Ce te face să continui să trăieşti?*

U.G.: Orice. Orice se întâmplă pe moment este tot ceea ce există pentru mine.

I.: *Nu-mi spune! Eşti cumva o persoană care trăieşte aici şi acum?*

U.G.: Nicidecum. Să explici în felul acesta este foarte greşit. Nu ştiu cum să explic.

Uite, eu am citit cărţi de science-fiction. De ce? Pentru că acolo există acţiune. Eu nu sunt deloc interesat de rezultat, doar de acţiunea în desfăşurare. Este ca striptisul. Ceea ce găsesc a fi interesant este dezbrăcatul, nu finalul. Cui îi pasă de final? Similar, toate zilele tale de ieri, toată cunoaşterea ta şi însuşi simţul sinelui tău sunt lucruri moarte ale trecutului. Aceste amintiri au foarte mult conţinut emoţional pentru tine, dar nu şi pentru mine. Eu sunt interesat doar de ceea ce se întâmplă chiar acum, nu mâine sau ieri.

I.: *Fără amintirile de ieri încărcate emoţional şi fără promisiunea zilei mâine, există puţin loc pentru speranţă, nu crezi?*

U.G.: Pentru mine nu există nici prezent, cu atât mai puţin viitor. Ceea ce există acolo este doar trecutul. Deci sintagma ta „aici şi acum" nu înseamnă nimic pentru mine. În acest moment există doar trecutul în acţiune.

Nu ştiu dacă m-am exprimat clar. Dacă eu te recunosc pe tine şi noi purtăm o conversaţie, este doar pentru că trecutul este în operare. Mă uit la nişte lucruri;

dacă eu recunosc şi numesc acele lucruri, trecutul este în operare. El proiectează ceea ce cunoaşte. Viitorul, deşi neimediat, este o continuitatea modificată a trecutului. Deci ce este acest „acum" despre care vorbeşti? Nu există ceva precum „momentul de față". Acest moment nu este un lucru care poate fi capturat, experimentat, sau căruia i se poate da expresie. În clipa în care capturezi ceea ce crezi tu despre „acest moment" deja l-ai făcut parte din trecut.

Toate acestea implică faptul că noi nu atingem niciodată acelaşi loc în acelaşi timp şi spațiu. Este ca situația a două magnetofoane într-o cameră, care-şi cântă unul altuia discuri vechi. Nu poți să comunici nimic nimănui. Nu există deloc comunicare. Şi când acest fapt este înțeles foarte clar, nu mai există *nevoia* de comunicare.

I.: *Ceea ce înseamnă că încercările omului de a prezice şi preîntâmpina viitorul sunt condamnate din start, nu-i aşa? Toată această vorbărie despre comunicarea informației, împărtăşirea cunoaşterii şi interfațare este pur nonsens?*

U.G.: Într-adevăr. Din acest motiv omul nu poate avea o reală libertate de acțiune. Tu preferi poate un gen de muzică sau un fel de mâncare, dar asta doar îți reflectă propriul tău fundal şi propria ta cultură.

I.: *Dacă ceea ce zici tu este adevărat, că nimeni nu are vreo libertate a acțiunii, orice ar fi ceea ce face cineva are o cauză, iar toate cauzele au o cauză ultimă.*

U.G.: Aha! De ce presupui tu că *toate* trebuie să aibă un început, o cauză ultimă? Cauză-şi-efect poate fi un

lucru întâmplător. Poate că evenimentele au loc pur şi simplu, pur şi simplu se întâmplă. Întreg procesul evoluţiei poate fi doar o altă întâmplare, un eveniment fără cauză. De ce trebuie să insişti că toate *trebuie* să aibă un creator, că toate trebuie să fi izvorât dintr-o cauză ultimă?

I.: *Cele mai recente dovezi ştiinţifice sugerează că totul a început cu un Big Bang. Chiar şi exploziile au o scânteie. Lucrurile nu explodează pur şi simplu...*

U.G.: Aceasta este presupunerea *ta*. S-ar putea să nu existe aşa ceva precum Big Bang-ul. Ei folosesc acel termen în opoziţie cu conceptul de creaţie în stare stabilă. Deci acestea sunt două teorii care încearcă fiecare să se stabilească pe sine ca adevăr. Fiecare în competiţie cu cealaltă, încercând să se prezinte pe sine ca cea mai plauzibilă dintre cele două.

I.: *Dar desigur acesta este modul în care noile idei sunt născute şi testate în interiorul unei comunităţi raţionale. A căuta adevăr şi cunoaştere este un lucru sănătos, nu unul patologic. Este un lucru bun în sine şi prin sine.*

U.G.: Eu nu sunt împotriva metodei ştiinţifice ca atare. Ceea ce arăt eu este faptul că nu există căutare „pură" a cunoaşterii, sau cunoaştere de dragul cunoaşterii. Nu este atât de inocentă. Cunoaşterea este dorită, cea ştiinţifică sau de alt fel, pentru că dă putere. Iubirea este o invenţie de moment, folosită ca să înlocuiască puterea. Din moment ce ai eşuat în orice alt fel, prin orice alt canal, în a dobândi acea stare atotputernică de a fi, tu ai inventat ceea ce numeşti iubire.

I.: *Deci iubirea este doar un alt nume pentru jocul puterii? Asta vrei să credem?*

U.G.: Exact.

I.: *Dar cum e cu genul de iubire pe care o practică Maica Teresa? Cum e cu compasiunea?*

U.G.: Toate sunt născute din conştiința divizivă din oameni. Până la urmă aceştia ajung să anuleze însăşi cauza pentru care lucrează şi pentru care mor. Oamenii din jurul Maicii Teresa fac bani pe seama faimei ei. Tot ce îi interesează acum sunt banii, ştii tu, ca să continue munca ei. De ce ar trebui instituționalizate aceste lucruri? Vezi pe cineva în dureri, flămând. Răspunzi acelui om. De ce ar trebui instituționalizată reacția aceasta? Când încercați să instituționalizați generozitatea şi empatia, voi corupeți acel sentiment, răspunsul imediat, care nu este doar gând sau emoție meschină. Ceea ce contează este răspunsul imediat la situație.

I.: *Instituționalizarea este încercarea de a lua o situație şi un răspuns şi a le face un răspuns continuu, predictibil. O singură faptă de bun samaritean devine un mod de a privi lucrurile şi de a le face, în general. Iubeşte-ți vecinul devine un fapt când fiecare o face tot timpul, nu ca rezultat al actelor de compasiune izolate.*

U.G.: Eu nu văd aceasta ca fiind compasiune. Acela este singurul lucru pe care îl poți face într-o situație dată, şi cu asta basta. Animalele se ajută unele pe altele într-un grad surprinzător. Ființele umane se ajută mod natural

între ele. Când însă instituționalizarea mărgineşte acea sensibilitate naturală, eu zic că nu există compasiune. Toate evenimentele din viața mea sunt independente de toate celelalte evenimente. Nu există nimic în mine aliniindu-le sau instituționalizându-le.

I.: *De aceea ai refuzat hotărât ca ideile tale să fie propagate?*

U.G.: În primul rând, eu nu am concepții deloc. Vezi tu, ei au vrut ca eu să merg la o televiziune din Statele Unite. Ei au o emisiune, „Punct de vedere". Le-am spus: „Eu nu am nici un punct de vedere". Eu nu am nici un mesaj pentru omenire, după cum nu am nici zelul propovăduitorilor în mine.

Eu nu sunt un salvator al omenirii, sau altceva de genul acesta. Oamenii vin la mine. De ce vin, nu este treaba mea. Vin din liberă alegere şi proprie voință pentru că au auzit de mine sau din simplă curiozitate. Nu contează. O persoană poate veni aici dintr-un număr oarecare de motive. Mă consideră cumva diferit, o pasăre rară şi nu mă poate descifra sau încadra în ceea ce cunoaşte el. El povesteşte prietenilor săi, iar în curând şi ei sosesc la uşă. Eu nu le pot spune să dispară.

Îi invit înăuntru, ştiind foarte bine că nu pot face nimic pentru ei. Ce pot face pentru *voi*? „Intrați, aşezați-vă, faceți-vă confortabili", este tot ce pot spune. Unii oameni fac înregistrări ale conversațiilor noastre. Este preocuparea lor, nu a mea. Este proprietatea lor, nu a mea.

Eu nu sunt interesat să pun aceste întrebări de care sunteți voi interesați. Eu nu am întrebări de nici un fel, cu excepția celor care mă ajută să funcționez în viața de

zi cu zi: „Cât este ceasul?", „Unde este stația de autobuz?". Atât. Acestea sunt întrebări simple, necesare funcționării într-o societate organizată. Altfel, niciodată nu am întrebări.

I.: *Crezi că această societate este organizată?*

U.G.: Ceea ce am creat noi este o junglă. Nu poți supraviețui în această lume. Chiar şi atunci când vrei să culegi un fruct dintr-un pom, pomul aparține cuiva sau societății. Aşa că trebuie să devii parte din societate [ca să poți mânca]. De aceea spun mereu că lumea nu îşi datorează existența în nici un fel mie. Dacă vreau să mă bucur de avantajele societății organizate, trebuie să dau ceva societății. Această societate ne-a creat pe noi toți. Societatea este întotdeauna interesată de statu quo, de menținerea propriei sale continuități.

I.: *Nu societatea este cea care m-a creat pe mine. Un simplu act de poftă trupească m-a creat.*

U.G.: Aceasta este adevărat. Dar pofta trupească este născută din gândirea acelui individ care este parte şi întreg al societății. Informația genetică, probabil situată în fiecare celulă a corpului, este şi ea transmisă mai departe şi constituie baza conştienței. Societatea este interesată ca noi toți să contribuim la continuitatea societății, ca toți să perpetuăm starea de fapt din prezent. Desigur, societatea va permite unele mici modificări, însă nimic mai mult.

Aşadar, cu ce contribuie la societate un om ca mine? Cu nimic. Deci cum pot eu să aştept ceva de la societate?

Societatea în nici un caz nu-şi datorează existența mie. Pe de altă parte, ceea ce spun eu este o amenințare pentru societate aşa cum este ea organizată în prezent. Modul în care eu gândesc, funcționez şi operez este o amenințare pentru prezenta societate. Dacă devin o amenințare, această societate mă va lichida. Eu nu sunt interesat să devin un martir sau altceva. Asta nu mă interesează deloc. Deci dacă ei zic „Nu vorbi", în regulă, eu nu *trebuie* să vorbesc.

I.: *Deci tu nu crezi în om, precum J. Krishnamurti?*

U.G.: Nu, nu. Nici un pic, nici un pic.

Dacă ei se aşteaptă ca eu să fiu un martir care să le revitalizeze încrederea în ei înşişi, vor fi grav dezamăgiți. Este problema lor, nu a mea. Dacă mă consideră un pericol pentru societate, ce pot face ei? M-ar putea tortura, aşa cum fac în țările comuniste. Şi ce dacă? Aş continua eu să vorbesc împotriva statului atunci? Chiar nu ştiu ce aş face. Eu nu mă complac în situații ipotetice.

I.: *Ai cumva o concepție politică? Ai vreo concepție politică despre societatea de aici? Crezi într-o formă anume de guvernare, iei partea cuiva în problemele politice?*

U.G.: Am concepții despre orice lucru blestemat, de la boală la divinitate, pentru că am acumulat această cunoaştere prin studii, călătorii, experiență şi altele. Însă concepțiile mele nu sunt de mai mare însemnătate decât cele ale femeii care curăță şi găteşte prin casa asta. De ce s-ar da vreo importanță concepțiilor şi opiniilor mele?

Voi puteți zice că sunt un om citit, iar ca rezultat al cititului, călătoriilor, conversațiilor mele cu intelectuali, savanți şi filozofi, am dreptul să-mi exprim ideile despre orice. Dar nimic din ceea ce zic sau cred eu nu este important. Înțelegeți asta? Tot ce încerc să subliniez este că cunoaşterea de care sunteți aşa mândri să o etalați nu merită nici măcar un scuipat.

I.: *De ce a devenit cunoaşterea atât de importantă pentru noi?*

U.G.: Pentru că îți dă putere. Cum am spus la început, cunoaşterea este putere. *Eu ştiu, tu nu ştii. Eu am* experiențe religioase şi *tu nu ai.* Deci înseamnă a fi mai cu moț decât ceilalți şi a te da mare.

I.: *Trecutul tău cu Societatea Teozofică a contribuit în vreun fel la modul cum înțelegi viața? Ştii, toate aceste chestiuni astrale, hocus-pocus-ul doamnei Blavatsky, pederastia lui Leadbeater, scamatoriile circului teozofic...*

U.G.: Ceea ce mi s-a întâmplat mie a fost nu datorită, ci *în pofida* acestora. Şi acesta-i un miracol. Eu chiar nu ştiu. Nu sunt un om al umilinței sau ceva de genul acesta. Uitându-mă înapoi la situație, nu am cum să-ți spun cum a fost. Tot ce ştiu este că sunt liber de trecutul meu şi mulțumesc cerului pentru asta.

I.: *Spune-ne, ce crezi despre „înțeleptul care merge singur", J. Krishnamurti, omul cu care ai „rupt-o".*

U.G.: Cred că este un mare impostor. Asta am împotriva lui J. Krishnamurti. El nu a fost niciodată clar.

Dacă îl întrebi de ce nu vorbeşte clar, răspunsul lui ar fi că orice ar spune devine o autoritate pentru sau contra lui. Dar această atitudine pe care a luat-o este o poziție politică. În realitate, a devenit deja o figură de autoritate pentru sute şi mii de oameni.

I.: *Şi asta este ceva ce tu nu vrei să devii...?*

U.G.: Nu. Nu vreau să fiu asta. Niciodată. Pentru mine, întreaga chestiune pute.

I.: *Dar ocazia de a influența oamenii, de a schimba istoria...*

U.G.: Nu, niciodată. Asta vă zic...

I.: *Adică nu vrei să-ți foloseşti puterea pe care acum o ai, sau respingi ideea, însuşi principiul de a avea putere asupra altora...?*

U.G.: Înțelegerea sau cunoaşterea a venit peste mine. Eu nu pot să o comunic, ce să mai vorbim de a o recomanda altora.

I.: *Natural. Dacă cineva vrea să funcționeze în afara întregului câmp corupt al jocurilor puterii, n-ar trebui să fie umil...?*

U.G.: Nu. Umilința este o artă pe care cineva o practică. Nu există umilință. Atâta timp cât tu *ştii*, nu există umilință. A şti şi umilința nu pot coexista.

Spunând asta eu nu dau o nouă definiție a umilinței. Eu cred că nu există ceva precum umilința. Eu pur şi

simplu nu sunt în conflict cu societatea. Prin urmare, a crea opusul brutalității din lume – umilința – nu îmi trece prin minte. Societatea nu poate fi nimic altceva decât ceea ce este. Deci, de vreme ce nu există cerința de a produce o schimbare *în* mine, nu există nici cerința corespunzătoare de a schimba societatea. Eu nu sunt un reformator. Nici nu sunt un revoluționar. În realitate nu există revoluție. Toate acestea sunt falsități. Este o altă marfă care să fie vândută la piață, spre a-i trage pe sfoară pe creduli.

I.: *Cu alte cuvinte, nu există nici o deosebire între lumea lui Gandhi şi lumea lui Ho Şi Min, sau între valorile răspândite de Christos şi cele pentru care a luptat Lenin?*

U.G.: Aşa este. Nici o deosebire.

I.: *Spune-mi ceva. J. Krishnamurti mi-a spus într-o discuție că întreaga lui viziune asupra lumii supraviețuieşte deoarece el priveşte viața dintr-un punct de vedere detaşat. El nu este primul care a spus asta. Mulți mari oameni ai religiei şi artei au spus acelaşi lucru. Eşti de acord că vede cel mai clar acela care stă departe?*

U.G.: J. Krishnamurti este cel care spune asta, sau adepții lui?

I.: *El susține că nu are adepți.*

U.G.: În primul rând, eu nu am nici o viziune asupra lumii şi nici o structură a gândului care să te poată ajuta.

I.: *Dar ai creat probabil o structură a gândului care te ajută* pe tine.

U.G.: Nimic nu mă ajută pe mine. Această certitudine pe care o am nu poate fi transmisă nimănui. În plus, această certitudine nu are nici o valoare.

I.: *Cum ai ajuns la această certitudine?*

U.G.: M-am împiedicat de ea. Vezi tu, creşterea şi educaţia mea au avut loc în Madras, într-un mediu asemănător cu cel care l-a produs pe J. Krishnamurti. Eu am fost înconjurat de oameni religioşi, de tot felul de oameni ciudaţi. Am realizat curând că erau toţi nişte mincinoşi, ale căror vieţi se aflau la distanţe kilometrice de predici. Deci mediul nu merita să intre în preocupările mele. Eu ştiu totul despre aceşti salvatori, sfinţi şi înţelepţi. Toţi s-au amăgit pe ei înşişi şi au prostit pe toată lumea. Dar puteţi fi siguri că eu nu voi fi prostit de nimeni. Eu sunt în poziţia de a spune că *toţi* s-au înşelat.

„Schimbarea" – dacă acesta este cuvântul pe care vreţi să-l folosiţi – care a avut loc în mine este un pur eveniment fiziologic, cu nici o încărcătură mistică sau spirituală. Oricine dă o culoare religioasă unui eveniment fizic ca acesta se înşeală pe sine şi înşeală întreaga omenire. Cu cât eşti mai deştept şi abil, cu atât vei avea mai mult succes în a convinge oamenii. Deci obţii putere de la oameni, apoi o proiectezi asupra altora. Iei extraordinară putere de la adepţii tăi, apoi o proiectezi înapoi asupra lor. Aşa că îţi dă iluzia că afectează pe toată lumea din jurul tău. Apoi vii cu vreo afirmaţie ridicolă că

schimbarea ta a afectat întreaga conştiinţă umană. De fapt, nu are deloc conţinut psihologic sau social.

Nu că sunt eu antisocial. Am mai spus, eu nu sunt deloc în conflict cu societatea. Eu nu intenţionez să distrug toate templele sau bisericile, sau să ard vreo carte. Nimic de genul acesta. Omul nu poate fi nimic altceva decât ceea ce este. Orice ar fi el, va crea o societate care îl va oglindi.

I.: *Da, dar cum ai dat peste o asemenea înţelepciune?*

U.G.: Aha! Asta este întrebarea!

I.: *Evident, nu o obţii stând sub un copac în lumina lunii...*

U.G.: Nu, nu există nimic de obţinut...

I.: *Eu mă refer nu la vreo împlinire romantică, ci la certitudinea pe care o posezi. Tu ai o certitudine. Simt că eu şi alţii nu o avem. Şi nici nu ştiu cum să o am.*

U.G.: Trebuie să-ţi găseşti întrebarea ta principală. Întrebarea mea principală a fost: „Există ceva în spatele abstracţiilor pe care oamenii sfinţi le aruncă spre mine? Există în realitate ceva precum iluminarea sau realizarea de sine?" Eu nu am vrut să am aceste întrebări. Pur şi simplu le aveam. Bineînţeles că a trebuit să experimentez. Am încercat multă vreme atât de multe lucruri, asta, aia, aialaltă. Apoi, într-o bună zi, afli că nu există *nimic* de aflat. Le respingi pe toate complet şi total. Această respingere nu este deloc o mişcare a gândului, nici o negare superficială. Ea nu este făcută ca să dobândeşti ceva.

I.:... *precum nevoia de a dobândi ceva spiritual...*

U.G.: Nu există nimic de dobândit. Nu există nimic de găsit sau de aflat. A înțelege că nu există nimic de înțeles este tot ceea ce există. Chiar şi aceasta e o afirmație dedusă. Cu alte cuvinte, nu există nimic de înțeles.

I.: *Faptul că nu există nimic de înțeles este o certitudine pentru tine, dar nu şi pentru mine.*

U.G.: Mai întâi de toate, tu nu ai foamea, setea de a afla răspunsul acelui lucru. Deci nu poți face nimic în legătură cu acel lucru. Orice faci perpetuează acel lucru, îți ține foamea la distanță. Ceea ce pare să mi se fi întâmplat mie este nu că foamea mea a fost satisfăcută cu firimituri de pâine sau cu o pâine întreagă, ci că acea foame nu a găsit un răspuns satisfăcător şi s-a ars pe sine. Toate aceste lucruri potolitoare de sete nu mi-au potolit setea. În cazul meu, setea s-a epuizat întrucâtva pe sine. Eu sunt un om epuizat – dar nu în sensul în care folosiți voi acest cuvânt. Este cu totul un alt fel de epuizare.

Ceea ce acum este aici este ceva viu. Nu există nici o nevoie de comunicare. Nici o comunicare nu este posibilă la nici un nivel. Cerința de a şti, de a fi sigur, nu există aici deloc.

I.: *Nu înțeleg...*

U.G.: Este exact precum copacul de acolo. Ce vrei să faci cu copacii? Ei nici măcar nu sunt conştienți că, dând umbră, pot fi folositori altor forme de viață... Asemenea

copacului, eu nu sunt niciodată conştient că pot fi de folos cuiva.

I.: *Nu ai nici un sentiment simplu, onorabil precum afecţiunea pentru cineva, iubire sau chiar poftă trupească? Nu ai văzut o femeie frumoasă şi să doreşti să faci dragoste cu ea?*

U.G.: Mişcarea dorinţei este atât de rapidă în tine, încât nu se opreşte. Există ceva – eu nu aş spune că e mai interesant sau mai atractiv – dar se schimbă, există o mişcare şi reclamă întreaga ta atenţie. Tot ce se întâmplă pe moment reclamă atenţia ta completă şi totală. În acea stare nu mai există două lucruri – cel care iubeşte şi cea iubită, urmăritorul şi urmărita. Ceea ce tu numeşti „o femeie frumoasă" (ceea ce este o idee) lasă locul la altceva. Apoi vine o vreme când nu o mai poţi iubi după moda veche.

I.: *Vrei să spui că atunci când vezi o femeie frumoasă tu eşti total implicat, fără să fie nevoie să te implici?*

U.G.: Gândul că ea este o femeie frumoasă nu există. Apoi, tu vezi ce îţi poate da o femeie frumoasă!? [Gândul] „ce pot să obţin de la această femeie" nu există în mine. Totul se mişcă neîncetat. În asta nu există nici un conţinut religios.

I.: *Lasă religia. Noi vorbim despre femei frumoase. Ele te afectează într-un fel diferit, spui tu. Tu nu manifeşti obsesia sexului pe care cei mai mulţi dintre noi o manifestăm atunci când suntem în compania femeilor frumoase. Cu toate acestea, eşti afectat. Eu sunt obsedat de femei frumoase şi de sex, şi*

vreau să reduc impactul pe care îl au asupra mea. Cum pot avea obiectivitate în această problemă, aşa cum pare că ai tu?

U.G.: Este prea mare deranjul să-ţi baţi capul cu asta. Te rog, aminteşte-ţi că...

I.: *Nu crezi că un individ care a văzut lumina ar trebui să lumineze calea pentru ceilalţi? Nu ai un sentiment de responsabilitate faţă de confraţii tăi? Nu este de datoria ta să împărtăşeşti lumii adevărul „peste care ai dat"?*

U.G.: Nicidecum. Nu am cum să îl transmit şi tu nu ai cum să-l înţelegi.

I.: *Da, dar nu vrei să inspiri lumea din jurul tău?*

U.G.: Inspiraţia este un lucru fără sens. Atât de multe lucruri şi oameni ne inspiră, însă acţiunile născute din inspiraţie sunt fără sens. Oamenii pierduţi, disperaţi creează o cerere pentru inspiraţie. Aşa că eu nu sunt interesat să inspir pe nimeni. Toate acţiunile inspirate vor distruge în cele din urmă atât omenirea cât şi pe voi. Acesta este un fapt!

I.: *Există vreun mod de a preveni aceasta? Nu este viaţa singurul leac universal?*

U.G.: Ce vrei să previi? În tine sunt născute iubirea şi ura. Mie nu-mi place să o spun aşa pentru că iubirea şi ura nu sunt capetele opuse ale aceluiaşi spectru; ele *sunt* unul şi acelaşi lucru. Ele sunt mai apropiate decât doi veri incestuoşi.

Dacă nu obții ceea ce aștepți de la așa-numita iubire, ceea ce rămâne este ură. Poate nu vă place ca eu să folosesc cuvântul „ură", însă există apatie și indiferență față de ceilalți. Eu cred că iubirea și ura sunt același lucru. Spun asta oamenilor oriunde mă duc, peste tot în lume.

I.: *În fiecare an petreci patru luni în America, patru luni în India și patru luni în Elveția. Este periculos de apropiat de planurile obișnuite de călătorie ale lui J. Krishnamurti, nu-i așa? El are o rută aproape identică an de an.*

U.G.: Eu nu știu de ce face *el* asta. Clima este responsabilă pentru mișcările mele. Când este cald în India, plec în Elveția. Când se face prea frig în Elveția, mă mut în California, după care mă întorc în India. Întreaga chestiune J. Krishnamurti nu mă interesează.

I.: *Poate. Dar trebuie că ai observat întreaga chestiune foarte atent, deoarece ai participat la ea multă vreme. Toată lumea știe de interesul tău din trecut față de J. Krishnamurti și faptul că în cele din urmă ai rupt-o cu el.*

U.G.: Odinioară el nu avea o organizație imensă, așa cum are astăzi. Era o organizație mică, simplă, publicând câteva cărți, atât. El călătorea puțin și vorbea public, toate organizate neceremonios de niște prieteni. Asta era tot. Dar acum este o firmă, o industrie în creștere ca oricare alta. Genul de organizație pe care îl are acum, cu proprietăți în toată lumea, cu comitet administrator, tezaur de înregistrări audio, milioane de dolari, toate merg împotriva învățăturii fundamentale, aceea că nu

poți organiza adevărul. Nu ar fi trebuit să construiască un imperiu în numele spiritualității.

I.: *Ai întâlnit vreodată un „om-zeu" al Indiei? Ştii, cei faimoşi care fac un ban rapid în afacerea sfântă.*

U.G.: Nu, nu am fost niciodată un vitrinist. Am întâlnit câțiva dintre ei pentru câteva minute în decursul călătoriilor mele, atât.

Ceea ce sunt a fost născut din propria mea luptă. Am învățat totul despre mine *prin mine*. Şcolile laice şi cele spirituale mă iritau. De aceea „maeştrii" şi oamenii-zei nu prezintă nici un interes pentru mine. Noi i-am exportat în Statele Unite şi Europa. Ei îi mai au şi pe ai lor pe deasupra...

I.: *Da. Pastorul Moon, Jim Jones, ticăloşi din belşug...*

U.G.: Şi acum este un alt Jones: Da, Jones, „cel care dă" în sanscrită. Orice sfântă escrocherie este binevenită acolo, fie că vine din Indonezia, Japonia, India sau Nepal. Dacă ei devin suficient de populari în Vest, dacă fac furori, îi aducem înapoi în India. Este similar cu cazurile de femei care aduc înapoi *sari*-uri din Vest ca să le poarte aici. Ele plătesc de trei ori prețul de aici.

I.: *Ai întâlnit vreodată în Elveția pe Maharshi Yogi?*

U.G.: Nu, niciodată. Nu ies din cameră. Nu sunt la curent cu ce se întâmplă aici în India. Nu-mi pasă de ziarele de aici, deci nu le citesc. Evenimentele curente din India nu mă interesează, să ştii, pentru că orice s-ar

întâmpla aici nu are nici un efect real în lume. India nu este în poziția de a influența lumea. Deşi nu există o cale sigură de a divide opiniile în spirituale, politice, sau de alt gen, poți spune că aceasta este o opinie politică.

Cum ar putea India să influențeze lumea? India nu are nici puterea şi nici statutul moral de a o face. Spiritualitatea despre care vorbiți voi nu funcționează de fapt în viața țării. Ar trebui să arăți lumii că unitatea vieții pe care ai predicat-o timp de secole operează în viața zilnică a țării şi în viețile indivizilor. Asta este dificil.

Nimeni nu este interesat de ceea ce India zice sau face. Ea nu are statutul necesar ca să afecteze evenimentele mondiale. Singurul lucru despre India care interesează pe restul lumii este întrebarea „Ce se va întâmpla cu milioanele şi milioanele de oameni ai ei? În ce direcție, către ce tabără se va muta ea?" Nimic altceva.

I.: *O religie precum marxismul este de ajutor? Are conținut spiritual, în felul lui. Pare să privească într-un cadru de referință mai larg, mai puțin arhaic.*

U.G.: Marxismul ca religie a eşuat. Chiar şi Maoismul este mort. Până şi țările marxiste caută acum un nou Dumnezeu. Ele şi-au pierdut încrederea în om şi încă o dată caută un nou Dumnezeu, o nouă biserică, o nouă Biblie şi preoți noi. Căutarea după un alt fel de libertate este în curs.

I.: *Dar hinduismul permite o mare libertate. Nu a fost niciodată o religie conservatoare precum creştinismul, islamul, sau marxismul.*

U.G.: Singura diferență dintre Est și Vest este diferența religiilor. Creștinismul nu a produs așa caractere ciudate cum avem noi în această țară. Aici religia este o chestiune individuală. Fiecare și-a pus pe picioare propriul magazin și vinde propria lui marfă. De aceea avem varietatea de aici, care nu există în Vest. Varietatea este partea cea mai atractivă a așa-numitei noastre moșteniri.

Hinduismul nu este o religie. Este o combinație și o confuzie de multe lucruri. De fapt cuvântul „hindu" vine dintr-un cuvânt non-sanscrit ieșit din uz. Nu aveți cum să știți. Invadatorii arieni care au înființat structura socială brahmanică au găsit că indienii nativi au o înfățișare neagră și au numit religia lor religia negrilor – a „hindu" -șilor. Erudițiilor și *panditilor* s-ar putea să nu le placă interpretarea mea, dar este corectă și istorică.

Încă o dată, repet, hinduismul nu este o religie în sensul obișnuit; el este ca o stradă cu sute de prăvălii.

I.: *Vrei să spui sex-shop-ul lui Rajneesh lângă buticul de conștiență al lui J. Krishnamurti, care este lângă prăvălia de meditație a lui Maharshi, care este vis-a-vis de chioșcul de magie al lui Sai Baba, care este lângă...*

U.G.: În principiu sunt toate la fel, exact la fel. Fiecare susține că marfa lui este cea mai bună de pe piață. Unele produse, precum săpunul Pears, sunt pe piață de atât de mult timp încât lumea a început să le cunoască, să depindă de ele și să le considere superioare altor produse. Durabilitatea unui anume produs nu înseamnă foarte mult.

I.: *Care este părerea ta despre industria divertismentului din India? Se spune că majoritatea adepților tăi provin din această industrie.*

U.G.: Totul în țara asta este divertisment. Politicienii prosperă pe seama naivității oamenilor. Religiile prosperă pe seama credulității oamenilor. Să știi, noi suntem niște proști blestemați.

I.: *Cu așa o părere despre omenire, trebuie că nu ai speranțe mari în privința viitorului rasei...*

U.G.: Nu cred că se va întâmpla ceva bun *pentru om,* sau *omului.*

I.: *Dar cu siguranță progresul incredibil al tehnologiei, în special în Occident, în ultima sută de ani, este semn bun pentru om.*

U.G.: Este adevărat. Dar acesta e datorat revoluției industriale. Națiuni precum Rusia, America și alte națiuni din Vest au profitat de revoluția industrială ca să împingă înainte tehnologia.

I.: *Omenirea pare să fi făcut mai mult progres în ultima sută de ani decât a făcut în patru miliarde de ani.*

U.G.: Exact asta spun și eu. Datorită revoluției industriale schimbările se extind în lume. Cât de eficiente vor fi aceste schimbări ține de fiecare să ghicească. Stăpânirea științei și tehnologiei alunecă deja...

I.: *Unde crezi că ne vor duce toate astea?*

U.G.: De ce ne-ar duce undeva? De ce? Pentru ce? „A progresa" înseamnă „a avansa în teritoriul inamicului" (nu se ştie de unde citează). Tu speri că progresul neînfrânat va aduce o soluție problemelor noastre. Dacă ar fi fost atât evident, am fi putut la fel de bine să programăm computerele ca să vedem ce au ele de zis în privința viitorului şi destinelor noastre.

I.: *Dar dacă nu suntem nimic mai mult decât suma totală a trecutului nostru, predicția devine uşoară şi precisă...*

U.G.: Aceasta nu ne-ar da nici o garanție cu privire la unde ne-ar duce viitorul.

I.: *Nu, noi avem control asupra viitorului nostru.*

U.G.: Ceva neaşteptat şi impredictibil se întâmplă şi întregul curs este dintr-o dată schimbat. Noi o luăm de bună că putem canaliza viața în direcția în care dorim, dar nu există garanție că vom reuşi. În realitate evenimentele sunt independente unele de altele. Noi creăm şi le punem împreună. Noi am creat structura filozofică a gândirii, dar nu înseamnă că există un tipar sau un scop pentru fiecare lucru. Nici nu înseamnă că totul este predeterminat.

I.: *Dar speranța? Cu siguranță omul trăieşte cu speranță.*

U.G.: Omul a trăit întotdeauna în speranță şi probabil că va muri în speranță. În lumina imensei puteri distructive pe care o are acum sub comandă, el probabil va lua cu sine toate celelalte forme de viață atunci când va

pieri. Acesta nu este cântecul meu de ducă, dar când te uiți realist la situația noastră acesta pare să fie destinul nostru, al tuturor, fie că ne place sau nu. Te înşeli dacă speri sau crezi că putem muta întreaga inerție a istoriei umane pe un drum diferit. Avem nevoie să fim salvați de cei care promit că ne dau pe tavă împărăția lui Christos.

I.: *Cum poți să te opreşti?*

U.G.: „Cum" creează un alt salvator.

I.: *Da, însă există o altă cale de a schimba cursul în afară de cea spirituală?*

U.G.: În primul rând, vezi tu, a divide viața în materială şi spirituală nu are absolut nici un sens pentru mine. Toate aceste lături despre viața spirituală sunt născute din presupunerea că există un spirit care are o existență a sa independentă. Această presupunere nu are sens.

I.: *Dar concepția: corpul este distrus, dar spiritul trăieşte mai departe...?*

U.G.: Este doar o credință. Nu înseamnă absolut nimic. Eu nu am cum să-ți transmit această certitudine. Nu există nimic care să se înalțe sau să se reîncarneze după ce eu mor. N-are nici un sens să speculezi asupra lumii de dincolo.

I.: *Corpul însuşi pare a căuta un fel de imortalitate prin procreație.*

U.G.: Aceasta este natura vieții. Cerința de a supraviețui şi nevoia de a se reproduce pe sine sunt inerente

naturii vieții. Sexualitatea ta, urmașii tăi, structura familiei tale și atât de multe altele sunt o extensie a acestui imbold natural de bază de a supraviețui și de a procrea.

I.: *Deci când mori ești sfârșit...?*

U.G.: Dacă, atunci când acest corp este îngropat, amintirile pe care le au oamenii despre mine sunt îngropate și ele, acela va fi sfârșitul meu.

I.: *Unii dintre adepții tăi vor să-ți împrăștie cenușa...*

U.G.: Pentru ce? Adesea oamenii mă întreabă: „Nu vei lăsa nici o instrucțiune despre cum să procedăm cu cadavrul tău?" Ce naiba! Cine vrea să lase vreo instrucțiune? Voi începe să put și voi deveni o neplăcere pentru societate... Nu este problema mea, ci a societății. Eu sunt deja în iad. Nu am nevoie să mor ca să ajung acolo.

I.: *Ai o familie undeva, nu?*

U.G.: Fiicele mele, amândouă, sunt în Hyderabad. Unul dintre fii mei, Vasant, a murit recent de cancer. Celălalt, Kumar, este mai tânăr și a fost născut în America. Acum este inginer electronist acolo. Îl văd ocazional când vizitez S.U.A. Nu prea sunt în contact cu familia. Ei vin și mă vizitează uneori. Atât. Între noi fie spus, nu am legături emoționale cu ei sau cu altcineva. Nici măcar cu Valentine, bătrâna doamnă elvețiancă împreună cu care am locuit în ultimii douăzeci de ani. Nu cred că am legături emoționale cu nimeni.

I.: *Ai avut* vreodată *vreo legătură emoțională cu cineva?*

U.G.: Nu ştiu. Probabil că nu am avut, nici chiar cu soţia mea cu care am trăit douăzeci de ani. Eu chiar nu ştiu ce fel de legături ar trebui să aibe cineva.

I.: *Nu ai avut niciodată vreun sentiment copleşitor pentru o altă persoană, bărbat sau femeie?*

U.G.: Ceea ce m-a obsedat cel mai tare a fost să aflu răspunsul la întrebarea mea. Era lucrul predominant pentru mine. Ce era în spatele abstracţiilor pe care oamenii, inclusiv J. Krishnamurti, le aruncau spre mine. Dacă nu există nimic, cum de au creat toată această discordie în lume? Eu înţelegeam că te poţi păcăli pe tine însuţi şi pe alţii, însă voiam un răspuns. Nu am găsit un răspuns. Întrebarea doar s-a ars pe sine.

Aceasta nu înseamnă că sunt iluminat, sau că cunosc Adevărul. Cei care au pretins asemenea lucruri s-au prostit pe ei înşişi şi pe alţii. Ei toţi sunt în eroare. Nu că eu aş fi superior lor sau ceva de genul acesta; doar că ei fac afirmaţii care nu au nici o bază reală. Aceasta a fost şi este certitudinea mea. Nu există putere în lume care să mă poată face să accept ceva. Prin urmare, eu nu sunt în conflict cu structura puterii din lume. Eu nu sunt interesat să iau nimic de la nimeni.

I.: *Noi vedem la tine un fel de distanţare şi dezinteres. Nu ai fost nici măcar dus de val de ceva, să zicem, de o femeie frumoasă, un apus frumos sau o piesă muzicală frumoasă? Nimic nu te-a făcut să te prăbuşeşti total, sau să vrei să te îndepărtezi de toate? Nu ştiu unde...*

U.G.: Orice am fost sau nu am fost eu, nu am fost niciodată un romantic. Toate acestea sunt romantism

pentru mine. Romantismul nu este realitatea mea. Nimic nu m-a făcut şi nici nu mă va face vreodată să nu fiu cu picioarele pe pământ. Nu că aş fi opusul, un om al raţiunii. Elementul raţiunii este cel ce s-a revoltat în mine împotriva lui însuşi. Nu sunt anti-raţional sau iraţional, doar neraţional. Tu poţi presupune un sens raţional celor ce spun sau fac eu, dar este treaba *ta*, nu a mea. Eu nu sunt interesat de căutarea, fantezia sau evadarea nimănui...

I.: *Ar putea să fie mai mult decât romantism. Ar putea să fie abandonare de sine, o nebună, frenetică, sau o terifiantă, magnifică experienţă spirituală sau sexuală.*

U.G.: Aici nu există nici o experienţă. Deci, cum pot exista aceste experienţe dramatice şi nebune? Eu nu am cum să mă separ pe mine însumi de evenimente; eu şi evenimentul suntem unul şi acelaşi lucru. Sunt sigur că nu vrei să spun lucruri crude în ceea ce priveşte sexul. Este doar o eliberare de tensiune. Eu nu romantizez deloc în legătură cu astfel de chestiuni. Cum i-am spus o dată nevestei mele: „Nu-mi vorbi mie de iubire şi intimitate; ceea ce ne ţine împreună este sexul. Problema este că eu dintr-un motiv oarecare nu pot face sex cu o altă femeie. Aceasta este problema mea. Eu nu am cum să mă eliberez de această problemă." Nu ştiu dacă înţelegi toate acestea. Toată această vorbărie despre iubire nu a însemnat niciodată nimic pentru mine. Ăsta este sfârşitul acestei obsesii cu sexul.

I.: *Dar la un moment dat ai făcut dragoste cu o altă femeie...*

U.G.: Da, dar aceea a fost o situație creată de mine. Nu aș spune că am fost sedus. Nu are importanță dacă cineva seduce pe altcineva sau este el însuși sedus. Faptul este că ai făcut-o. Nu *acea* persoană este responsabilă. Eu însumi am fost responsabil. Un fel straniu de autoerotism a fost implicat în acea situație.

I.: *Cum poți spune asta?*

U.G.: Eu *foloseam* acea persoană. Este un lucru groaznic să folosești pe cineva ca să obții plăcere. Fie că folosești o idee, un drog, o persoană sau altceva, nu poți avea plăcere fără a *folosi* ceva. Asta m-a revoltat. De ce râdeți? Asta este viața mea, așa cum e.

Pe mine nu mă interesează să folosesc, să influențez sau să schimb pe nimeni. Aceasta este o afirmație despre ce sunt eu, despre felul cum am trăit, nimic mai mult. Aceasta nu va fi de nici o extraordinară valoare pentru omenire și nu ar trebui păstrată pentru posteritate. Eu nu cred în posteritate. *Eu nu am învățătură.* Nu este *nimic* de păstrat. Învățăturile implică ceva care poate fi folosit ca să produci o schimbare. Îmi pare rău... Aici nu există învățătură, doar câteva propoziții nelegate, incoerente. Ceea ce există este numai interpretarea voastră a cuvântului vorbit sau scris, nimic altceva. Răspunsurile pe care le obțineți sunt ale voastre. Ele sunt proprietatea voastră, nu a mea. Din acest motiv nu există acum și nu va fi niciodată nici un fel de copyright asupra a ceea ce spun. Eu nu revendic nimic.

I.: *Spune-mi, U.G., cum a fost copilăria ta?*

U.G.: Mama mea a murit când eu aveam şapte zile. Bunicii din partea mamei au avut grijă de mine. Bunicul meu a fost teozof. Era un om bogat şi îmbiba o puternică atmosferă religioasă în casă. Deci, în acest sens, J.Krishnamurti a fost de asemenea parte din fundalul meu. Ei aveau poza lui pe fiecare perete; nu-l puteam evita. Eu nu m-am dus la el ca să caut ceva. El era doar o parte din fundalul meu. Anormal ar fi fost să nu mă fi dus să-l văd niciodată. Problema mea era să mă eliberez de întregul meu trecut care mă strangula. Atât.

I.: *Unde ai crescut?*

U.G.: În mare parte în Madras, la Societatea Teozofică. Am mers la Universitatea din Madras. Am trăit o bună parte din anii mei formativi printre teozofi.

I.: *Ţi-au provocat dezgust de la bun început?*

U.G.: Chiar de la început, într-un fel. Dar am continuat să am grijă de mine însumi. Eu vroiam atât de mult să mă eliberez de trecutul meu. Am încercat *atât de tare.* După ce J. Krishnamurti a întors spatele întregii chestiuni, am rupt-o şi eu până urmă cu teozofii.

I.: *Ai amintiri cu Annie Besant?*

U.G.: Ah, da! A fost o femeie remarcabilă. Am întâlnit-o pe când aveam paisprezece ani. Îmi amintesc elocvenţa ei. Bunicul meu a fost foarte apropiat de Annie Besant. Ea a fost o instituţie de binefacere. Cred că India are toate motivele să-i fie recunoscătoare, în mai multe

privințe. Însă generația actuală nu cunoaşte nimic despre ea. Nu cunoaşte prea multe nici despre Gandhi. E greu să spui câți oameni îşi mai amintesc acum de el. Filmul acesta nou va provoca probabil interes asupra vieții lui.

I.: *Ce gândeşti despre convingerile lui Gandhi?*

U.G.: Vrei opinia mea. O spun deschis. Dintr-un motiv sau altul nu l-am plăcut niciodată. Probabil din cauza fundalului meu teozof. Mai înainte de orice, el a fost un amestec de sfânt şi politician. Cred că a fost singurul om dintre mulți alții care chiar a încercat să-şi modeleze viața după ceea ce a proclamat că crede. Poate că a eşuat – a eşuat în opinia mea – dar faptul că a încercat să trăiască potrivit modelului pe care-l avea în minte, îl face un tip interesant. Mulți alții pe lângă el au fost esențiali în câştigarea libertății Indiei. El a lăsat țara cu nimic. Este un lucru sentimental să ții discursuri despre el în fiecare an de ziua lui. El şi adepții lui au vorbit neîncetat, dar, aşa cum arată şi filmul cel nou, el a folosit violența de la început până la sfârşit.

I.: *Dar poți spune asta şi despre Christos, Buddha sau Mahomed. Cei care vin după un mare învățător sunt cei care aplică greşit învățătura sa...*

U.G.: Nu-i poți absolvi pe fondatorii şi liderii religiilor. Învățăturile tuturor acelor învățători şi salvatori ai omenirii au avut ca rezultat doar violența. Toți au vorbit despre pace şi iubire, în vreme ce discipolii lor practicau violența.

Este ceva ciudat în toată treaba asta. Această distanță dintre cuvânt şi faptă a fost ceea ce mi-a semnalat mie din timp că ceva este în neregulă. Am simțit că învățăturile sunt greşite, dar îmi lipsea certitudinea. Nu am avut cum să-i înlătur, să îi scot complet în afara conştiinței mele. Nu eram pregătit să accept pe nici unul dintre ei din rațiuni sentimentale. Chiar şi atunci când eforturile mele de a scăpa de ei au rezultat în episoade de conştiență a lui Christos sau Buddha, am fost totuşi nemulțumit. Am ştiut că *trebuie* să fie ceva greşit undeva. Aceasta a fost problema mea reală.

I.: *Tu respingi lucrurile bazate pe sentiment sau pe rațiune. Ce rămâne?*

U.G.: Este precum un om care călăreşte un tigru şi este azvârlit de pe el. Tigrul, menținându-şi inerția, merge mai departe – s-a dus. Asta-i tot. Nu mai poți face nimic cu tigrul. Aşa că niciodată nu va mai trebui să te temi că vei întâlni sau călări un tigru. S-a terminat. S-a dus.

Aşa că eu gândesc că nu prea are rost ca eu să fac ceva în societate – aceasta are propria ei inerție. Orice ai încerca să faci, te va scufunda pe tine şi va adăuga inerție ei. Cine le-a dat mandat acestor oameni să saleze omenirea? Compasiunea şi iubirea sunt două din şiretlicurile lor.

I.: *L-ai întâlnit vreodată pe bătrânul şi ciudatul teozof Leadbeater în timpul perioadei tale teozofice?*

U.G.: Da, l-am întâlnit. Şi el a fost parte din fundalul meu. Nu m-a impresionat niciodată prea mult. Sunt con-

ştient că au existat zvonuri că a fost homosexual. Pentru mine nu are importanță. Sexul este o parte din viață. Homosexualitate, lesbianism, heterosexualitate sunt la fel. Eu nu am nici o atitudine morală. Societatea, care a creat toți aceşti sociopați, a inventat moralitatea pentru a se proteja pe sine de ei. Eu nu mă bag în aşa ceva. Societatea a creat „sfinții" şi „păcătoşii". Eu nu-i admit ca fiind astfel.

Pentru mine pot exista erori, greşeli, slăbiciuni, dar nu păcat. Eu personal nu văd nici un motiv pentru care ar trebui să ne deranjăm cu *Biblia, Coranul* sau *Dhammapada.* Avem o instituție politică cu codul său civil şi codul penal. Acestea ar trebui să fie suficiente ca să descurce problemele.

CAPITOLUL VI

Corpul ca un creuzet

U.G. Krishnamurti: Tu funcționezi cu un număr mare de presupuneri. Prima ta presupunere este că toate ființele umane sunt exact la fel. Eu spun încă o dată că doi indivizi nu sunt la fel niciodată. Încercarea ta de a găsi cel mai mare divizor comun este sortită eșecului.

Interlocutor: *Ca oameni de știință noi vrem să aflăm dacă există o unicitate în spatele aparentei similitudini dintre oameni. Noi suntem interesați de excepții și neasemănările dintre oameni. Yoghinii și oamenii religioși par a ne oferi cazuri de reală excepționalitate și unicitate. Vrem să-i studiem pe ei și pe tine.*

U.G.: Oare nu aveți alt mod de a afla în afară de acela de a vă duce la acești yoghini și pretendenți care își etalează mărfurile în piață? Cei de mâna a doua s-ar putea să se supună investigației voastre, dar adevăratul McCoy, dacă există unul, nu se va supune niciodată testelor voastre. Aceasta va fi o foarte mare problemă pentru voi. Nu-l poți face pe un J. Krishnamurti, un Sai Baba, sau un Muktananda să coopereze. Din cei pe care-i poți

face să joace rolul de porc de Guineea poți găsi o duzină la preț de nimic.

I.: *Dar atunci cum să încercăm să aflăm bazele transformării interioare?*

U.G.: Nu ştiu. Aş sugera, totuşi, să nu dați crezare revendicărilor acestor oameni. Totul trebuie testat.

I.: *Acesta şi este scopul: încercăm să găsim un mod de a testa credibilitatea lor pe baze ştiințifice.*

U.G.: Mă tem că faceți o greşeală îngrozitoare chiar prin faptul că cochetați cu ideea de a acorda vreo considerație revendicărilor acestor oameni. Totul trebuie testat.

I.: *Singurul lucru la care trebuie să muncim este statistica şi datele despre ceea ce numim „normal", nimic mai mult.*

U.G.: Răspunsurile la această problemă, ca şi răspunsurile la toate problemele tale, trebuie să vină de la *tine,* nu de la aceşti yoghini şi meditatori. Este posibil că faci o greşeală imensă. Asta le spun şi psihologilor din Occident. Nu ai o relație obiectivă cu datele şi cunoaşterea pe care le culegi. Interpretarea ta constantă a datelor înseamnă că eşti implicat în ceea ce studiezi; nu există o entitate separată. Interpretatorul este de cea mai mare importanță.

I.: *Dar, desigur, este posibil şi necesar să studiem omul...*

U.G.: El trebuie mai întâi să se înțeleagă pe sine. Oare te vor ajuta în această privință datele şi cunoaşterea –

şi teoriile pe care le extragi din ele? Din punctul de vedere al cunoaşterii, nu există posibilitatea de a te înțelege pe tine însuți. Computerul nu se întreabă niciodată „Cum funcționez?" A te înțelege într-adevăr pe tine însuți necesită nu simpla acumulare de date, ci un salt cuantic. Îmi place să folosesc exemplul fizicii newtoniene. În interiorul cadrului newtonian, lucrurile merg într-un anumit fel. În cele din urmă vine un alt savant care este în stare să abandoneze prezumțiile newtoniene şi în consecință este capabil să perceapă o dimensiune a fizicii complet nouă. Întocmai cum principiile newtoniene devin până la urmă o cămaşă de forță ce sugrumă gândirea creativă, tot astfel datele tale despre unicitatea umană îți blochează privirea proaspătă la lucruri, inclusiv la tine însuți.

Îmi place să folosesc exemplul lui Picasso. El a avut aceeaşi problemă: vroia să meargă în teritorii noi, să găsească tehnici noi. El a reuşit o străpungere şi în cele din urmă a devenit un model pentru alții. Artişti foarte ieftini îi imită acum stilul. Deci, într-o zi, fizica einsteiniană va trebui să lase locul unui nou sistem de cunoaştere. Eu susțin că natura încearcă să creeze indivizi unici de fiecare dată când ceva este creat. Natura nu pare a folosi nimic ca model. Odată ce a perfectat un individ unic, acel individ este azvârlit afară din procesul evoluționist şi mai departe nu mai prezintă interes pentru natură.

Din acest motiv ceea ce sunt eu, ceea ce zic eu, nu poate fi copiat de un altul. Prin urmare, fiind imposibil de transmis, nu are valoare socială. Natura nu are nevoie de mine, şi nici societatea. Folosind modelele lui Iisus,

Buddha sau Krishna noi am distrus posibilitatea naturii de a produce indivizi unici. Cei care îți recomandă să uiți de propria ta unicitate naturală şi să fii ca altcineva, indiferent cât de sfântă ar fi acea persoană, te pun pe un drum greşit. Este ca orbul conducând pe un alt orb.

Când îi priveşti pe aceşti yoghini şi sfinți, primul pas greşit pe care îl faci este să încerci să raportezi modul cum funcționează ei la modul cum funcționezi tu. Ceea ce descriu ei s-ar putea să nu aibă legătură în nici un fel cu modul în care funcționezi tu. Unicitatea nu este ceva ce poate fi scos dintr-o fabrică. Societatea este interesată numai de statu quo şi a venit cu aceşti aşa-numiți indivizi speciali pentru ca tu să ai modele de urmat. Tu vrei să fii ca acel individ – ca sfântul, salvatorul sau revoluționarul – dar este o imposibilitate. Societatea ta, care este interesată doar de a produce cópii ale modelelor acceptate, este amenințată de adevărata individualitate deoarece aceasta îi amenință propria ei continuitate. O persoană cu adevărat unică, neavând un punct de referință în cultură, nu va şti niciodată că este unică.

I.: *Dar nu este posibil ca însăşi prezența unei persoane unice, un individ complet înflorit, să poată fi de ajutor altora, nu în sensul de a servi drept model, ci în posibilitatea de a declanşa o schimbare şi unicitate în alții?*

U.G.: Eu zic că nu. Deoarece individul unic nu se poate reproduce pe sine fizic sau spiritual, natura renunță la el ca nefolositor. Natura este interesată numai de reproducere şi din când în când să scoată câte un „monstru" sau specimen unic. Acest specimen, nefiind capabil

să se reproducă, a terminat-o cu evoluția, şi nu este interesat să facă din el însuşi un model pentru alții. Asta este tot ceea ce zic.

I.: *Nu simți că acea răbufnire a unicității în natură este înflorirea unicității pentru individ?*

U.G.: Aceasta se întâmplă indivizilor care, printr-un fel de şansă sau accident, reuşesc să se elibereze de povara întregului trecut. Dacă întreaga cunoaştere şi experiență colectivă este aruncată afară, ceea ce rămâne este o stare primordială şi primitivă fără primitivitate. Un astfel de individ nu este de nici un folos societății. Ca un copac umbros, acest individ poate da umbră, dar nu poate fi conştient niciodată că face asta. Dacă stai sub un copac, o nucă de cocos s-ar putea să-ți cadă în cap; aici este implicat un pericol. Din acest motiv societatea se poate simți amenințată de acest individ. Societatea, structurată aşa cum este, nu poate folosi această persoană la nimic.

Eu nu cred în *lokasamgraha*, ajutarea lumii, compasiune pentru lumea în suferință, în ridicarea unei părți din greaua *karma* a lumii şi tot acest gen de lucruri. Nimeni nu m-a pus pe mine salvatorul omenirii.

I.: *Vrei să spui că nici o abordare ştiințifică, nici o abordare yoghin sau meditativă, nu poate avea vreo legătură cu unicitatea şi libertatea despre care vorbeşti?*

U.G.: O să-ți spun o poveste legat de asta. În tinerețe am făcut yoga în Himalaya timp de şapte ani cu Sivananda Saraswati. Nu a fost de ajutor, aşa că am abandonat-o.

După „calamitatea" mea în 1967 am simțit că trupul meu nu va putea îndura imensele izbucniri de energie care aveau loc în mine. Aşa că m-am sfătuit cu un prieten, Sri Desikachar, care era profesor de yoga. El a spus „Nu ştiu dacă îți pot fi de vreun ajutor. Poate că tatăl meu (Krishnamacharya) te-ar putea ajuta." Aşa că am practicat nişte tehnici yoga pentru o a doua oară. Dar curând am descoperit pentru mine însumi că întreaga yoga merge împotriva felului natural în care funcționează corpul. Am încercat să discut asta cu ei. Dar ce am zis eu nu s-a potrivit cu *Yoga Sutra*[1] a lui Patanjali, aşa că nu am putut comunica. Până la urmă, i-am anunțat că încetez practica yoga. Odată ce organismul s-a eliberat de strânsoarea gândului, tot ceea ce ai face ca să aduci pace şi armonie va crea numai dizarmonie şi violență. Este ca folosirea războiului ca să creezi pace într-o lume paşnică. Când căutarea însăşi ia sfârşit, ia sfârşit cu un Big Bang, Atunci pacea este ceva ce nu poate fi practicat sau predat.

I.: *Nu cred că noi suntem chiar interesați de un aşa Big Bang. Noi vrem puțină înțelepciune, puțină seninătate.*

U.G.: Aşa deci, un om flămând este satisfăcut cu câteva firimituri aruncate lui! Curând va vrea o pâine întreagă şi i se va promite asta de către sfinții furnizori de pe piață. Nu se pune problema de a-ți satisface foamea. Foamea trebuie să se ardă pe sine fără să cunoască

---

[1] Vezi Patanjali, *Yoga Sutra*, trad. Walter Fotescu, Editura Herald, Bucureşti, 2006 – n.trad..

săturarea. Foamea – şi căutarea ce o atrage după sine – aceasta este problema.

Dacă abandonezi fictivele modele de sfinţi şi oameni sfinţi, rămâi cu ordinea biologică naturală. Structura separativă a gândului, care a fost introdusă în conştiinţa omului cu multă vreme în urmă, a creat lumea violentă, şi probabil va împinge omul şi restul vieţuitoarelor de pe planetă la un pas de extincţie. Dar biologic fiecare celulă ştie să evite modelele şi speranţele, şi pur şi simplu, din pure motive de supravieţuire, cooperează cu celula de lângă ea. Din groaza de anihilare, omul (ca şi celulele din corp) va învăţa să coopereze, şi nicidecum din iubire sau compasiune.

I.: *Dincolo de cooperarea biologică şi de înflorirea individualităţii nu există vreun lucru transcendental încercând să răzbată ...?*

U.G.: Nu cred. Este cât se poate de individualist, nu în sensul obişnuit definit de cultură, ci într-un fel diferit. Controlul corpului prin gând a distrus posibilitatea ca oamenii să se dezvolte în oameni completi. Te poţi dispensa de noţiunea, atât de răspândită acum, că conştiinţa poate ajuta la apariţia unei schimbări calitative în tine. Natura încearcă să creeze indivizi unici. Potenţialul este deja în tine. Dar undeva, în cursul său, omenirea a luat-o pe drumul greşit şi nu pare să existe vreo cale de ieşire.

I.: *În legătură cu înflorirea individului, întrebarea care se pune iarăşi este: „De ce nu eu?".*

U.G.: Las-o baltă, nu ai nici o şansă. Nu poţi face nimic. Eu nu ştiu ce să te sfătuiesc. Eşti blocat. Poate geneticienii şi microbiologii vor veni cu răspunsuri ... Eu te pot asigura că afacerea sfântă nu te va ajuta deloc. În plus, dacă statul pune mâna pe mijloacele de a face inginerie genetică, el le va folosi ca să îndepărteze ultimele rămăşiţe de libertate umană. Acela chiar va fi sfârşitul.

Este posibil să foloseşti, iarăşi, analogia cu computerul. Ele, computerele, au devenit atât de sofisticate acum, încât gândesc şi se auto-corectează. Am putea, într-o zi, doar să le băgăm în priză şi să urmăm sfatul lor. Dacă ţi-ai putea lăsa corpul să funcţioneze ca un computer, ai pricepe. Extraordinara inteligenţă a organismului biologic este tot ceea ce este necesar pentru un trai bun, dar noi interferăm tot timpul, prin intermediul gândului, cu operaţiile sale naturale. Computerul tău corporal „natural" este deja matriţat, programat şi pornit. Tu nu trebuie să faci nimic. Noi ne aflăm la o mare depărtare de această condiţie primară. Cumva, vezi tu, ceva te loveşte ca un trăsnet şi arde totul acolo. Acest om nu este nici păcătos, nici sfânt; el este mult în afara cadrului societăţii.

I.: *Deci tot ce putem practica, dacă acesta este cuvântul potrivit, este non-interferenţa?*

U.G.: Încercarea de a nu sta în cale implică faptul că aştepţi ca ceva minunat să se întâmple. Asemenea aşteptare blochează posibilitatea ca ceva să se întâmple. Îţi spun toate acestea din propria mea experienţă. Patruzeci şi nouă de ani am căutat un om pe nume „U.G." Întreaga cultură m-a pus pe un drum greşit. Am încercat învăţă-

torii morți la fel de bine ca pe cei vii. Până la urmă am realizat că această căutare era zadarnică, că „inamicul eram eu". Acum întreaga cunoaştere, şi căutarea pe care aceasta o genera, a fost complet aruncată afară din sistemul meu.

I.: *Şi nu simți nici o obligație de a-i ajuta pe alții să înțeleagă acest lucru ...?*

U.G.: Aceasta nu-i o marfă de vânzare, domnule! Este pur şi simplu absența falsei cerințe care a fost pusă acolo de către societate şi cultură. Cerința de a te schimba pe tine şi cerința de a schimba lumea sunt scoase împreună afară din sistem. Eu nu sunt nici antisocial, nici recunoscător societății. Nu simt nici o sfântă datorie să joc un rol sau să-mi ajut tovarăşii. Toate lucrurile de genul acesta sunt prostii.

I.: *Prin urmare, a vrea să schimbi lumea, indiferent cât de nobil ar simți-o cineva, este o activitate egoistă, centrată pe sine. Asta vrei să spui?*

U.G.: Omul care încearcă să se elibereze pe sine de lume sau de ceea ce el numeşte „rău" este cel mai egotist dintre oameni. Percepția zguduitoare care în final îți trece prin minte este că nu există aşa ceva precum „ego"! Această înțelegere spulberă totul cu o imensă forță atunci când te loveşte. Nu este o experiență ce poate fi împărtăşită altcuiva. Nu este deloc o experiență. Este o calamitate în care experiența şi experimentatorul iau sfârşit. Un om aflat într-o asemenea stare nu evadează din realitate şi nu are tendințe romantice. El nu nutreşte noțiuni uma-

niste despre salvarea lumii, căci el ştie că orice se face în acest sens doar îi adaugă inerţie. El ştie că *nu există nimic ce poţi face.*

I.: *Dar trebuie să continuăm să trăim şi să acţionăm. Cum putem concepe o acţiune care nu adaugă inerţie haosului societăţii?*

U.G. : Acesta este doar un alt concept. Acţiunile tale şi consecinţele acelor acţiuni formează un singur eveniment. Gândirea logică, cauză-efect, este cea care impune o succesiune de evenimente. Apariţia dintr-o dată a luminii şi comutarea întrerupătorului care o „precede" sunt de fapt un singur lucru, nu două. Ele ţi se înfăţişează ca două sau mai multe evenimente deoarece timpul a creat un interval între ele. Însă timpul şi spaţiul, separat de ideile de „timp" şi de „spaţiu", nu există deloc.

Crearea şi distrugerea au loc simultan. Naşterea şi moartea gândului se întâmplă simultan. De aceea eu insist că nu există moarte. Nici măcar corpul nu moare; îşi poate schimba forma, dar nu încetează de tot. Deoarece moartea de fapt nu există, este imposibil ca tu să o experimentezi. Ceea ce experimentezi este vidul şi goliciunea pe care le simţi la dispariţia corpului cuiva. Că veni vorba, moartea nu poate fi niciodată experimentată, nici naşterea. În starea ta naturală, când corpului i se permite să funcţioneze fără interferenţa gândului, naşterea şi moartea se petrec tot timpul.

I.: *În starea aceasta naturală despre care vorbeşti, există entităţi psihologice, personalităţi, ego-uri, sau identitate în vreun fel?*

U.G.: Nu există persoane şi nici spaţiu înăuntru pentru crearea unui sine. Ceea ce rămâne, după ce continuitatea gândului e spulberată, este o serie de interacţiuni independente, dezarticulate. Ceea ce se întâmplă în mediul din jurul meu, se întâmplă în mine. Nu există diviziune. Când armura ce o porţi în jurul tău este lepădată, vei găsi o senzitivitate extraordinară a simţurilor care răspund fazelor lunii, trecerii anotimpurilor şi mişcărilor altor planete. Pur şi simplu nu există aici, în mine, nici o existenţă în ea însăşi, separată – doar pulsaţia vieţii, ca o meduză.

I.: *Poţi să descrii puţin procesul recurent de moarte prin care treci?*

U.G.: Acesta, bineînţeles, nu poate fi descris. Dar pot să menţionez că în această stare de moarte, respiraţia obişnuită se opreşte complet şi corpul este capabil să „respire" prin alte mijloace fiziologice. Printre numeroşii medici cu care am discutat acest fenomen ciudat, numai doctorul Leboyer, un expert în naşterea copiilor[2], mi-a dat un fel de explicaţie. El spune că nou-născuţii au un mod similar de a respira. Asta a fost probabil ceea ce însemna la originea sa cuvântul *pranayama.* Corpul trece prin procesul morţii zilnic, atât de des încât, de fapt, de fiecare dată când se reînnoieşte pe sine îi este dată o concesiune pe un termen mai lung. Dacă, într-o zi, nu se

---

[2] Vezi Frederick Leboyer, *Naştere fără violenţă,* trad. Amalia Roşu Laurenţiu, Ed. Herald, Bucureşti, 2009 – n.trad.

poate reînnoi pe sine, este terminat şi transportat cu dricul la grămada de cenuşă.

Acest proces de moarte este yoga, nu sutele de postúri şi exerciţii de respiraţie. Când procesul gândului încetează să se mai despice în două, corpul trece prin moarte clinică. Mai întâi moartea trebuie să aibă loc, apoi yoga începe. Yoga este de fapt abilitatea corpului de a se reîntoarce din starea de moarte clinică. Aceasta se presupune a se fi întâmplat câtorva oameni, precum Sri Ramakrishna şi Sri Ramana Maharshi. Eu nu am fost de faţă şi nu am interesul sau resursele să aflu dacă este aşa. Această yoga a reînnoirii este un lucru extraordinar. Dacă observi un copil nou-născut, ai vedea felul cum îşi mişcă şi articulează întreg corpul, totul într-un ritm natural. După ce respiraţia şi bătăile inimii aproape că se opresc, într-un fel sau altul corpul începe să se „întoarcă înapoi". Aparenţa ca de cadavru a corpului – rigiditatea, răceala, culoarea închisă a pielii – încep să dispară. Corpul se încălzeşte şi începe să se mişte, iar metabolismul, inclusiv pulsul, se ridică. Dacă voi, din curiozitate ştiinţifică, vreţi să mă testaţi, pe mine nu mă interesează. Eu doar fac o afirmaţie, nu vând o marfă.

Prin urmare, este mai mult ca *Tai-Chi*-ul chinezesc decât ca *Yoga asana* clasică. Mişcările şi posturile pe care le execută corpul atunci când rupe rigiditatea rămasă din procesul de moarte, sunt frumoase, mişcări graţioase ca cele ale unui nou născut. Yoghinii prescriu acum *sava-sana*, postura cadavrului, după executarea unor posturi în mişcare. Aceasta este pe dos. Începi yoga ca un cada-

vru rigid, apoi corpul este reînnoit prin mişcări ritmice naturale. Probabil că a existat vreun *guru* care a trecut prin acest proces natural de moarte iar discipolii săi, privindu-l reîntorcându-se la viaţă, au încercat să reproducă procesul de moarte prin respiraţie şi tehnici ale posturii. Ei au înţeles-o pe dos. Întâi trebuie să mori, apoi yoga există.

Acest întreg proces al morţii şi reînnoirii, deşi mi se întâmplă de multe ori pe zi, şi de fiecare dată fără voia mea, continuă să mă intrige. Se întâmplă din senin. Până şi gândul de sine sau ego a fost anihilat. Totuşi există *ceva* acolo care experimentează această moarte. Altminteri, nu aş fi în stare să o descriu acum.

Odată cu absenţa oricărei cerinţe de a repeta sau folosi acest proces al morţii, simţurilor le este dat un mare ospăţ. Respiraţia, nemaifiind sub dominaţia structurii separative a gândului, poate răspunde pe deplin mediului înconjurător. La vederea unui munte frumos sau a unui apus, respiraţia este dintr-o dată scoasă afară din tine, apoi iarăşi înăuntru, totul în ritm natural. De aici vine probabil expresia „îţi ia respiraţia". Singurul mod în care devii conştient de lucrurile care se întâmplă în jurul tău este prin schimbările subtile în caracterul respiraţiei. Este un mecanism formidabil şi în el nu există persoane, lucruri ...

I.: *Aşadar această respiraţie ne-pulmonară este un fenomen adiţional procesului de moarte?*

U.G.: Nu neapărat. Câteodată stai degeaba şi brusc simţi o diminuare a respiraţiei, aproape cauţi aer. Este

ceva ca un al doilea suflu. Yoghinii încearcă să obțină acest al doilea suflu prin practica variatelor tehnici. La fel şi alergătorii. Dacă observi un alergător, vei vedea că ei trebuie să treacă de un „prag" de epuizare şi lipsă de respirație. Odată trecuți de acel „prag", ei aleargă pe un suflu secundar. Uneori aşa este şi pentru mine. Dar chiar şi asta trece, şi până la urmă respirația se opreşte de tot şi corpul sare peste plămâni, respirând doar cu pulsul corpului. Câteodată, când nu este nimeni cu care să vorbesc, stau şi las aceste lucruri ciudate să se întâmple.

I.: *Medicii din Occident nu au încercat să descrie schimbările glandulare care însoțesc procesul morții?*

U.G.: Da, dar există prea puțină înțelegere a acestui proces în analele medicinei occidentale. Un articol scris de Dr. Paul Lynn din Statele Unite subliniază diferența în modul în care glanda timus funcționează la mine. Însă sunt alte glande care sunt şi ele afectate – glanda pineală, glanda pituitară şi altele. Glanda pineală, care controlează toată mişcarea, respirația şi coordonarea corpului, este foarte afectată. Atunci când structura separativă a gândului moare, aceste glande şi centrii nervoşi preiau funcționarea organismului. Este un proces dureros, căci strânsoarea gândului asupra acestor glande şi centri este puternică şi trebuie să fie „arsă". Aceasta poate fi experimentată de un individ. Arderea sau „ionizarea" necesită energie şi spațiu ca să aibă loc. Din acest motiv limitele corpului sunt atinse şi energia scapără în toate direcțiile. Conținerea în corp a acelei energii dă durere, cu toate că nu există experimentator al durerii.

Acest dureros proces de moarte este ceva ce nimeni – nici măcar cel mai ardent practicant religios sau yoghin – nu vrea. Este un lucru foarte dureros. Nu este rezultatul voinței, ci rezultatul îmbulzelii accidentale a atomilor.

Cum se potrivesc toate acestea în structura voastră științifică, eu nu știu. Savanții care lucrează în acest domeniu sunt interesați de aceste schimbări, dacă sunt descrise în termeni fiziologici și nu mistici. Acești savanți preconizează acest tip de om ca fiind produsul final al evoluției biologice, nu supermanul science-fiction-ului sau ființele supra-spirituale. Natura este interesată numai de a crea un organism care poate răspunde complet și inteligent la stimuli și care se poate reproduce. Atât. Acest corp este capabil de percepții și senzații extraordinare. Este o minunăție. Nu știu cine l-a creat.

În prezent, savanții din domeniul evoluției cred că actuala rasă umană pe care o avem pe pământ a evoluat probabil dintr-o specie degenerată. Mutația care a dat mai departe conștiența de sine trebuie să fi avut loc într-o specie degenerată. De aceea le-am zăpăcit pe toate. Ține de fiecare să ghicească dacă poate schimba întreaga chestiune.

I.: *Este posibil ca un supraviețuitor al acestui proces al morții, un mutant de vreun fel, să schimbe cursul destinului uman, ca să zicem așa?*

U.G.: Afirmațiile pe care le fac ei nu au în realitate nici o bază, pentru că ei vorbesc despre afectarea întregii conștiențe umane. Eu cred că conștiența umană în totalitatea ei este un lucru extrem de puternic, având o inerție

puternică. Nu cred că ei îşi dau seama despre ce vorbesc. Totalitatea conştiinţei umane este un lucru formidabil. Singura conştiinţă pe care o cunosc ei este cea creată de gând. Conştiinţa gândului omului poate fi afectată doar prin propagandă, persuasiune sau droguri. Orice schimbare din aceste surse este doar în interiorul vechiului câmp şi, de aceea, inutilă. Ce putem schimba? Este necesară schimbarea? Pentru ce? Eu nu ştiu.

I.: *Pare că un anumit sol este necesar pentru creşterea acestui gen de mutanţi pe care-l descrii. Noi suntem toţi crescuţi în sol sterp, mediocru şi nehrănitor. Nu ar ajuta un alt sol?*

U.G.: Senzitivitatea este încă acolo, în ciuda solului sărac. Întregul plan este acolo, ca în planta care stă acolo. Dacă nu o uzi şi hrăneşti, aceasta moare. Nimic nu este pierdut pentru omenire. Nu încerca să dezvolţi noi compoziţii de sol. Asta am făcut cu copacii şi plantele, şi acum poluăm întreaga planetă. La fel se va întâmpla cu încercarea de a cultiva o rasă umană mai bună.

I.: *Din felul în care o descrii tu, trebuie că are loc o schimbare radicală în sursa identităţii cuiva după colapsarea structurii separative. Există un sine care rămâne după „explozie"? Este „eu"-ul doar în creier?*

U.G.: Nu există „eu". „Eu" este doar pronumele la persoana I singular. Totalitatea gândurilor, sentimentelor, experienţelor şi speranţelor omenirii constituie „eu"-ul. Este un produs al trecutului. Acel „eu" este un simbol al totalităţii conştienţei umane. De fapt, acolo nu există o entitate psihologică separată, discretă, doar cu-

vântul „eu". La fel, există numai cuvântul „minte", însă nu există *mintea ta* şi *mintea mea*. Deci cuvântul „minte" ne-a creat pe noi toţi pentru simplul motiv că are nevoie de noi ca să-şi menţină continuitatea. Structura separativă a ceea ce noi numim „mintea" a viciat mecanismul natural de supravieţuire al corpului în asemenea grad încât societatea noastră a împins acest corp până la limita de toleranţă. Bomba cu hidrogen este o extensie a poliţistului angajat să mă protejeze pe mine şi proprietatea mea. Nu mai este posibil să tragi o linie între cele două. Însă supravieţuirea structurii separative garantează distrugerea în cele din urmă a organismului fizic.

I.: *De ce cuvintele tale nu declanşează un fel de acţiune radicală în noi ...?*

U.G.: Oportunitatea care ar fi putut să existe este deja pierdută din cauză că orice a fost spus aici a fost deja luat în posesie de către tine şi a devenit parte din vechiul tău câmp. Aşa-zisa ta senzitivitate faţă de ceea ce a fost spus nu merge foarte adânc. Tot ceea ce a constituit un obstacol înainte, a rămas încă în tine. De fapt, a fost chiar întărit de această conversaţie. Sinele va folosi orice ca să se perpetueze; nimic nu este sacru. Dacă chiar mergi foarte adânc şi demolezi ceea ce este acolo, o faci numai în ideea şi cu scopul de a construi o nouă suprastructură.

I.: *De ce presupui asta?*

U.G.: Pentru că aşa merg lucrurile.

I.: *Să presupunem că eu sunt serios în asta şi aflu cumva...*

U.G.: Fără presupuneri, te rog! Ce mi s-a întâmplat mie a fost acauzal; doar s-a întâmplat. În pofida tuturor eforturilor, luptelor şi intenţiilor mele, acest lucru mi s-a întâmplat mie, şi acesta este miracolul miracolelor. Nu poţi face ca asta să se întâmple. Nu se supune duplicării deoarece când te loveşte, te loveşte într-un timp şi loc neatins de viaţă niciodată înainte. Nu este deloc o experienţă şi, prin urmare, nu poate fi comunicată sau transmisă. Nu este ceva ce poţi împărtăşi. Este o pasăre rară, atât. Tot ce poţi face este să o pui într-un muzeu şi să te uiţi la ea, dar niciodată nu o poţi duplica sau împărtăşi.

I.: *Este un lucru înfricoşător să te gândeşti la a trăi fără un centru, un sine, un punct de referinţă ...*

U.G.: Punctul de referinţă, „eu"-ul, nu poate fi eliminat prin vreun act de voinţă din partea ta. În ultimă analiză, el este programul tău genetic predeterminat, „scenariul" tău. A fi liber de acest mizerabil destin genetic, a arunca „scenariul", necesită un curaj extraordinar. Trebuie să dai *totul* la o parte ca să afli. Problema ta nu este cum să afli ceva de la cineva, ci cum să respingi tot ce este oferit de oricine altcineva. De fapt, nu există un „cum". Asta necesită o valoare care vine înaintea curajului, căci existenţa ei implică apariţia a ceva mare – a imposibilului. Nici o cultivare, fie a umilinţei, fie a curajului, nu va fi de nici un folos. Nu există nimic ce poţi face, întrucât acest lucru este din toată fiinţa unui om, pe când orice faci tu este fragmentar, parţial. Trebuie să fii total lipsit de ajutor ...

Când stau aici şi ochii mei sunt deschişi, întreaga mea fiinţă este ochii mei. Este o formidabilă vedere periferică, cu totul trecând. Te uiţi atât de intens şi nedistrat încât ochii nu clipesc şi nu rămâne loc pentru un „eu" care se uită. Totul se uită la mine, nu viceversa. Aşa cum este cu ochii, aşa este şi cu celelalte simţuri, fiecare are o lucrare proprie, independentă. Răspunsul senzorial, care este tot ce există, nu e modificat, cenzurat, sau coordonat, ci lăsat în pace să vibreze în corp. Există un fel de coordonare care apare atunci când organismul trebuie să funcţioneze pentru supravieţuire şi pentru operaţii mecanice eficiente. Este permisă doar atâta coordonare câtă este esenţială pentru a răspunde unei situaţii. Apoi lucrurile cad înapoi în ritmul lor dezmembrat, independent.

Nu interpreta ceea ce zic eu aici ca „fericire", „beatitudine" sau „iluminare". Este de fapt o stare înfricoşătoare, tulburătoare. Nu are nimic de a face cu aşa-numitele experienţe mistice sau transcendentale. Eu nu văd absolut nici un motiv pentru care să-i fie dată vreo direcţie religioasă sau spirituală. Eu nu descriu nimic altceva decât o simplă funcţionare fiziologică a organismului uman. Deşi toate acestea nu sunt separate de natură, ele nu se vor preta niciodată unui studiu al naturii sau unei forme ştiinţifice de a cunoaşte.

I.: *Prin urmare trebuie să respingi totul?*

U.G: Nu să respingi. Lucrul pe care îl respingi, dar şi respingerea însăşi, nu au nici o relevanţă faţă de modul real în care funcţionează organismul. Când acest fapt este văzut clar, nu rămâne nimic de respins sau de re-

nunțat. Tu eşti pregătit să respingi doar ca să obții ceva, atât. *Upanişadele* tale spun că trebuie să fie obiectul celor mai dragi şi înalte dorințe ale tale. Dar eu accentuez, dimpotrivă, dorința însăşi trebuie să se sfârşească. Căutarea însăşi, indiferent cât de nobilă ai crede tu că este, este ceea ce te distrage. Uită de dorințele mărunte pe care ai fost sfătuit să le controlezi. Dacă dorința dorințelor este dispersată, celelalte nu au nici o importanță.

I.: *Presupui cumva că întrucât ceea ce ți s-a întâmplat ție nu poate fi analizat total ştiințific, evenimentele obişnuite, oamenii şi lucrurile nu pot fi analizate complet ştiințific?*

U.G.: Cu siguranță, nu. În acel cadru totul este valid, relativ valid. Dar „realitatea" pe care tu vrei să o studiezi este asamblată de psihic sau sine, iar eu le neg hotărât pe amândouă. De aceea căutarea ta a realității, a autenticității psihologice şi a realizării de sine este fără sens pentru mine. Acestea sunt produsele unor oameni înfricoşați. Metoda ştiințifică, nu sinele, îți dă un punct de referință prin care ai putea măsura adevărul sau falsitatea a ceea ce spun.

Uite, eu am încercat totul ca să găsesc un răspuns la obsesia mea arzătoare „Există ceva precum iluminarea, sau au fost cu toții prostiți de abstracții?" Acea cumplită frustrare şi acel complet eşec de a răspunde acestei întrebări a creat intensitate. Prima treime din viața mea s-a petrecut în India în jurul teozofilor, J. Krishnamurti, yoghini, oameni sfinți, înțelepți, Ramana Maharshi, Ordinul Ramakrishna – pe scurt, toate asocierile de care ar putea beneficia un om interesat de chestiunile spirituale.

Am descoperit pentru mine însumi că totul era închipuire, că nu exista nimic în asta. Total deziluzionat de toată tradiția religioasă a Orientului şi a Occidentului, m-am afundat în psihologia modernă, în ştiință şi în orice fel de material pe care lumea mi-l putea oferi. Am descoperit pentru mine însumi că toată ideea de spirit sau psihic era falsă. Când am făcut experiențe cu lumea materială şi am studiat-o, am fost surprins să aflu că nu există materie deloc. Negând temelia lucrurilor spirituale şi materiale, nu mi-a mai rămas nici o cale de ieşire. Am început să merg în derivă, incapabil să găsesc un răspuns din vreo sursă. Apoi, într-o zi, zădărnicia a ceea ce făceam m-a trăsnit clar, iar întrebarea care m-a obsedat aproape întreaga viață a fost arsă, apoi a dispărut. După aceea nu au mai existat întrebări. Setea s-a ars pe sine fără a fi vreodată satisfăcută. Nu răspunsurile, ci sfârşitul întrebărilor este lucrul important. Chiar dacă totul a fost ars, tăciunii încinşi rămân să se exprime într-un ritm natural. Ce impact ar putea avea această expresie asupra societății din jurul meu nu este grija mea.

Cuprins

În loc de cuvânt înainte 5

Capitolul I
Certitudinea care spulberă totul 25

Capitolul II
Speranța este pentru mâine, nu pentru azi 65

Capitolul III
A-nu-şti este starea ta naturală 79

Capitolul IV
Nu există nimic de înțeles 107

Capitolul V
Noi am creat această junglă umană 144

Capitolul VI
Corpul ca un creuzet 186